

2020

Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych dla
Gminy Słubice

Centrum Działań Profilaktycznych
Ul. Kościuszki 39A 32-020 Wieliczka

Spis treści

1.	Wprowadzenie do badania	4
2.	Metryczka Gminy Słubice.....	5
A.	Opis Gminy	5
B.	Dane Ośrodka Pomocy Społecznej i Urzędu Gminy.....	14
C.	Statystyki Policji	21
3.	Metodologia badania dorosłych	4
4.	Diagnoza dorosłych	27
A.	Opis badanej próby	27
B.	Problemy społeczne występujące na terenie Gminy Słubice	27
C.	Problem bezrobocia i wykluczenia społecznego.....	29
D.	Problem alkoholowy	36
E.	Problem narkotykowy.....	44
F.	Zjawisko przemocy.....	48
G.	Cyberprzemoc	55
H.	Ryzyko hazardu	57
I.	Podsumowanie i wnioski.....	60
5.	Punkty sprzedaży	62
A.	Opis badanej próby	62
B.	Wyniki badania.....	62
C.	Podsumowanie i wnioski.....	71
6.	Dzieci i młodzież.....	74
A.	Opis badanej próby	74
B.	Problem przemocy z perspektywy młodych mieszkańców Gminy Słubice.....	79
C.	Przemoc a relacje w rodzinie	84
D.	Alkohol a młodzi mieszkańcy Gminy Słubice	87
E.	Problem nikotynowy z perspektywy młodych mieszkańców Gminy Słubice.....	92
F.	Problem narkotykowy i inne środki odurzające.....	96
G.	Dostępność używek oraz udział w działaniach profilaktycznych	104
H.	Samopoczucie w szkole oraz kontakty z innymi ludźmi.....	110
I.	Podsumowanie i wnioski.....	113

1. Wprowadzenie do badania

Niniejsze opracowanie ma na celu prezentację wyników badań socjalnych przeprowadzonych na terenie Gminy Słubice. Poniższa diagnoza opisuje zarówno rodzaj, jak i skalę występowania określonych problemów społecznych. Jej analiza może pozwolić na określenie kierunków działań związanych z rozwiązywaniem problemów społecznych oraz tych, związanych z wykluczeniem społecznym na terenie Gminy. Jako najistotniejsze kwestie, które powinny zostać poddane szczegółowym badaniom i analizom uznane zostały między innymi:

- Spożycie substancji psychoaktywnych
- Poglądy dotyczące spożycia alkoholu
- Skala problemów alkoholowych
- Problemy związane z narkotykami
- Skala bezrobocia
- Przemoc fizyczna oraz psychiczna
- Przemoc w rodzinie
- Zagrożenia związane z użytkowaniem Internetu
- Hazard

Diagnoza została opracowana przy pomocy kwestionariuszy ankietowych rozdawanych oraz komputerowych, metoda ta uznana została za najskuteczniejszą w tym przypadku narzędzie badawcze, ponieważ pozwoliła na zbadanie w krótkim czasie dużej próby badawczej, przy czym starano się, aby była to grupa jak najbardziej reprezentatywna. Znaleźli się wśród niej reprezentanci takich grup społecznych, jak między innymi: dorośli – kobiety i mężczyźni, zamieszkujący gminę, uczniowie oraz sprzedawcy napojów alkoholowych. Przygotowany kwestionariusz miał formę zarówno papierową, jak i elektroniczną i składał się z 52 pytań, zdecydowana część z nich to pytania zamknięte.

Dane, które zostały uzyskane poprzez przeprowadzone badanie ankietowe pozwoliły na diagnozę problemów społecznych, które występują na terenie Gminy z perspektywy jej mieszkańców.

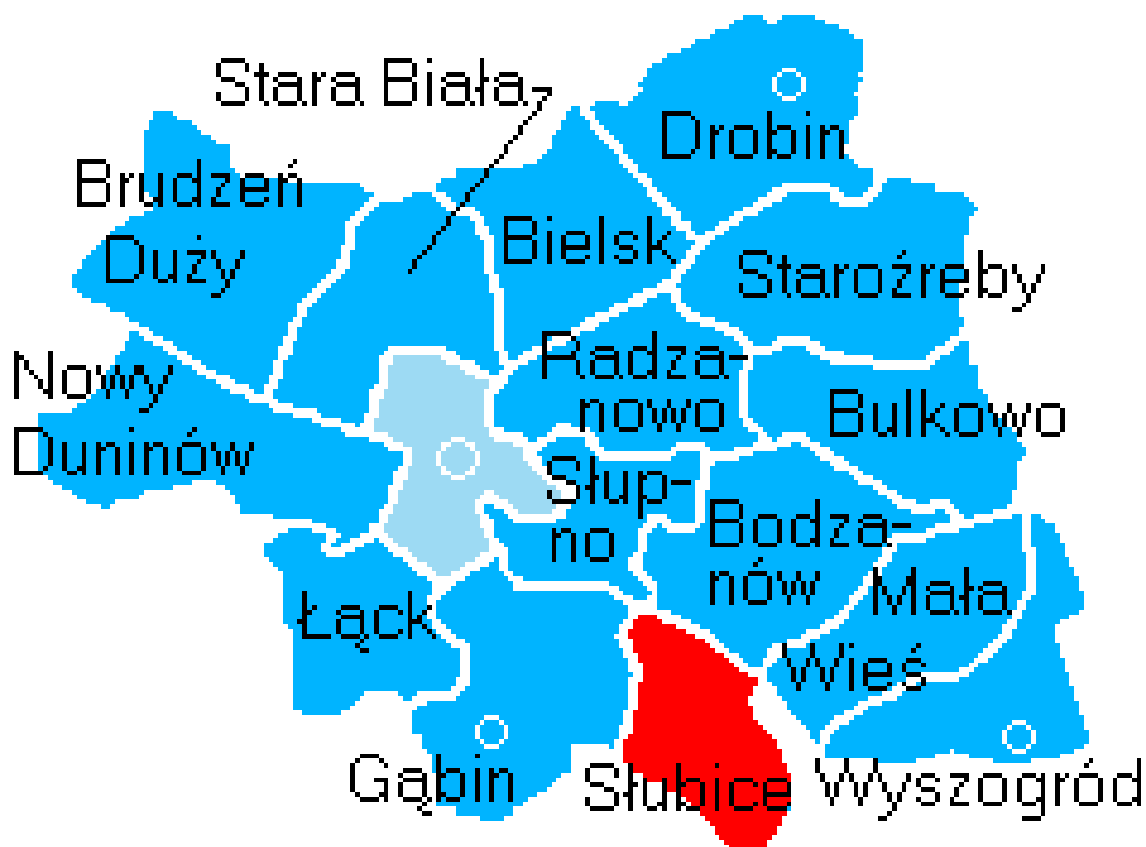
2. Metryczka Gminy Słubice

A. Opis Gminy

Gmina Słubice jest gminą wiejską położoną w województwie mazowieckim w powiecie plockim. Gmina znajduje się w zachodniej części Mazowsza. Przez miejscowość Słubice przebiega droga krajowa numer 575 (trasa Płock- Kazuń).

Gmina Słubice ma 4 441 mieszkańców, czyli zamieszkuje ją 4,0% ludności powiatu. Gmina stanowi 5,3% powierzchni powiatu. Wsie należące do Gminy Słubice to: Alfonsów (122 mieszkańców), Bończa (179 mieszkańców), Budy (117 mieszkańców), Grabowiec (170 mieszkańców), Grzybów (259 mieszkańców), Jamno (121 mieszkańców), Juliszew (253 mieszkańców), Leonów (28 mieszkańców), Łaziska (158 mieszkańców), Nowosiadło (123 mieszkańców), Nowy Wiączemin (93 mieszkańców), Piotrkówek (387 mieszkańców), Potok Biały (64 mieszkańców), Potok Czarny (75 mieszkańców), Rybaki (95 mieszkańców), Sady (99 mieszkańców), Słubice (1157 mieszkańców), Studzieniec (221 mieszkańców), Świniary (126 mieszkańców), Wiączemin Polski (143 mieszkańców), Wymyśle Polskie (100 mieszkańców), Zyck Nowy (104 mieszkańców), Zyck Polski (247 mieszkańców).

Rys.1 Położenie Gminy Słubice

W gminie Słubice poza pięknymi krajobrazami warto zwiedzić zabytki, między innymi stare chaty z XIX wieku znajdujące się w Słubicach, Zycku Nowym. W Jamnie natomiast znajduje się dawny cmentarz, na którym pochowani zostali m.in. Skarżyńscy oraz Zaręby – ważne osobistości dla Gminy Słubice. Ponadto warto zobaczyć Zespół kościoła paraf. P.w. Św. Michała Archanioła w Zycku Polskim oraz Zespół kościoła paraf. P.w. Św. Marcina w Słubicach.

Jedną z atrakcji Gminy Słubice jest Skansen Osadnictwa Nadwiślańskiego położony we wsi Wiączemin Polski, który można zwiedzać od 2018 roku. Poniżej kilka zdjęć przedstawiających obiekty wchodzące w skład Skansenu. Poza pięknymi budynkami można obejrzeć wnętrza, które zostały wyposażone w meble, sprzęt i narzędzia z czasów Oleandrów.

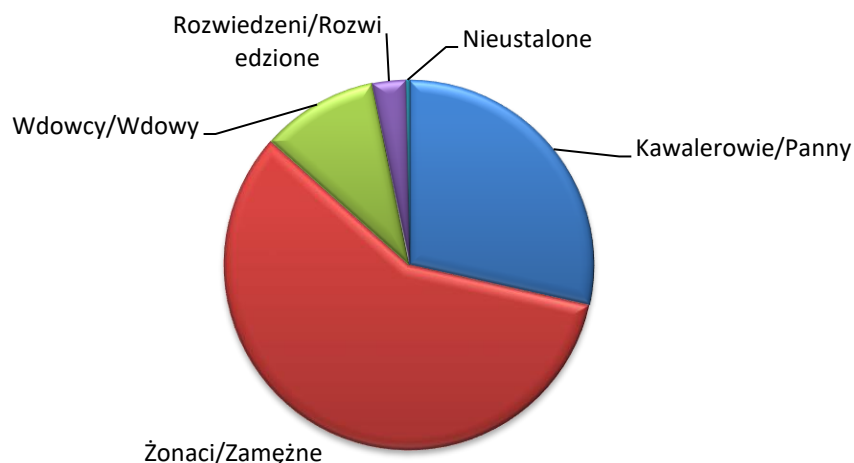

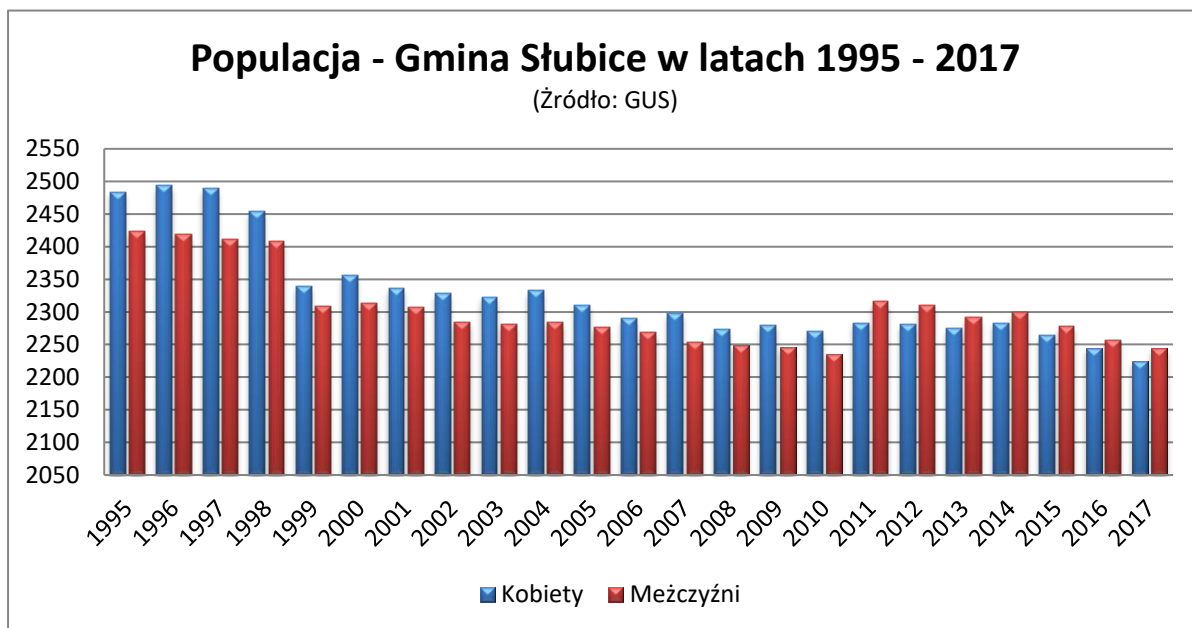
Stan cywilny (Ludność w wieku 15+ lat) - Gmina Słubice

(Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011)

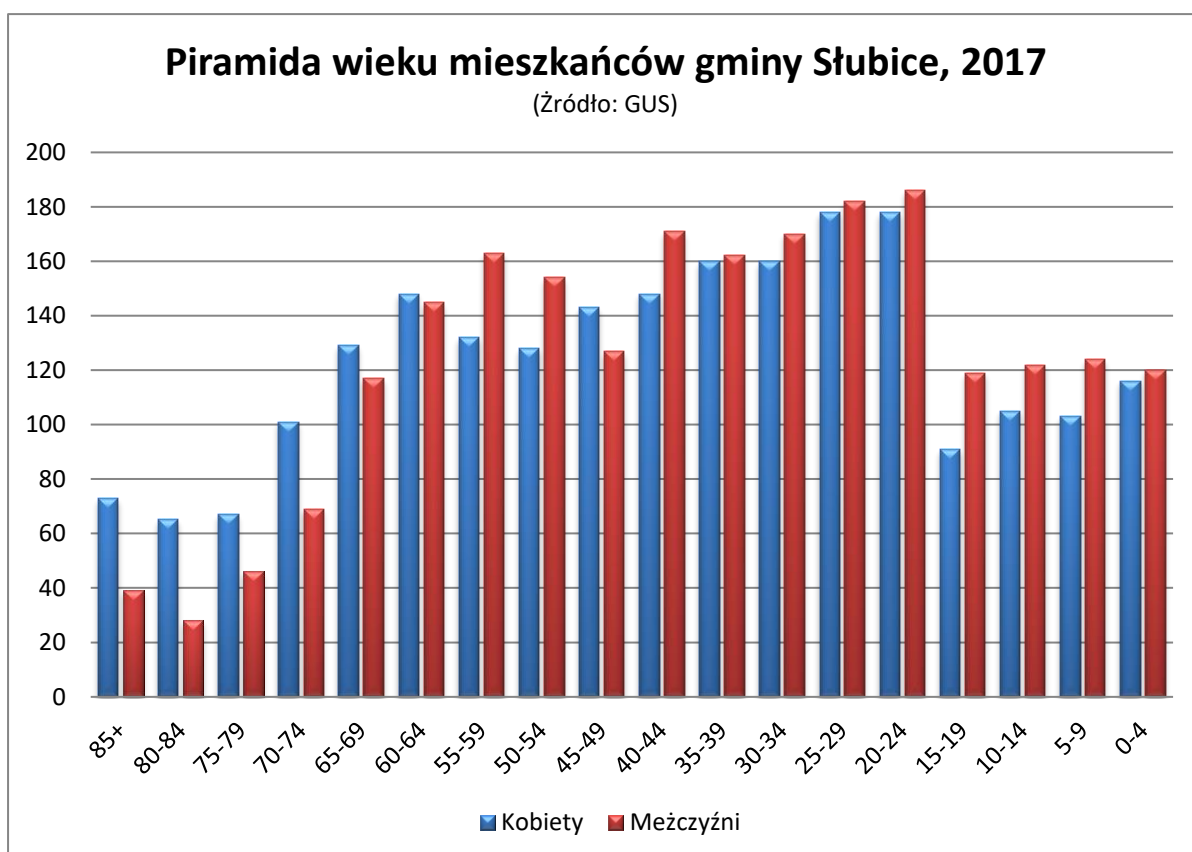

Rys.2 Polska w liczbach

Gmina Słubice ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -14. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -3,12 na 1000 mieszkańców gminy Słubice. W 2017 roku urodziło się 52 dzieci, w tym 48,1% dziewczynek i 51,9% chłopców. Średnia waga noworodków to 3 403 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,95 i jest znacznie mniejszy od średniej dla województwa oraz nieznacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

Rys.3 Polska w liczbach

Rys.4 Polska w liczbach

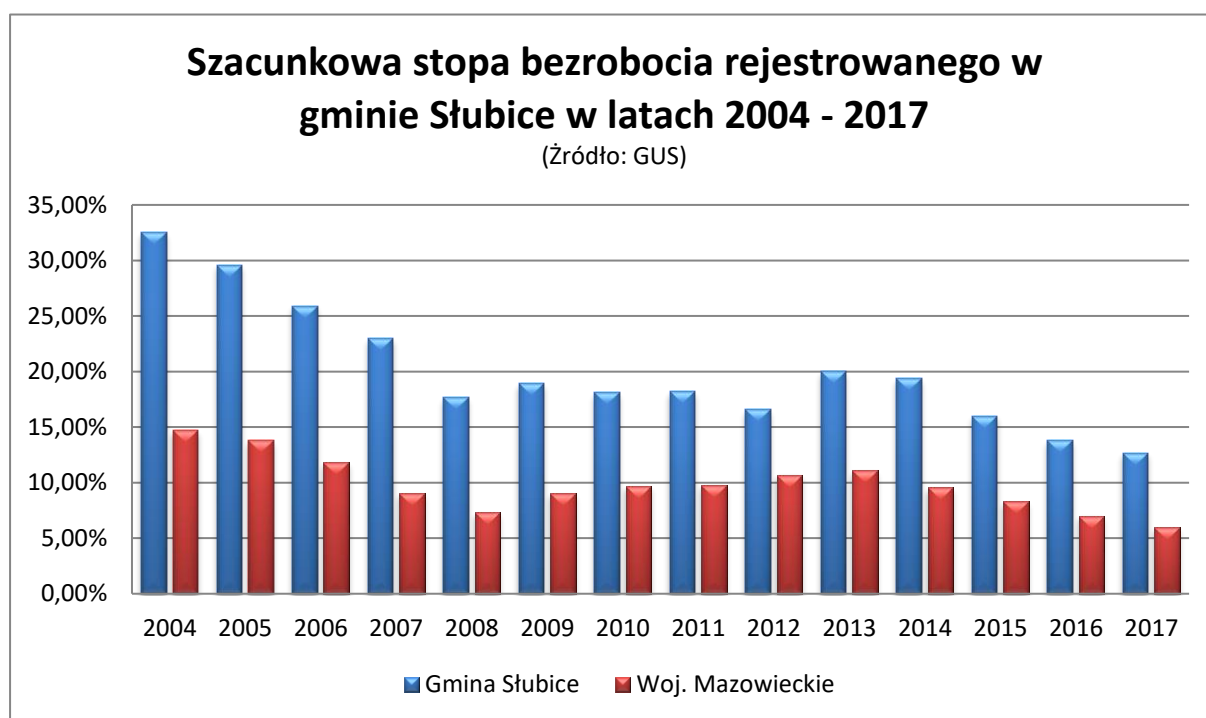
W gminie Słubice 54,3% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 45,7% mężczyźni.

Bezrobocie rejestrowane w gminie Słubice wynosiło w 2017 roku 12,7% (17,3% wśród kobiet i 8,8% wśród mężczyzn).

W 2017 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Słubice wynosiło 3 506,28 PLN, co odpowiada 77.40% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Słubice 182 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 55 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -127.

55,3% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Słubice pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 15,8% w przemyśle i budownictwie, a 11,8% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 0,9% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Rys.6 Polska w liczbach

B. Dane Ośrodka Pomocy Społecznej i Urzędu Gminy

Ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych (ogółem 15) w tym

- Do spożycia poza miejscem sprzedaży (kryteria wg zawartości alkoholu)
 - Do 4,5% -14
 - Od 4,5% do 18% -12
 - Powyżej 18% -12
- Do spożycia w miejscu sprzedaży (kryteria wg zawartości alkoholu)
 - Do 4,5% -2
 - Od 4,5% do 18% -1
 - Powyżej 18% - 1

Liczba nowych wniosków o skierowanie na leczenie odwykowe złożone do KRPA

- 2016 - 11 wniosków
- 2017 - 12 wnioski
- 2018 – 4 wnioski

Pomoc Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

2016(liczba rodzin ogółem – 223)

- Rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów uzależnień - 7

2017(liczba rodzin ogółem – 245)

- Rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów uzależnień - 5

2018(liczba rodzin ogółem – 253)

- Rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów uzależnień - 5

Ważniejsze oddziaływania profilaktyczne dla młodzieży:

- 2016 – nazwy/rodzaj (np.: warsztaty, teatr, prelekcja, szkolenie, inne):
 - ◆ Gmina Słubice uczestniczyła w ogólnopolskiej kampanii – „Zachowaj trzeźwy umysł”
 - ◆ Warsztaty profilaktyki uzależnień w S.P. Słubice dotyczące: narkotyków, dopalaczy, energy drinków. Realizatorem warsztatów był Instytut Rozwoju i Edukacji z Rzeszowa.
 - ◆ Przedstawienie artystyczne z elementami profilaktyki pt. „Przygody Misia i Jego Przyjaciół”.

- 2017 – nazwy/rodzaj (np.: warsztaty, teatr, prelekcja, szkolenie, inne):
 - Gmina Słubice uczestniczyła w ogólnopolskiej kampanii – „Zachowaj trzeźwy umysł”
 - Autorski projekt profilaktyczny zespołu – grupy „RYMcerze” pt. „Nie zmarnuj swojego życia”
 - Program profilaktyczny inspirowany przeszłym życiem autora i wykonawcy oparty na muzyce HIP HOP „RAPPELAGOGIA”
 - Warsztaty, których realizatorem był Ośrodek Psychoprofilaktyki Nowa Perspektywa. Tematyka warsztatów obejmowała następujące zagadnienia: „Profilaktyka przemocy i agresji rówieśniczej”, „Bezpieczeństwo uczniów”
 - Autorskie programy profilaktyczne „Nawigator” przeznaczony dla uczniów gimnazjum kl. II i III, oraz „Mentor” przeznaczony dla nauczycieli i rodziców gimnazjalistów
 - Seminarium wyjazdowe „Numery Twoich Przyjaciół”, w którym wzięli udział członkowie OSP z terenu gminy
 - Przedstawienie artystyczne z elementami profilaktyki pt. „Czarodziejska Kraina”, które odbyło się w Spółdzielczym Domu Kultury w Płocku
 - Szkolenie z zakresu udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej dla uczniów Szkoły Podstawowej.
- 2018 – nazwy/rodzaj (np.: warsztaty, teatr, prelekcja, szkolenie, inne):
 - Gmina Słubice uczestniczyła w ogólnopolskiej kampanii – „Zachowaj trzeźwy umysł”
 - Autorskie programy profilaktyczne „Nawigator” dla uczniów oraz „Mentor” dla nauczycieli i rodziców
 - Autorski program środowiskowej profilaktyki uzależnień „Projektor” zrealizowany przez Polskie Towarzystwo Zapobiegania Narkomanii
 - Warsztaty z zakresu profilaktyki uniwersalnej
 - Przedstawienie artystyczne z elementami profilaktyki pt. „Chatka Puchatka”.

Inne działania profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży np.:

- 2016 - seminaria wyjazdowe, w których wzięli udział mieszkańcy gminy (ok. 40 osób)
- 2017 – seminarium wyjazdowe „Numery Twoich Przyjaciół”, w którym wzięli udział mieszkańcy gminy (ok. 40 osób)
- 2018 – seminaria wyjazdowe „Numery Twoich Przyjaciół” oraz „Bezpiecznie Chce się Życ” (ok. 80 osób)

Pomoc Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej:

2016 r:

- Rodziny korzystające ze świadczenia – 233
- Z powodu problemów uzależnień - 7

2017 r:

- Rodziny korzystające ze świadczenia – 245
- Z powodu problemów uzależnień - 5

2018 r:

- Rodziny korzystające ze świadczenia – 253
- Z powodu problemów uzależnień - 5

W związku z procedurą „Niebieskiej Karty”:

- 2016 – Sporządzono ogółem 12 wniosków, w tym skierowano do:
 - Ośrodka Pomocy Społecznej – 3
 - Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – 5
 - Sądów i Prokuratury – 4
- 2017 – Sporządzono ogółem 17 wniosków, w tym skierowano do:
 - Ośrodka Pomocy Społecznej – 5
 - Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – 8
 - Sądów i Prokuratury – 4
- 2018 – Sporządzono ogółem 2 wnioski, w tym skierowano do:
 - Ośrodka Pomocy Społecznej – 1
 - Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – 1

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Instytucją odpowiedzialną za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej na terenie Gminy Słubice jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Z jego pomocy korzysta znacząca liczba rodzin będących w trudnych sytuacjach życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Zadania w zakresie pomocy społecznej, rodzaje świadczeń, zasady i tryb ich udzielania oraz organizację pomocy społecznej określa ustawa z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz akty wykonawcze do ww. ustawy.

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej są obowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej.

Z pomocy społecznej korzystają przede wszystkim te osoby, których dotyczą problemy takie jak:

- Ubóstwo
- Bezrobocie
- Niepełnosprawność
- Długotrwałe lub ciężkie choroby
- Przemoc w rodzinie
- Alkoholizm lub narkomania
- Bezradność w kwestiach opiekuńczo wychowawczych oraz związanych z prowadzeniem gospodarstwa domowego
- Zdarzenia losowe i sytuacje kryzysowe
- Klęski żywiołowe.

Ogólną liczbę rodzin, które korzystają z pomocy Ośrodka przedstawia poniższa tabela.

Rok	Liczba rodzin	Z problemem uzależnień
2016	233	7
2017	245	5
2018	253	5

Tab. 2.B.1. Rodziny korzystające z pomocy OPS

Rodzaje pomocy udzielonej przez OPS:

2016 ogółem 428:

- Świadczenia rzeczowe dla osób: 294
- Świadczenia pieniężne dla osób: 188
- Świadczenia porady dla osób: 25

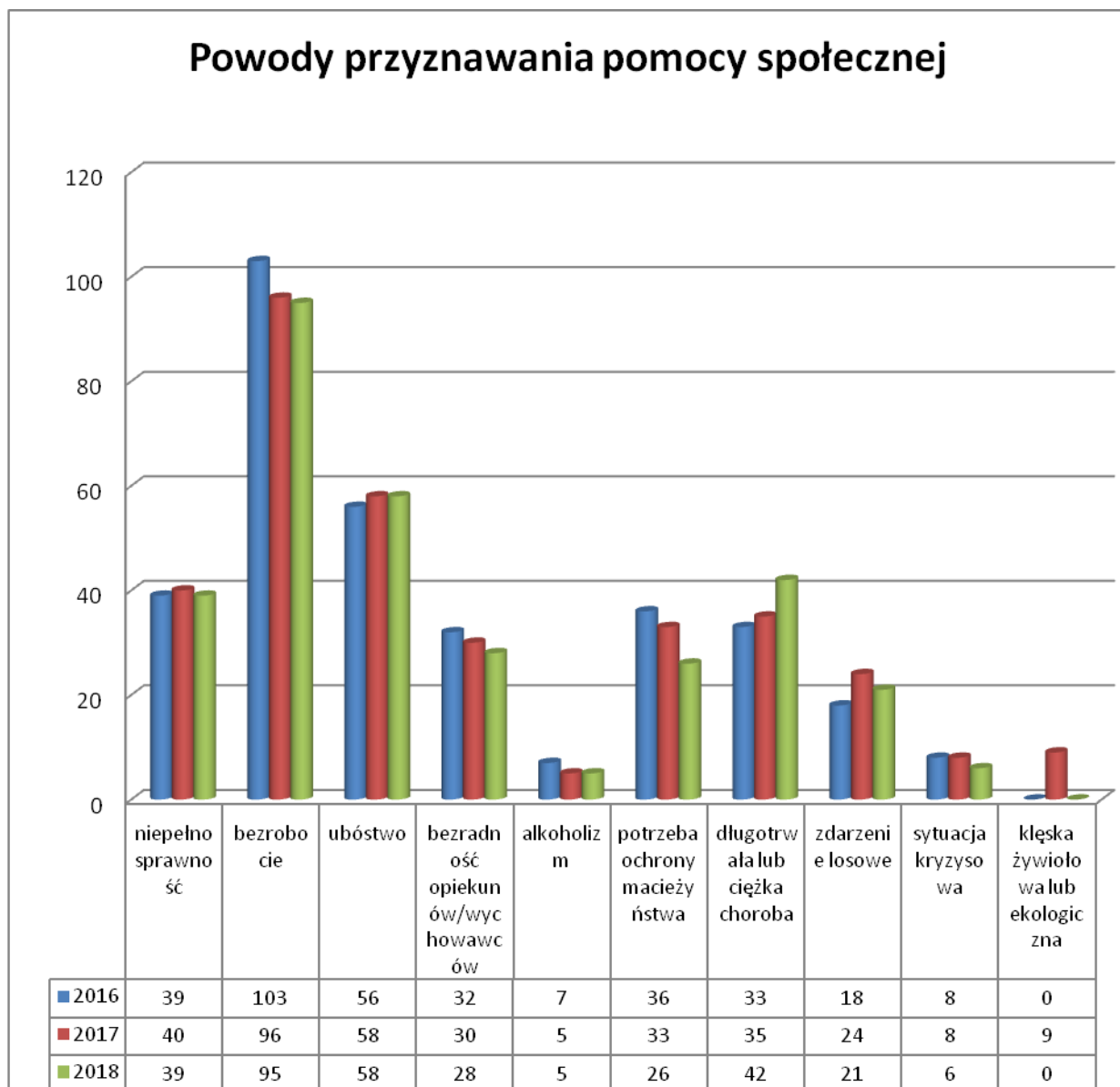
2017 ogółem 374:

- Świadczenia rzeczowe dla osób: 246
- Świadczenia pieniężne dla osób: 175
- Świadczenia porady dla osób: 29

2018 ogółem 354:

- Świadczenia rzeczowe dla osób: 213
- Świadczenia pieniężne dla osób: 189
- Świadczenia porady dla osób: 105

Na poniższym wykresie została zamieszczona statystyka dotycząca powodów przyznawania pomocy społecznej w Gminie Słubice.

Wykres 2.B.2. Powody przyznawania pomocy społecznej

Z powyższej tabeli wynika, iż na przestrzeni ostatnich trzech lat najczęściej świadczeń przyznane zostało osobom, które są dotknięte bezrobociem, ubóstwem oraz osoby niepełnosprawne. Duża liczba osób korzysta ze świadczeń z powodu bezradności opiekunów/wychowawców.

Struktura odbiorców pomocy społecznej ze względu na aktywność zawodową:

2016

- Pracuje: 46
- Pracuje dorywczo: 34
- Nie pracuje: 103
- Studiuje: 1

- Na emeryturze: 72
- Na zasiłku dla bezrobotnych: 4
- Bezrobotny bez prawa do zasiłku: 45

2017

- Pracuje: 63
- Pracuje dorywczo: 48
- Nie pracuje: 96
- Studiuje: 0
- Na emeryturze: 75
- Na zasiłku dla bezrobotnych: 6
- Bezrobotny bez prawa do zasiłku: 0

2018

- Pracuje: 28
- Pracuje dorywczo: 32
- Nie pracuje: 61
- Studiuje: 0
- Na emeryturze: 81
- Na zasiłku dla bezrobotnych: 6
- Bezrobotny bez prawa do zasiłku: 0

Poniższa tabela przedstawia działalność Komisji na przestrzeni ostatnich trzech lat.

Działanie	Rok		
	2016	2017	2018
Ogólne posiedzenia komisji	12	12	12
Przeprowadzone rozmowy	11	12	14
Kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych	2	0	0
Postanowienia opiniujące lokalizacje punktów sprzedaży napojów alkoholowych:			
• Dotyczących zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży	10	10	4

Tabela 2.B.3. Działalność Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

2016 / do Komisji wpłynęło:

- Wniosków o leczenie odwykowe: 11
- Zleceń przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych: 4
- Komisja złożyła jeden Wniosek do Sądu w sprawie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

2017 / do Komisji wpłynęło:

- Wniosków o leczenie odwykowe: 12
- Zleceń przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych: 4
- Komisja złożyła jeden Wniosek do Sądu w sprawie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

2018 / do Komisji wpłynęło:

- Wniosków o leczenie odwykowe: 4
- Zleceń przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych: 0
- Komisja nie składała wniosków do Sądu w sprawie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

C. Statystyki Policji

Straż Miejska / Ilość interwencji związanych z nadużyciem alkoholu w roku:

2016: 134

2017: 180

2018: 153

Przestępstwa/ wykroczenia popełniane pod wpływem środków odurzających:

a) prowadzenie pojazdów na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości:

2016: 16

2017: 4

2018: 1

b) prowadzenie pojazdów na drodze publicznej po spożyciu alkoholu:

2016: 1

2017: 1

2018: 0

c) zakłócanie porządku publicznego

2016: 0

2017: 0

2018: 0

d) podejmowanie czynności zawodowych pod wpływem alkoholu

2016: 0

2017: 0

2018: 0

e) liczba wypadków pod wpływem alkoholu:

2016: 0

2017: 0

2018: 0

f) przestępstwa kryminalne

2016: 3

2017: 7

2018: 10

g) czyny karalne popełnione przez nieletnich

2016: 1

2017: 0

2018: 1

h) przestępstwa popełnione przez nieletnich pod wpływem środka odurzającego

2016: 0

2017: 0

2018: 0

i) osoby zatrzymane do wytrzeźwienia

2016: 10

2017: 16

2018: 12

j) osoby nieletnie zatrzymane do wytrzeźwienia

2016: 0

2017: 0

2018: 0

Kwalifikacja prawna wszczętych / stwierdzonych / zakończonych:

2016 np.:

- Znęcanie się nad rodziną: 2 / 2 / 2
- Groźba karalna: 0 / 0 / 0
- Rozpijanie małoletniego: 0 / 0 / 0
- Uchylanie się od płacenia alimentów: 0 / 0 / 0

2017 np.:

- Znęcanie się nad rodziną: 3 / 3 / 3
- Groźba karalna: 0 / 0 / 0
- Rozpijanie małoletniego: 0 / 0 / 0
- Uchylanie się od płacenia alimentów: 0 / 0 / 0

2018 np.:

- Znęcanie się nad rodziną: 1 / 1 / 1
- Groźba karalna: 0 / 0 / 0
- Rozpijanie małoletniego: 0 / 0 / 0
- Uchylanie się od płacenia alimentów: 25 / 25 / 25

Liczba zdarzeń związanych z przemocą domową:

2016:

Liczba interwencji: 6

- Dotyczące przemocy w rodzinie: 6

Liczba ofiar przemocy w rodzinie (ogółem 6) w tym:

- Kobiety: 6
- Mężczyźni: 0
- Małoletni do 13 roku życia: 0

Liczba sprawców przemocy domowej (ogółem 6) w tym:

- Kobiety: 0
- Mężczyźni: 6

Nieletni: 0

Liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu (ogółem 6) w tym:

- Kobiety: 0
- Mężczyźni: 6

2017:

Liczba interwencji: 5

- Dotyczące przemocy w rodzinie: 5

Liczba ofiar przemocy w rodzinie (ogółem 5) w tym:

- Kobiety: 5
- Mężczyźni: 0
- Małoletni do 13 roku życia: 0

Liczba sprawców przemocy domowej (ogółem 5) w tym:

- Kobiety: 0
- Mężczyźni: 5
- Nieletni: 0

Liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu (ogółem 5) w tym:

- Kobiety: 0
- Mężczyźni: 5

2018:

Liczba interwencji: 4

- Dotyczące przemocy w rodzinie: 4

Liczba ofiar przemocy w rodzinie (ogółem 4) w tym:

- Kobiety: 4
- Mężczyźni: 0
- Małoletni do 13 roku życia: 0

Liczba sprawców przemocy domowej (ogółem 4) w tym:

- Kobiety: 0
- Mężczyźni: 4
- Nieletni: 0

Liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu (ogółem 4) w tym:

- Kobiety: 0
- Mężczyźni: 4

Ponadto, zgodnie z danymi przedstawionymi przez policję, na terenie Gminy Słubice w latach 2016-2018 miały miejsca poniższe przestępstwa:

2016:

- Kradzież z włamaniem: 0
- Fizyczne i psychiczne znęcanie się nad rodziną: 3
- Pobicie: 0
- Uszkodzenie mienia: 0
- Kradzież mienia: 0

2017:

- Kradzież z włamaniem: 2
- Fizyczne i psychiczne znęcanie się nad rodziną: 4
- Pobicie: 0
- Uszkodzenie mienia: 0
- Kradzież mienia: 1

2018:

- Kradzież z włamaniem: 1
- Fizyczne i psychiczne znęcanie się nad rodziną: 2
- Pobicie: 0
- Uszkodzenie mienia: 3
- Kradzież mienia: 5

3. Metodologia badania dorosłych

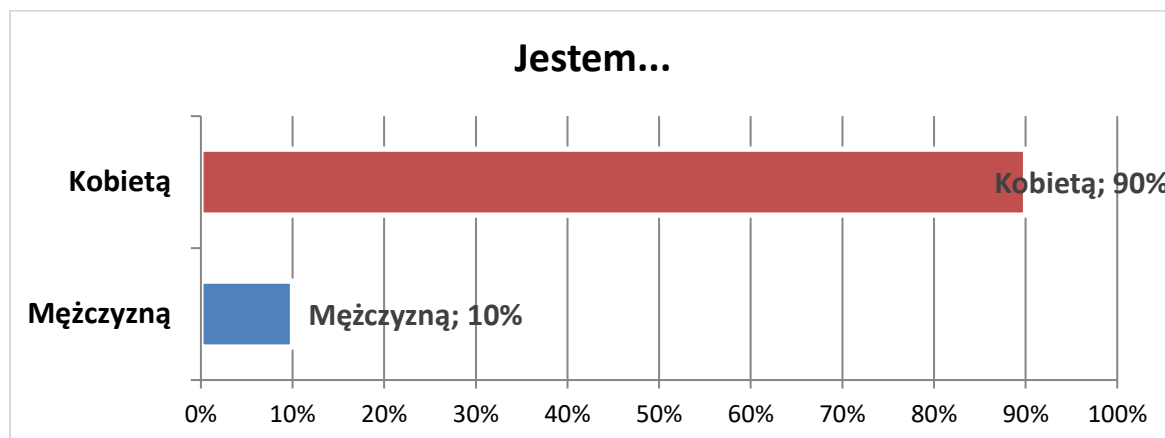
Badanie diagnozujące problemy uzależnień na terenie Gminy Słubice przeprowadzone zostało metodą ilościową, przy pomocy kwestionariusza w formie papierowej. Koncepcja badania uwzględniła zapewnienie trafności i rzetelności planowanych działań, z czym wiązał się przede wszystkim sposób realizacji badania i proces zbierania danych. Głównym celem badania było poznanie opinii oraz postaw względem wybranych problemów społecznych, takich jak: alkoholizm, narkomania, hazard oraz przemoc, co pozwoliło na dokonanie diagnozy wymienionych tu zjawisk w środowisku mieszkańców badanej Gminy.

Wyniki przedstawione w raporcie mają charakter procentowy, a ewentualne dysproporcje (maksymalnie +/- 2%) związane są z zaokrągleniem do liczb całkowitych.

4. Diagnoza dorosłych

A. Opis badanej próby

Na terenie Gminy przeprowadzone zostało wśród jej dorosłych mieszkańców anonimowe badanie ankietowe (w formie elektronicznej oraz papierowej). Wśród ankietowanych znalazło się 90% kobiet i 10% mężczyzn.

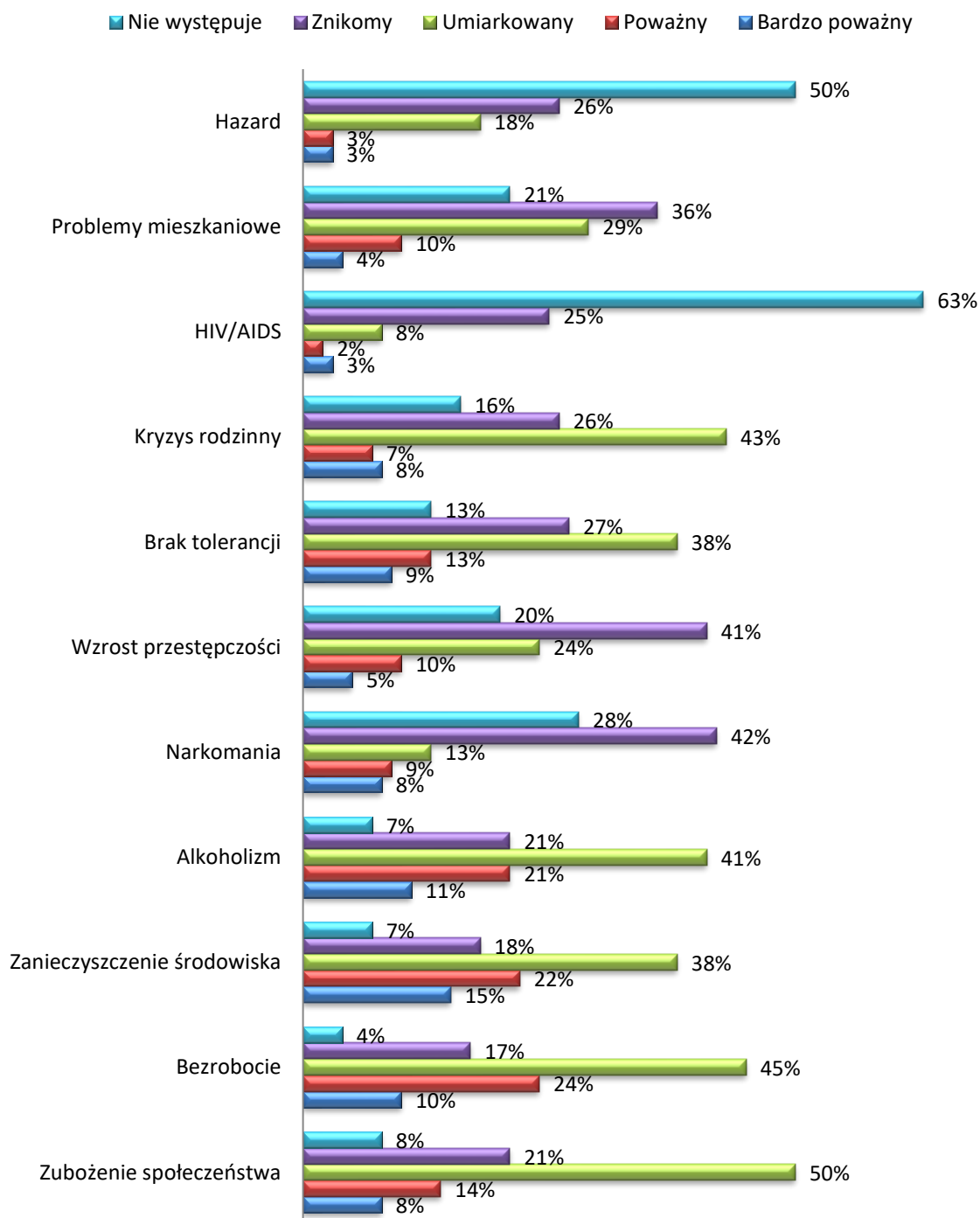

Wyk. 4.A.1. Podział respondentów ze względu na płeć

B. Problemy społeczne występujące na terenie Gminy Słubice

W dalszej części kwestionariusza respondenci poproszeni zostali o wyrażenie swojej opinii dotyczącej stopnia występowania poszczególnych zagrożeń społecznych, które są lub mogą być obecne na terenie Gminy.

Proszę ocenić ważność problemów społecznych występujących na terenie Pani/Pana miasta/miasta

Wyk. 4.B.1. Postrzeganie wybranych problemów społecznych

Z tabeli wyraźnie wynika, iż za **największe problemy mieszkańcy Gminy wskazują te, związane z zanieczyszczeniem środowiska, alkoholizmem oraz bezrobociem.**

Zanieczyszczenie środowiska jako bardzo poważny i poważny problem Gminie Słubice wskazało 15% i 22% ankietowanych. Alkoholizm 11% ankietowanych wskazało jako bardzo poważny problem, a 21% uznało ten problem jako poważny. Bezrobocie według 10% respondentów jest bardzo poważnym problemem, natomiast 24% uznało ten problem za poważny.

Za problemy o umiarkowanej ważności 50% ankietowanych uznało zubożenie społeczeństwa. Na drugim miejscu 43% badanych wskazało kryzys rodzinny. Mieszkańcy Gminy wskazują również jako jedne z obserwowanych problemów – brak tolerancji, wzrost przestępczości, problemy mieszkaniowe oraz hazard.

Zjawiska alkoholizmu, braku tolerancji, hazardu oraz narkomanii są często ze sobą powiązane a nawet wynikają jedno z drugiego – np. konsekwencją braku tolerancji może być alkoholizm lub narkomania. Często także ludzie długotrwale nieakceptowani z poczucia bezsilności, bezradności, obniżonej samooceny sięgają po alkohol. Z kolei w skali całego kraju na pierwsze miejsce wysuwa się problem bezrobocia i zubożenia społeczeństwa, które jako problemy wskazywali również mieszkańcy Gminy Słubice. Według badań zubożenia społeczeństwa pozytywnie koreluje ze wzrostem spożywania alkoholu. **Trudności w znalezieniu zatrudnienia, problemy wynikające z nadużywania alkoholu, narkomania, hazard oraz ubóstwo społeczne powinny skupić na sobie uwagę władz**, ponieważ w tych obszarach są największe oczekiwania mieszkańców w związku z podjęciem określonych działań.

Na uwagę zasługuje pozycja alkoholizmu wśród problemów społecznych – jest pierwszym najczęściej wskazywanym jako poważny lub bardzo poważny problem przez badanych mieszkańców. Samorząd powinien rozważyć kwestie podjęcia działań w tym zakresie.

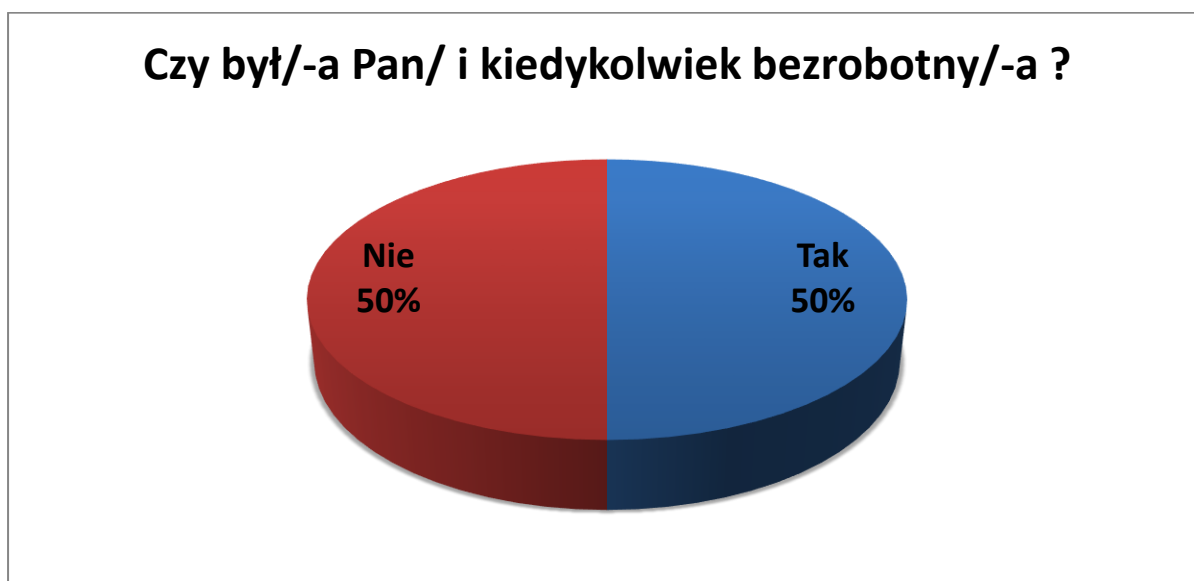
C. Problem bezrobocia i wykluczenia społecznego

Kolejne pytania, jakie zadane zostały mieszkańcom w anonimowej ankiecie dotyczyły problemu, jakim jest bezrobocie. Jest to jeden z największych problemów społecznych, który występuje na terenie całej Polski, ponadto bardzo często jest ono powodem występowania również innych problemów, a w szczególności mieszkaniowych, rodzinnych oraz związanych z nadużywaniem alkoholu. Niestety rzeczywista skala występowania bezrobocia jest bardzo trudna do zmierzenia, a to z uwagi na fakt, iż nie każda osoba bezrobotna jest zarejestrowana w Urzędzie Pracy. Bardzo często wśród osób, które przez długi czas pozostają bez zatrudnienia występuje niechęć do dalszych poszukiwań pracy. Poważnym skutkiem bezrobocia, szczególnie jeżeli występuje ono

przez dłuższy czas, jest ubożenie rodziny, a to z kolei może doprowadzić do narastania konfliktów oraz napięć między członkami rodziny, a także powoduje powstawanie patologii społecznych. Kolejnym następstwem długotrwałego bezrobocia jest degradacja społeczna osób borykających się z tym problemem. Powoduje także powstawanie poważnych obaw o własny los i o możliwości przetrwania całej rodziny, jak również odbija się negatywnie na samopoczuciu i stanie zdrowia bezrobotnego.

Z badań przeprowadzonych przez CBOS w 2016 roku wynika, iż stopa bezrobocia w gospodarstwach domowych w Polsce w ciągu ostatnich lat systematycznie maleje, jednak nadal w co piątej rodzinie (21%) znajduje się przynajmniej jedna osoba bezrobotna. Około 30% dorosłych Polaków przyznaje, że w przeszłości mieli oni przez dłuższy lub krótszy czas problemy ze znalezieniem pracy. Badania przeprowadzone w marcu oraz kwietniu 2016 roku wykazały, że 9% respondentów to osoby bezrobotne, z czego tylko co drugi jest zarejestrowany w urzędzie pracy¹.

Mieszkańcom zostały zadane pytania dotyczące występowania negatywnych następstw występowania zjawiska bezrobocia. Pierwsze pytanie pozwoliło stwierdzić, jak wielu respondentów kiedykolwiek doświadczyło bezrobocia.

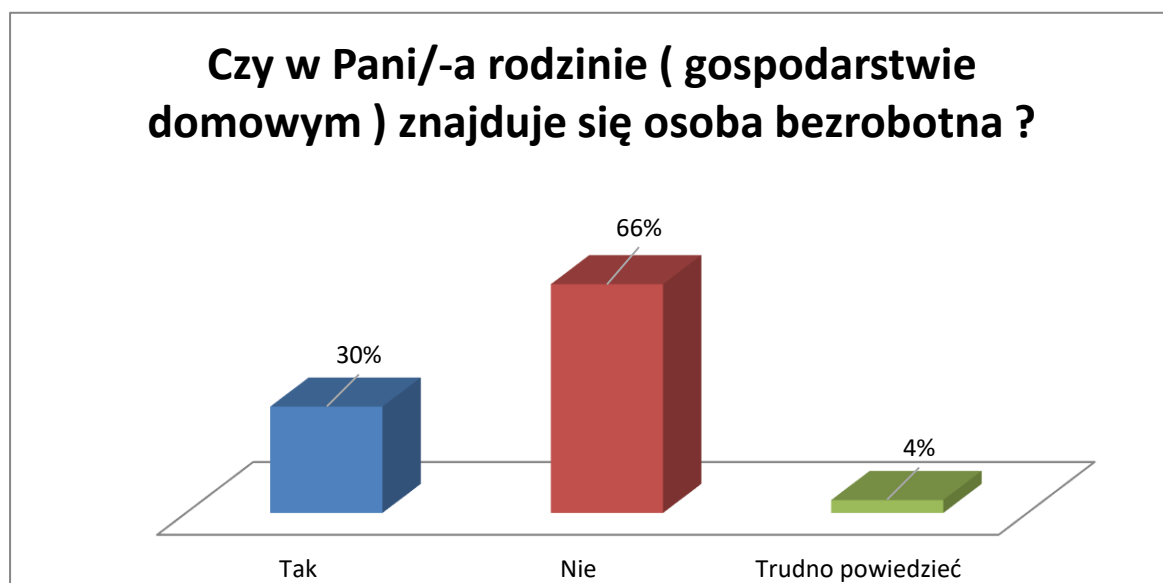
Wyk. 4.C.1. Doświadczenie bezrobocia przez mieszkańców Gminy Słubice

Bezrobocie uznane jest jako jeden z poważniejszych problemów społecznych dotyczących mieszkańców Gminy i jak wynika z powyższego wykresu dotyczy lub w przeszłości dotyczył połowy osób biorących udział w badaniu.

¹http://www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2016/K_070_16.PDF

W kolejnej części ankiety respondenci udzielili odpowiedzi na bardziej szczegółowe pytania dotyczące występowania zjawiska bezrobocia.

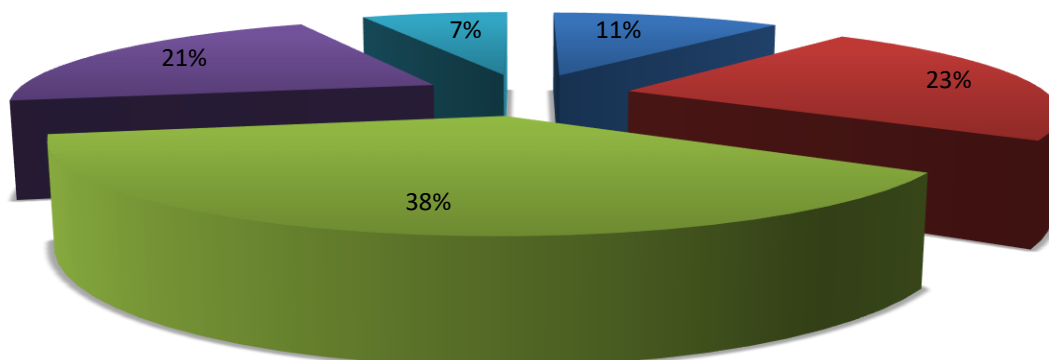
Niemal 30% badanych osób przyznaje, że wśród ich najbliższej rodziny, a dokładnie w prowadzonym wspólnie gospodarstwie domowym znajduje się przynajmniej jedna osoba bezrobotna. Kolejne 66% respondentów odpowiedziało, że w ich rodzinach nie ma takich osób.

Wyk. 4.C.2. Bezrobocie w gospodarstwach domowych

W dalszej części ankiety mieszkańcy Gminy odpowiadali na pytanie dotyczące tego, jaka według nich jest szansa na znalezienie pracy przez osoby bezrobotne. Jak widać na poniższym wykresie 34% respondentów uznała, że osoby bezrobotne mają duże lub bardzo duże szanse na znalezienie pracy. Kolejne 38% uważa że osoby bezrobotne mają umiarkowane szanse na znalezienie pracy. Niemal 21% respondentów uważa, że szanse na podjęcie pracy są niewielkie, a pozostałe 7% stwierdziło, że jest to trudno określić.

Jaka jest, Pani/Pana zdaniem, szansa znalezienia pracy przez bezrobotnych?

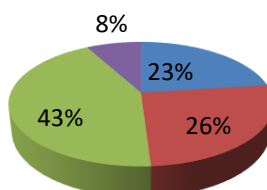
Wyk. 4.C.3. Szansa na znalezienie pracy przez bezrobotnych

W kolejnym pytaniu respondenci zostali poproszeni o scharakteryzowanie sposobu zarządzania dochodem w swoim gospodarstwie domowym.

Blisko 8% respondentów przyznaje, że dochody, którymi dysponuje ich gospodarstwo domowe są niewystarczające i nie pozwalają nawet na zaspokojenie bieżących potrzeb. Kolejne 43% ankietowanych zmuszonych jest do życia bardzo oszczędnie i między innymi dzięki kupowaniu najtańszych produktów wystarcza im na wszystko. Niemal 26% mieszkańców Gminy biorących udział w badaniu uznało, iż dochody, które uzyskują wystarczają na zaspokojenie wszystkich potrzeb, jednak w dalszym ciągu nie pozwalają na oszczędzanie, pozostałe 23% respondentów może sobie pozwolić na zaoszczędzenie pewnej części dochodów.

Proszę zaznaczyć określenie, które najlepiej charakteryzuje sposób zarządzania dochodem w Pani/Pana

- Wystarcza na wszystko i pozwala na oszczędzanie
- Wystarcza na wszystko, ale nie pozwala na oszczędzanie
- Żyjemy oszczędnie (kupując najtańsze produkty) i dzięki temu wystarcza na wszystko
- Pieniądzy nie wystarcza na zaspokajanie bieżących potrzeb

Wyk. 4.C.4. Charakterystyka zarządzania dochodem w gospodarstwie domowym

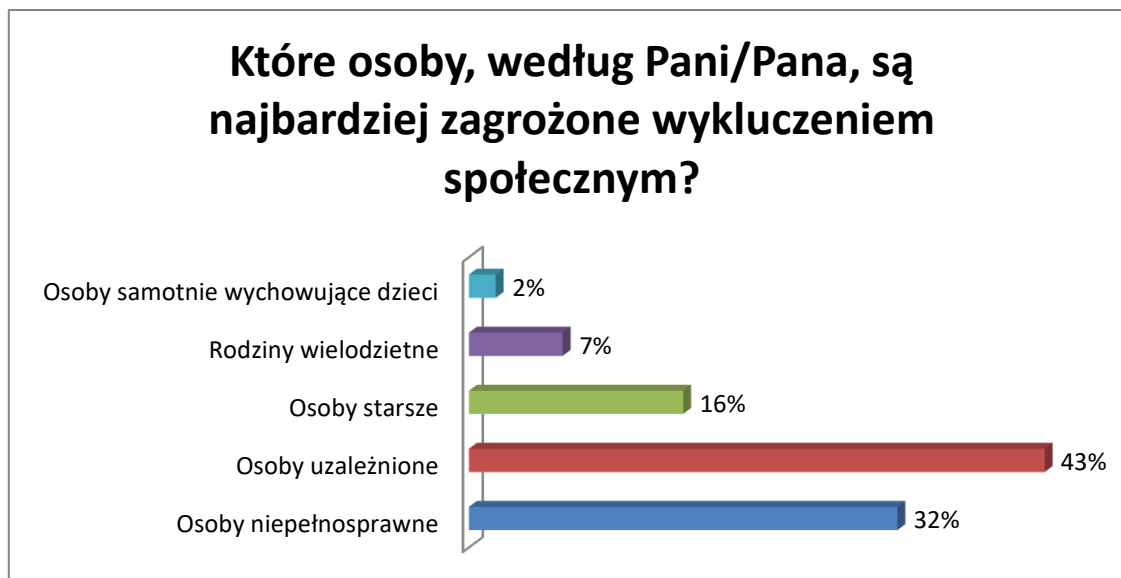
Podsumowując wszystkie odpowiedzi udzielone przez ankietowanych należy uznać, że większość mieszkańców Gminy Słubice ma możliwość poczucia bezpieczeństwa w sferze ekonomicznej, jednak niewielka część może sobie pozwolić na odkładanie pewnej części swoich stałych dochodów. Mimo wszystko dla wielu mieszkańców Gminy, zarządzanie budżetem domowym z pewnością jest źródłem wielu stresów i nie pozwala na zgromadzenie stosownego zabezpieczenia na wypadek niespodziewanych ale koniecznych wydatków.

Osoby najmniej zamożne zmuszone są do rezygnacji z często nawet podstawowych artykułów, w związku z czym mogą odczuwać frustrację oraz bezsilność. Niestety zdarza się, że w takich rodzinach pojawiają się, oprócz biedy, również inne negatywne zjawiska społeczne, takie jak przemoc w rodzinie, czy alkoholizm.

Bardzo częstym, obok ubóstwa, problemem społecznym jest wykluczenie społeczne. Z definicji jest to niezdolność do uczestnictwa w ważnych aspektach życia społecznego, a także zerwanie więzi między jednostką a społeczeństwem. Nieuczestniczenie w życiu społecznym nie jest jednak wyborem jednostki, a skutkiem przeszkód jakie stają jej na drodze.

W następnej kolejności mieszkańcom zadano pytania dotyczące wykluczenia społecznego, dzięki czemu poznano ich opinie dotyczące tego właśnie zjawiska. Pierwsze pytanie odnosiło się do tego, które osoby według respondentów są najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym.

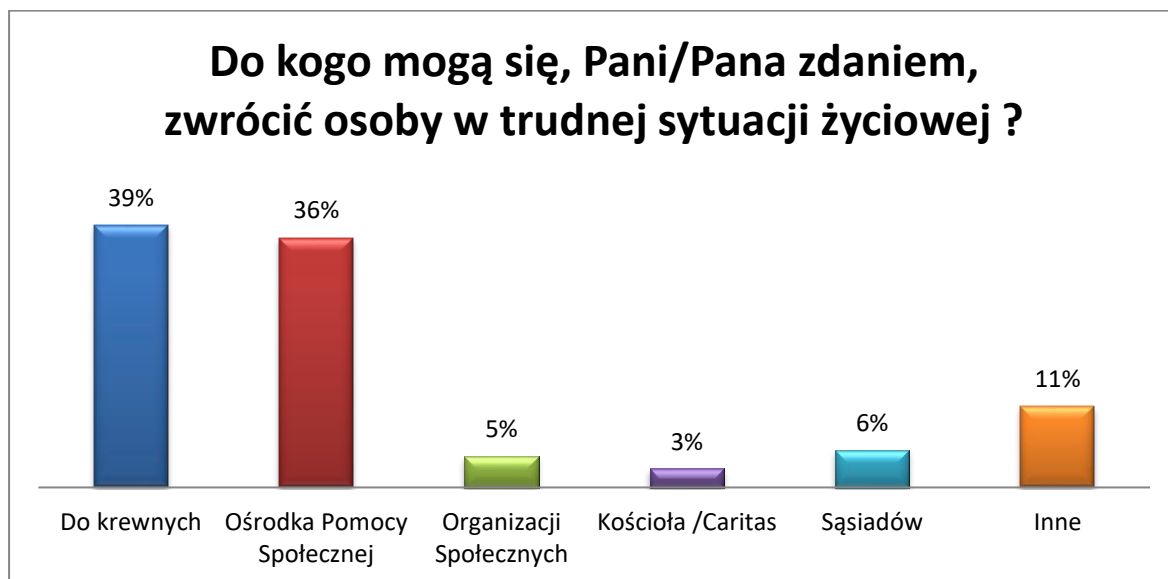
Jak wynika z ankiety **zdaniem badanych najbardziej narażone na wykluczenie społeczne są osoby uzależnione**, uważa tak 43% ankietowanych. Na drugim miejscu są to osoby niepełnosprawne, taką odpowiedź wskazało 32% respondentów. Kolejne 16% ankietowanych wskazało na osoby starsze, 7% na rodziny wielodzietne, a pozostałe 2% - osoby samotnie wychowujące dzieci.

Wyk. 4.C.5. Osoby najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym

Wykluczenie najczęściej kojarzy się z odizolowaniem, czy też unikaniem kogoś przez resztę danej grupy społecznej. Zdaniem badanych mieszkańców to osoby uzależnione są najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym. Często ze względu na stan upojenia alkoholowego, chwiejny chód, bełkotliwą mowę, ogólne zaniedbanie higieny fizycznej i nieracjonalne zachowanie osoby będącej pod wpływem środków odurzających, może ona być izolowana od pozostałych, unika się jej towarzystwa, nie wpuszcza np. do lokali gastronomicznych, a w środkach komunikacji publicznej często odsuwa się od takiej osoby. Uzależnienia bardzo często niszczą rodziny, doprowadzają do ich rozpadu, a w skrajnych przypadkach mogą nawet być przyczyną bezdomności. Bardzo często zdarza się, że osoba uzależniona zostaje sama ze swoim problemem i dotyka ją wykluczenie społeczne.

Zazwyczaj ludzie, którzy znajdują się w trudnej sytuacji starają się szukać pomocy. Dlatego też kolejne pytanie, które zostało zadane mieszkańcom Gminy Słubice dotyczyło tego, do kogo ich zdaniem mogą zwrócić się osoby dotknięte między innymi wykluczeniem oraz innymi problemami społecznymi.

Wyk. 4.C.6. Do kogo zwracają się osoby w trudnej sytuacji życiowej

Zdaniem większości osób biorących udział w badaniu (39%) osoby będące w trudnej sytuacji życiowej mogą przede wszystkim zgłaszać się do krewnych. Na drugim miejscu znalazł się Ośrodek Pomocy Społecznej – 36%. Na trzecim miejscu znajdują się sąsiedzi, tą odpowiedź wskazało 6% respondentów. Mniejszym zaufaniem mieszkańcy Gminy darzą również Organizacje Społeczne, które wskazało prawie 5% ankietowanych. Osoby biorące udział w badaniu najrzadziej wskazywały Kościół / Caritas (3%).

Dodatkowo mieszkańcy Gminy Słubice zostali zapytani, czy posiadają wiedzę na temat działań wspierających osoby bezrobotne i zagrożone wykluczeniem społecznym. Aż 62% ankietowanych nie wie nic na temat natkach działań. Tylko 38% odpowiedziało twierdząco. Patrząc na ilość osób, które mają problem choćby z bezrobociem takie działania powinny być zdecydowanie bardziej dostępne.

Wyk. 4.C.7. Wiedza na temat działań wspierających osoby bezrobotne i zagrożone wykluczeniem społecznym.

D. Problem alkoholowy

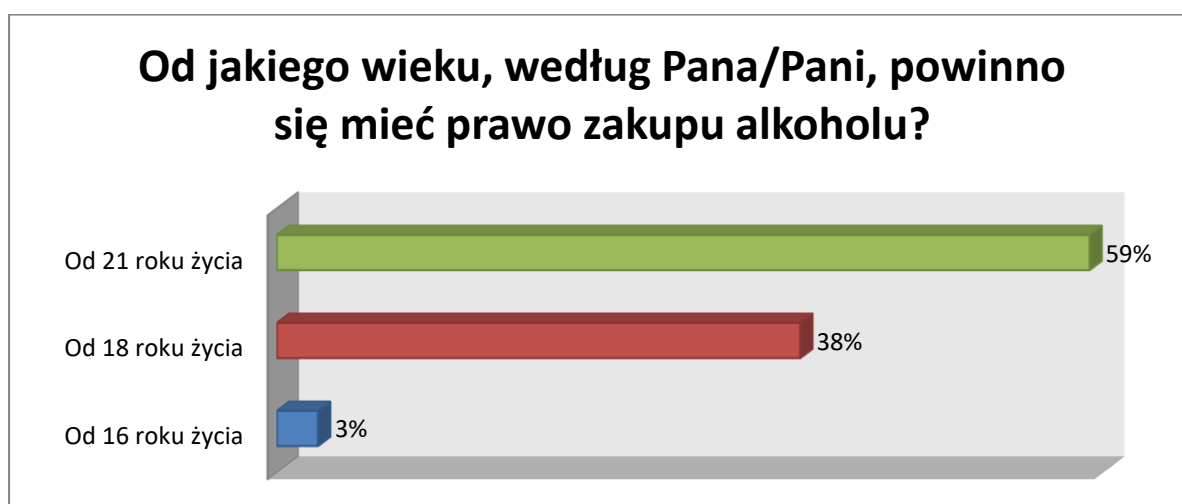
Alkoholizm jest jednym z najczęściej występujących problemów społecznych w naszym kraju. Na podstawie przeprowadzonej ankiety należy uznać, iż również w Gminie Słubice zajmuje on wysoką pozycję wśród występujących tu problemów. Nadużywanie alkoholu wywiera negatywny wpływ na wiele dziedzin życia osoby uzależnionej, jak również jej otoczenia. Dotyka członków rodziny, wpływa na funkcjonowanie lokalnej społeczności i często jest przyczyną przemocy i cierpienia. Coraz częściej zdarza się, że po alkohol sięgają nastolatki, a nawet dzieci.

W przeprowadzonym badaniu największa uwaga poświęcona została takim kwestiom, jak:

- stopień wiedzy na temat alkoholu i stosunek do niego mieszkańców Gminy,
- czy w środowisku lokalnym występują zagrożenia (bójki, wandalizm) związane z nadmiernym spożywaniem alkoholu,
- czy respondenci widzą jakieś zmiany dotyczące alkoholu na przestrzeni ostatnich 10 lat oraz czy posiadają wiedzę o działaniach władz związanych z tym zagadnieniem.

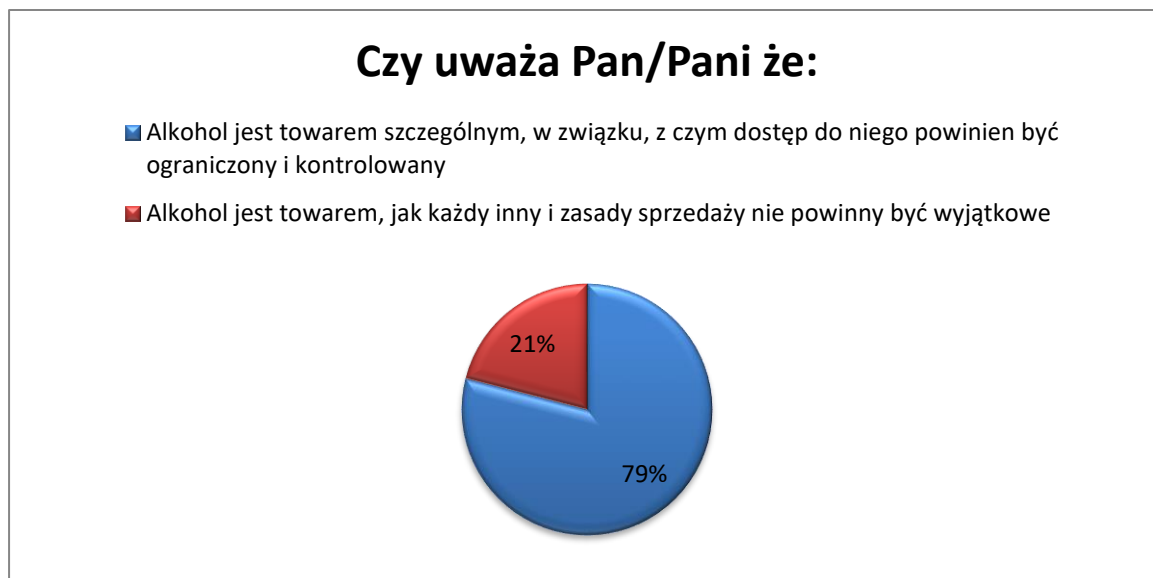
Pierwsze pytanie w części ankiety dotyczącej alkoholu pozwoliło uzyskać odpowiedź na pytanie w jakim wieku powinno się mieć możliwość zakupu napojów alkoholowych.

Aż 59% respondentów uznało, że należy podnieść granicę wieku, od którego ma się prawo do zakupu alkoholu do lat 21 i jest to większość badanych. Możliwość kupna alkoholu od 18 roku życia popiera 38% osób biorących udział w badaniu. Pozostałe 3% mieszkańców twierdzi, że dostęp do alkoholu powinna mieć młodzież od 16 roku życia.

Wyk. 4.D.1. Od jakiego wieku powinno się mieć prawo zakupu alkoholu

Duża liczba badanych osób uznała, że alkohol jest jednak towarem szczególnym, a dostęp do niego powinien być ograniczony i kontrolowany. Takiej odpowiedzi udzieliło 79% respondentów. Pozostałe 21% jest zdania, że jest to towar zwykły, niczym nie wyróżniający się wśród pozostałych i dlatego zasady na jakich jest on sprzedawany nie powinny być w żaden sposób wyjątkowe.

Wyk. 4.D.2. Stosunek do zasad sprzedaży alkoholu

Mieszkańcy Gminy Słubice zostali zapytani również o to, czy ich zdaniem alkohol zawarty w winie lub piwie jest mniej szkodliwy niż ten w wódce.

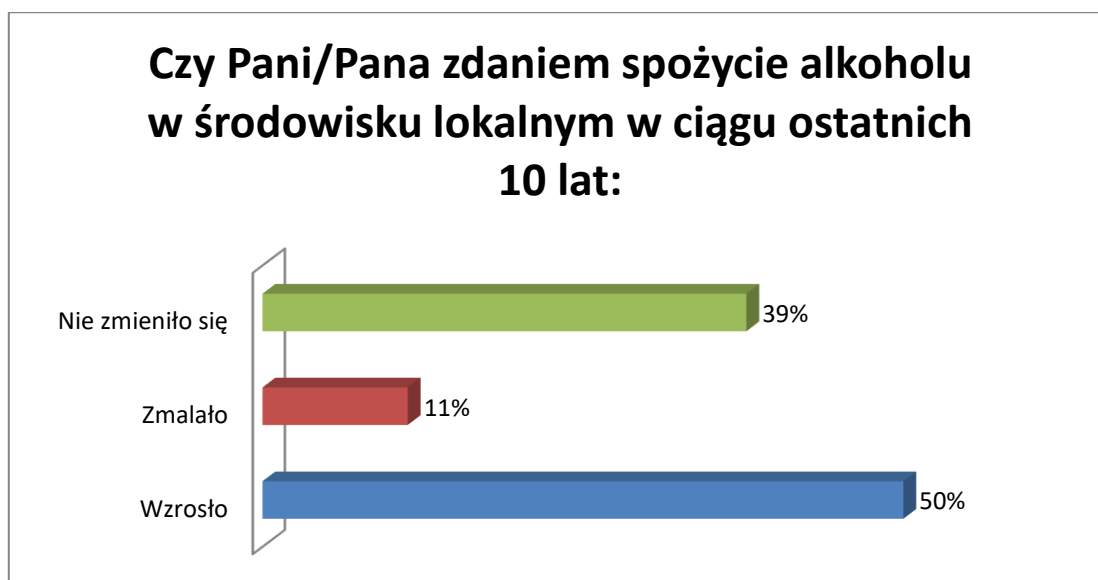

Wyk. 4.D.3. Szkodliwość alkoholu

Oczywiście alkohol jest tą samą substancją, bez znaczenia w jakim napoju się znajduje. Różnice polegają tylko i wyłącznie na jego stężeniu w poszczególnych napojach. Opinie

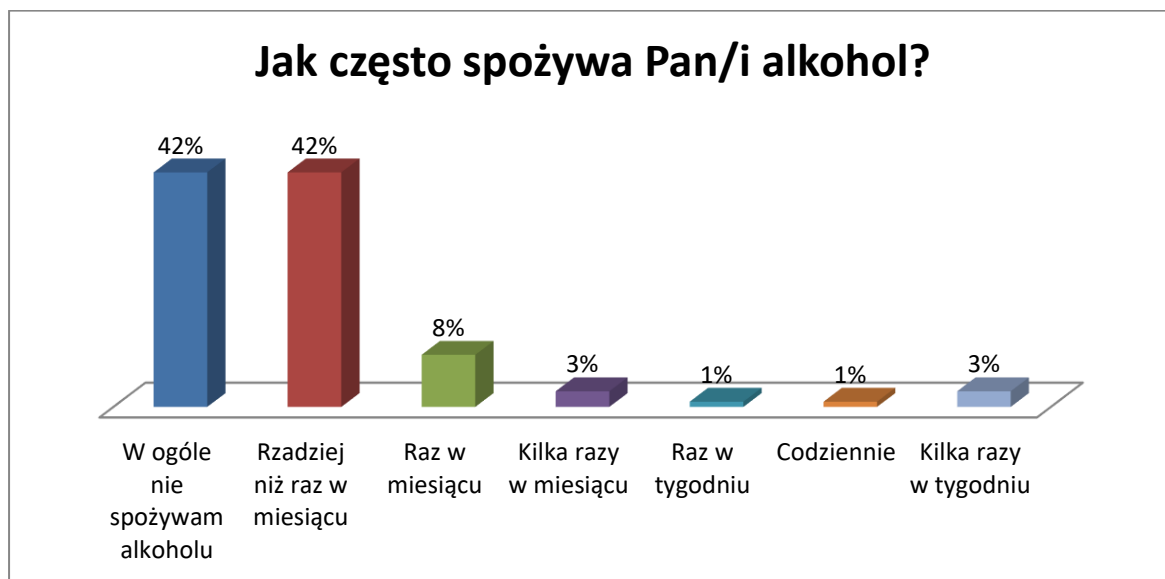
stwierdzające, że alkohol znajdujący się w wódce jest bardziej groźny od tego zawartego w piwie lub winie, wskazują na brak świadomości istniejących zagrożeń wynikających ze spożywania napojów alkoholowych w jakiegokolwiek formie. Wśród mieszkańców Gminy objętych badaniem 81% posiada realną świadomość zagrożeń.

Następne pytanie, jakie zostało zadane w ankiecie dotyczyło tego, czy mieszkańcy Gminy widzą zmiany w obyczajowości spożywania alkoholu w swoim środowisku. Respondenci zostali zapytani, czy ich zdaniem jego spożycie w ciągu ostatnich 10 lat wzrosło, zmalało, czy też pozostało bez zmian. Z udzielonych odpowiedzi wynika, iż **na terenie Gminy Słubice spożycie alkoholu w ostatnim czasie według większości jej mieszkańców wzrosło**, takiej odpowiedzi udzieliło aż 50% osób biorących udział w badaniu. Jednak niewiele mniej, ponieważ 39% ankietowanych uznało, że spożycie alkoholu nie zmieniło się i tylko według 11% zmalało.

Wyk. 4.D.4. Spożycie alkoholu na przestrzeni ostatnich 10 lat

Dalsza część ankiety dotyczyła częstotliwości spożywania alkoholu przez respondentów. Wyniki, jakie zostały otrzymane w odpowiedzi na to pytanie przedstawione zostały na poniższym wykresie.

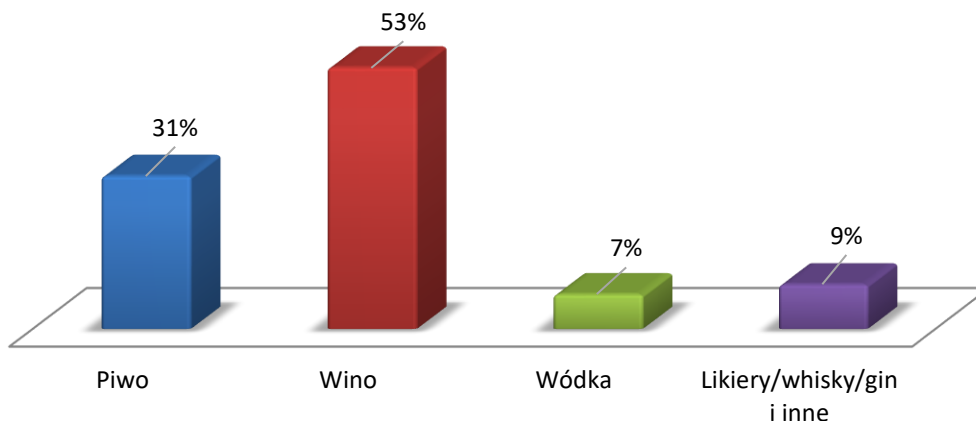
Wyk. 4.D.5. Częstotliwość spożywania alkoholu

Niemal 8% respondentów odpowiedziało, że spożywa alkohol raz w miesiącu, 42% rzadziej niż raz w miesiącu, czyli tylko okazjonalnie. Prawie 3% robi to kilka razy w miesiącu, natomiast 42% zadeklarowało, że nie pije alkoholu w ogóle. Kolejne 1% mieszkańców pije alkohol raz w tygodniu, a 3% kilka razy w tygodniu. Jednak 1% ankietowanych pije alkohol codziennie. Warto zauważyć, iż pomimo tego, że mieszkańcy Gminy uznają alkoholizm jako jeden z ważniejszych problemów występujących na terenie ich Gminy, to do jego częstego spożywania przyznała się bardzo niewielka liczba osób biorących udział w badaniu.

W dalszej części badania poznano opinie respondentów dotyczące tego, jaki alkohol jest przez nich wybierany najczęściej.

Okazało się, że **najczęściej spożywanym alkoholem jest wino**, 53% badanych deklaruje jego spożycie. Na drugim miejscu wśród preferencji ankietowanych znalazło się piwo, po które sięga 31% respondentów. Niemal 9% stwierdziło, że najczęściej wybiera likiery/whisky/gin itd., natomiast 7% - wódkę.

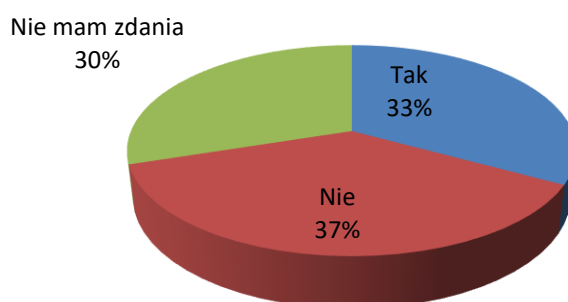
Jaki alkohol spożywa Pan/i najczęściej ?

Wyk. 4.D.6. Rodzaj spożywanego alkoholu

Spożywanie alkoholu może być powiązane z agresywnym zachowaniem, które ujawnia się w życiu społecznym w postaci bójek, awantur, pobic i stosowania wulgaryzmów. Dlatego właśnie w następnej kolejności badanych poproszono o określenie, jak osoby pijące alkohol wpływają na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców Gminy Słubice.

Czy osoby pijące alkohol w miejscu Pani/Pana zamieszkania stanowią szczególne zagrożenie dla bezpieczeństwa?

Wyk. 4.D.7. Alkohol a bezpieczeństwo

Największa część ankietowanych stwierdziła, że osoby pijące alkohol w ich miejscu zamieszkania nie stanowią zagrożenia dla ich bezpieczeństwa – 37%. **Jednak 33% badanych uznało, że osoby nadużywające alkoholu mogą stanowić zagrożenie dla innych** i wpływają na zmniejszenie się poczucia bezpieczeństwa mieszkańców Gminy. Pozostałe 30% nie ma zdania na ten temat.

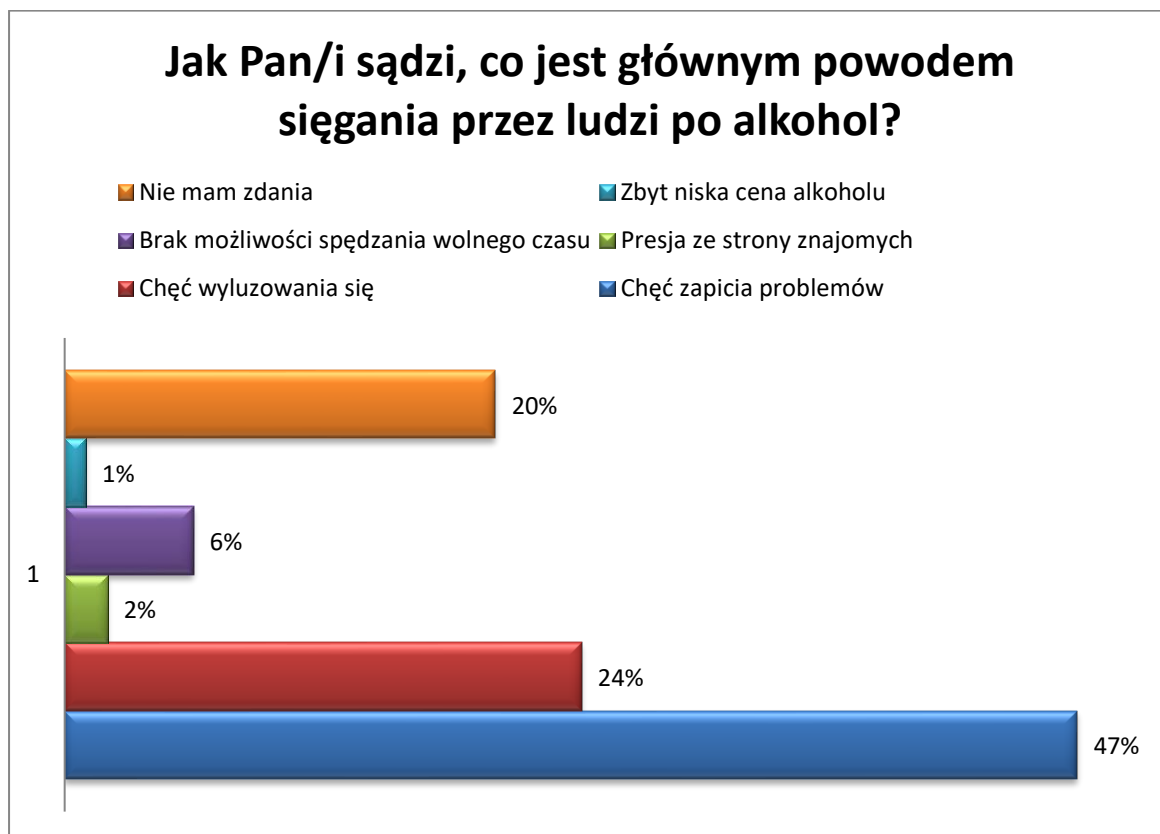
Ponieważ część mieszkańców Gminy uznała, że czuje pewne zagrożenie ze strony osób nadużywających alkoholu, dlatego też w kolejnym pytaniu zostali oni poproszeni o wskazanie negatywnych zjawisk związanych w tym problemem, których byli oni świadkami w ostatnim czasie. Okazało się, że najczęściej były to awantury, tego problemu doświadczyło 31% ankietowanych. Często wskazywano na głośne zachowanie (25%) oraz bójki (19%).

Wyk. 4.D.8. Alkohol a negatywne zachowania

W następnej kolejności mieszkańcy zostali zapytani o powody, jakie kierują osobami sięgającymi po alkohol.

Wśród powodów spożywania alkoholu najwięcej osób, bo aż **47% ankietowanych, wskazało chęć zapicia problemów**. Z kolei według 24% jest to chęć wyluzowania się, co może oznaczać, że zdaniem dużej grupy ankietowanych alkohol jest spożywany ze względu na jego wpływ na świadomość i postrzeganie otaczającej rzeczywistości. Niemal 6% respondentów uznało, że najczęstszym powodem jest brak możliwości spędzania czasu w inny sposób. Kolejne 2% stwierdziło, że najczęściej jest to presja ze strony znajomych. W grupie, w której przeważająca liczba osób pije alkohol łatwiej jest poddać się ich namowom, zwłaszcza jeżeli są to nasi przyjaciele lub dobrzy znajomi. Pozostałe 20% ankietowanych nie ma zdania na ten temat.

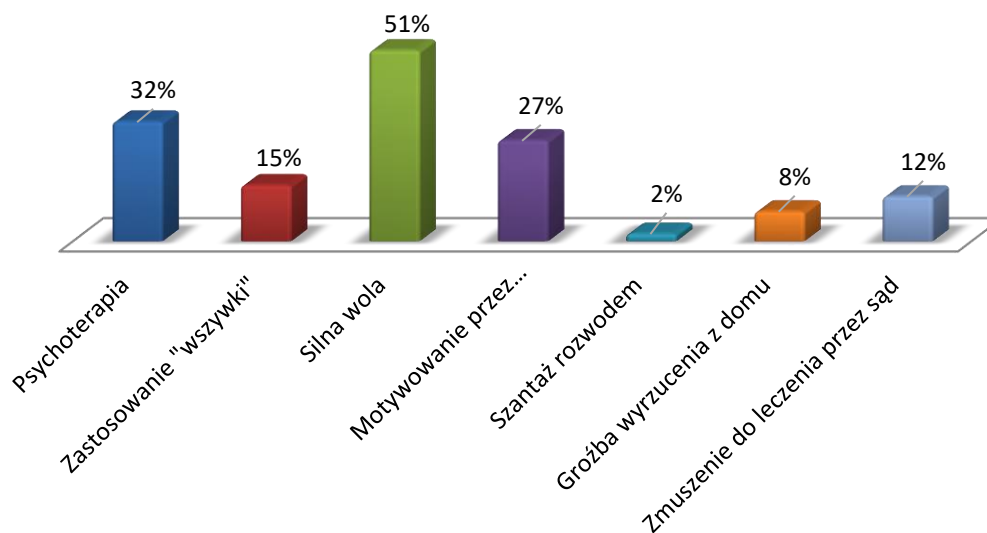

Wyk. 4.D.9. Powody sięgania po alkohol

Ankietowani odpowiedzieli również na pytanie, jakie według nich są najlepsze sposoby na wyleczenie alkoholika z uzależnienia.

Wśród mieszkańców Gminy panuje przekonanie, że do wyjścia z nałogu osobie uzależnionej wystarczy silna wola, uważa tak 51% osób biorących udział w badaniu. Trochę mniej, bo 32% ankietowanych uważa, że najskuteczniejsza w tym przypadku może okazać się psychoterapia. Równie ważne i skuteczne jest motywowanie przez najbliższych (27%). Niemal 12% stawia na metody przymusowe, takie jak skierowanie na leczenie przez Sąd. Kolejne 15% ankietowanych stwierdziło, że najbardziej skuteczne w tym wypadku byłoby zastosowanie tzw. 'wszywki'. Jest to tabletki implantowana podskórną, zawierająca substancję czynną, która po połączeniu się z alkoholem wywołuje bardzo wiele negatywnych, a także groźnych dla zdrowia i życia człowieka reakcji organizmu. Tym samym poprzez obawę przed nieprzyjemnymi dolegliwościami zmusza ona do zachowania abstynencji. Niemal 8% odpowiedziało, że może być to groźba wyrzucenia z domu, a pozostałe 2% wskazało na szantaż rozwodem.

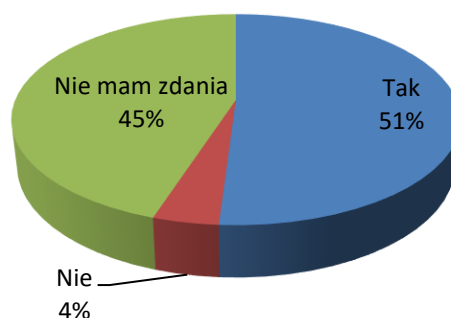
Jakie są, Pani/Pana zdaniem, sposoby na wyleczenie alkoholika z uzależnienia?

Wyk. 4.D.10. Sposoby wyleczenia z uzależnienia

Władze lokalne zazwyczaj podejmują lub powinny podejmować różnego rodzaju działania prewencyjne dotyczące problemów alkoholowych. Mieszkańcy Gminy zostali więc zapytani, czy oczekują od władarzy podjęcia takich właśnie działań.

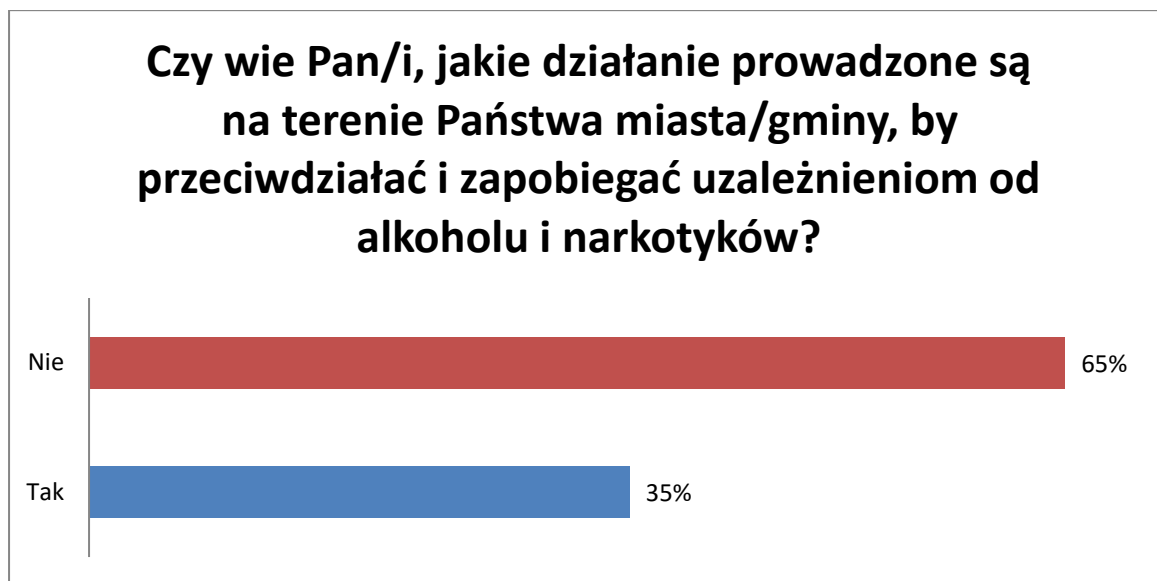
Czy oczekuje Pan/i od władz lokalnych działań służących ograniczeniu problemów alkoholowych?

Wyk. 4.D.11. Władze lokalne a problemy alkoholowe

Aż 51% osób biorących udział w badaniu uważa, że władze lokalne powinny podejmować działania mające na celu ograniczenie spożycia alkoholu oraz problemów

z tego płynących. Jednak 4% ankietowanych nie widzi takiej potrzeby, natomiast pozostałe 39% nie ma zdania na ten temat.

Wyk. 4.D.12. Wiedza na temat działań Gminy w zakresie prewencyjnym

Mieszkańcy Gminy zdecydowanie oczekują od jej władz podejmowania działań prewencyjnych, ponieważ w tym momencie działań takich jest zdecydowanie zbyt mało i nie są one w ogóle widoczne. Aż 65% ankietowanych uznało, że nie posiada zupełnie żadnej wiedzy na ich temat. Jedynie 35% mieszkańców Gminy odpowiedziało, że wie, jakie działania są podejmowane w celu ograniczenia problemów związanych z alkoholem.

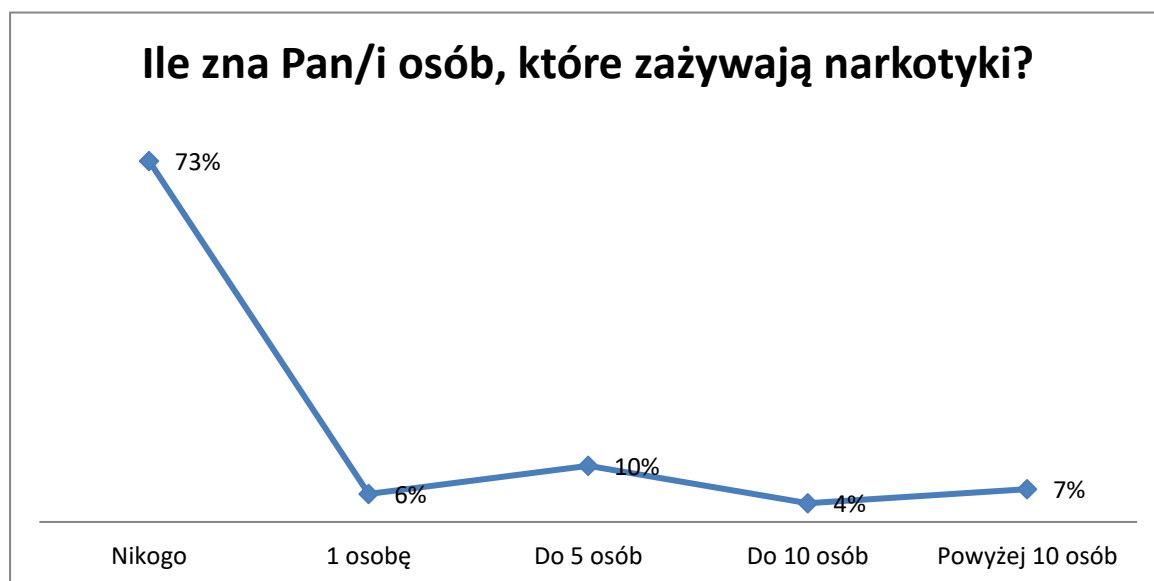
E. Problem narkotykowy

Kolejna część badania, jakie zostało przeprowadzone wśród dorosłych mieszkańców Gminy dotyczyła problemu narkotykowego. Pomimo tego, iż nie ma jednoznacznej definicji słowa „narkotyk”, jednak powszechnie przyjęło się, iż są to środki odurzające oraz substancje psychoaktywne inne niż alkohol i tytoń, które wpływają na ośrodkowy układ nerwowy zmniejszając jego wrażliwość. Zażywanie narkotyków ma na celu wywołanie w organizmie odmiennych stanów świadomości, uzyskania określonego nastroju, czy przeżycia euforycznych doznań.

Głównym przedmiotem naszego zainteresowania będą substancje nielegalne, których produkcja, sprzedaż, czy posiadanie są zakazane przez prawo.

Pierwszym pytaniem w części ankiety dotyczącej narkotyków było pytanie o to, czy w najbliższym otoczeniu mieszkańców Gminy są osoby, które zażywają narkotyki.

Aż 7% osób biorących udział w badaniu odpowiedziało, że zna powyżej 10 osób zażywających narkotyki. Niemal 4% ankietowanych zna do 10 takich osób, natomiast 10% ankietowanych zna maksymalnie 5 takich osób. Kolejne 6% uznało, że zna jedną osobę zażywającą tego rodzaju substancje, natomiast 73% nie zna nikogo, kogo dotyczyłby ten problem.

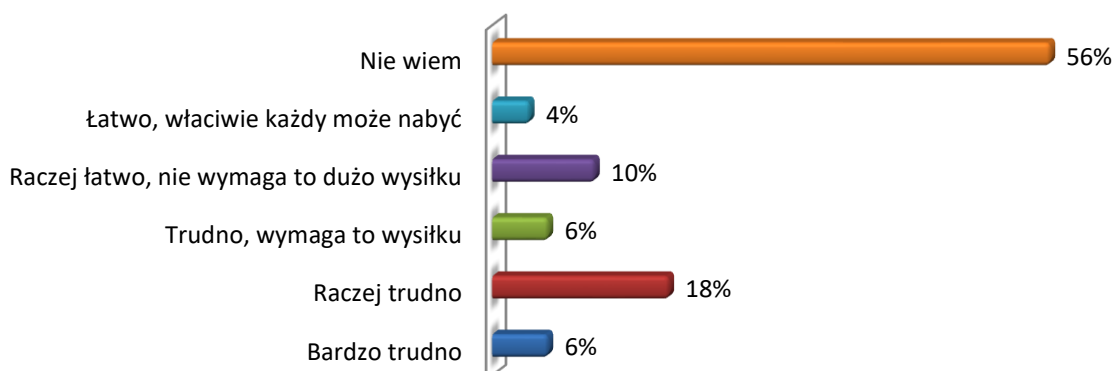

Wyk. 4.E.1. Powszechność zażywania narkotyków

Następnie interesowało nas, jak mieszkańcy postrzegają dostęp do narkotyków na terenie Gminy.

Aż 10% respondentów uważa, że nabycie środków odurzających jest raczej łatwe i nie wymaga to dużego wysiłku, 18% stwierdza, że jest to raczej trudne, a 6% że bardzo trudne. Według 6% ankietowanych nabycie tego rodzaju substancji na terenie ich Gminy jest trudne i wymaga wysiłku. Pozostałe 56% ankietowanych nie posiada żadnej wiedzy dotyczącej dostępności narkotyków.

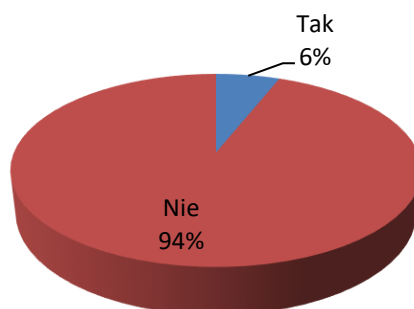
Czy uważa Pan/i, że w Państwa, mieście/gminie nabyć narkotyki jest:

Wyk. 4.E.2. Powszechność zażywania narkotyków

Kolejne pytanie miało na celu sprawdzenie, czy badani mają wiedzę dotyczącą tego, gdzie mogą nabyć środki odurzające. Analizując odpowiedzi dotyczące dostępności narkotyków okazuje się, że **6% badanych wie gdzie można je nabyć**, natomiast wiedzy na ten temat nie ma 94% ankietowanych.

Czy wie Pan/i, gdzie można kupić narkotyki?

Wyk. 4.E.3. Dostępność narkotyków

Biorąc pod uwagę powyższe dane można uznać, że odpowiedzi na pytanie dotyczące możliwości nabywania narkotyków są nieco niższe niż w rzeczywistości. Może to wynikać z faktu, iż dla większości osób, pomimo tego że jest to ankieta anonimowa, jednak pytanie to jest krępujące i dlatego odpowiedzi na nie, nie we wszystkich przypadkach były zgodne z prawdą.

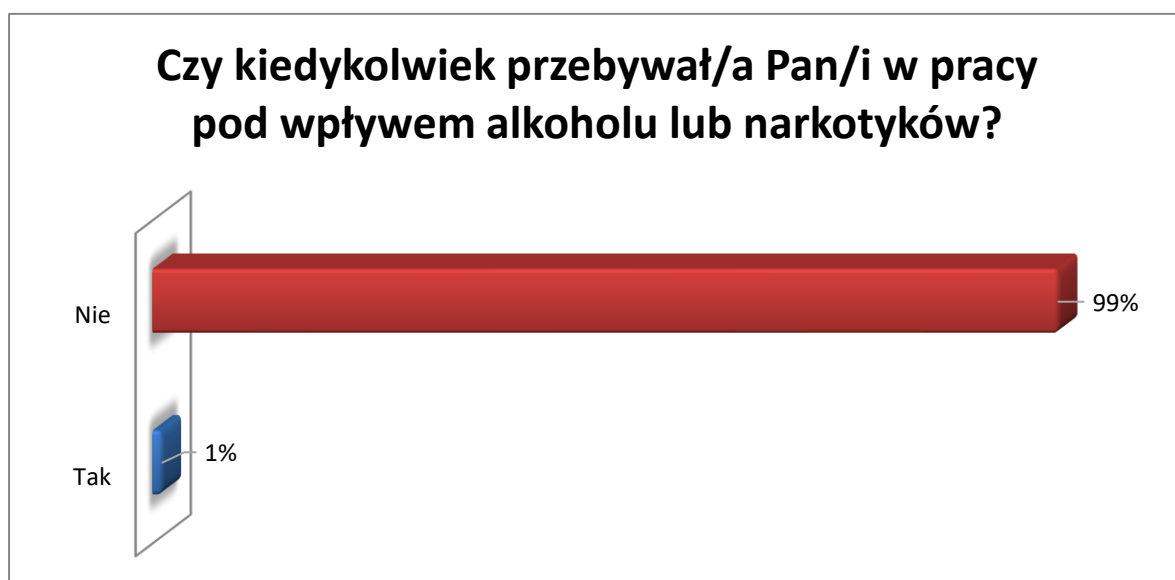
Na pytanie dotyczące tego, czy osoby biorące udział w badaniu kiedykolwiek zażywały środki odurzające powszechnie uznawane za narkotyki 2% udzieliło odpowiedzi

twierdzącej. Natomiast 98% dorosłych mieszkańców utrzymuje, iż nigdy nie zdarzyło im się zażywać narkotyków.

Wyk. 4.E.4. Zażywanie narkotyków

Ostatnie z pytań w części ankiety dotyczącej narkotyków dotyczyła tego czy kiedykolwiek badani przebywali w pracy pod wpływem alkoholu lub narkotyków. Niemal 1% ankietowanych przyznało, że taka sytuacja miała miejsce. Pozostałe 99% nigdy nie była w takim stanie w miejscu pracy.

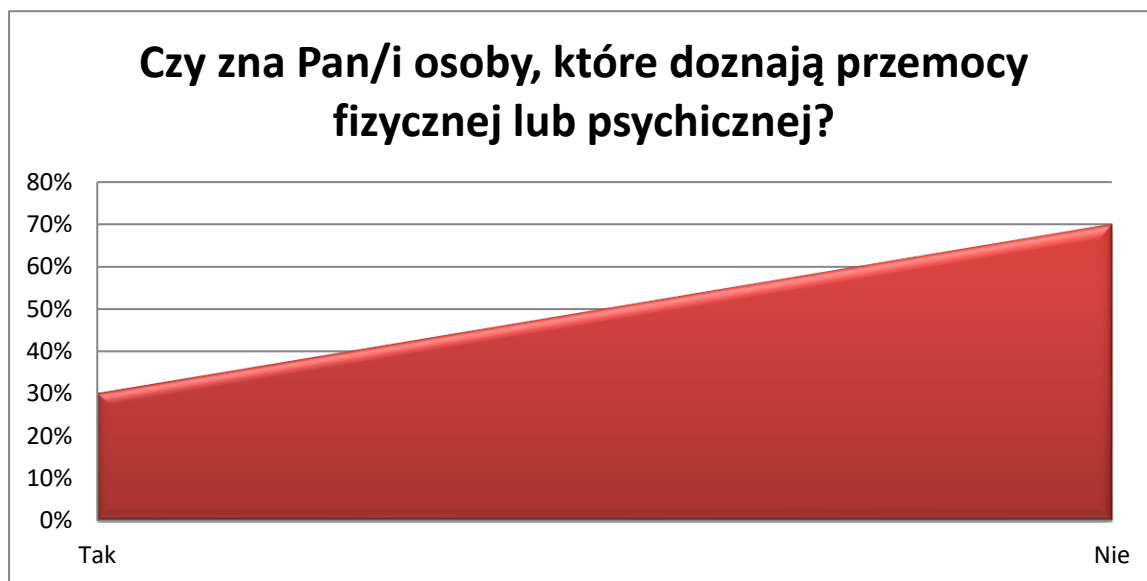
Wyk.4.E.5. Przebywanie w pracy pod wpływem alkoholu lub narkotyków

F. Zjawisko przemocy

Skala zjawiska przemocy, zwłaszcza tej w rodzinie, jest niezwykle trudna do oszacowania, ponieważ zachodzi w zamkniętym środowisku. Składa się na to wiele przyczyn, wśród których są: brak udziału osób trzecich, opór i obawy ofiar przed wyjawieniem sytuacji na zewnątrz, czy też obawy przed rozpadem rodziny. Problem ten jest niestety powszechny i występuje w każdym kraju, a prowadzone na ten temat badania potwierdzają, że nigdzie nie udało się zupełnie wyeliminować tego problemu.

W tej części ankiety mieszkańcom zostały zadane pytania dotyczące zjawiska przemocy. Pierwsze z nich odnosiło się do występowania przemocy wśród osób, które ankietowani znają osobiście.

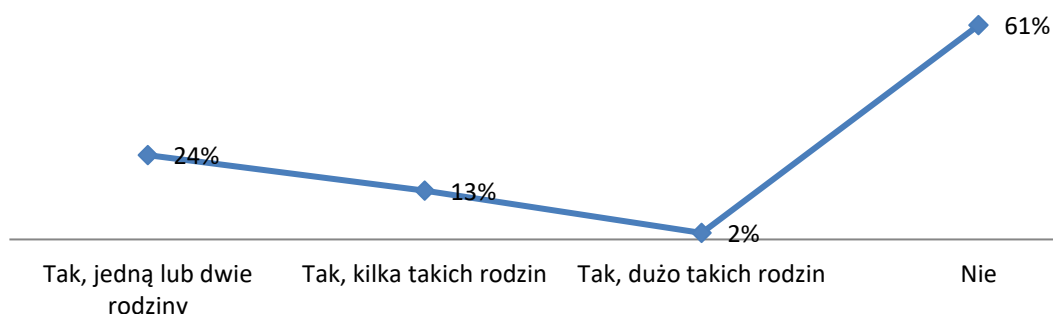
Okazuje się, że **30% ankietowanych zna osoby, które doznają fizycznej lub psychicznej przemocy**. Ponad połowa, bo aż 70% nie stwierdziło w swoim otoczeniu osób, które mogłyby doznać przemocy w jakiegokolwiek formie.

Wyk. 4.F.1. Zjawisko przemocy w otoczeniu

Przemoc jest problemem, który dotyka wiele rodzin. Spośród ankietowanych 24% deklaruje, iż zna jedną lub dwie takie rodziny. Kilka takich rodzin zna 13% biorących udział w badaniu, 2% zna dużo takich rodzin. Pozostałe 61% badanych uznała, że nie zna ani jednej rodziny, w której istniałby problem przemocy.

Czy zna Pan/i rodziny, o których słyssał/a Pan/i lub wie, że dochodzi w nich do różnych form przemocy?

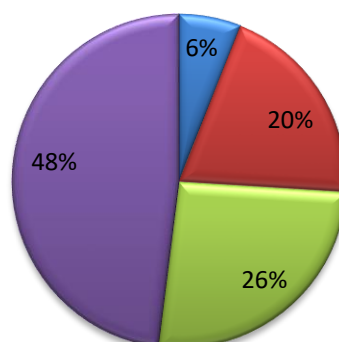
Wyk. 4.F.2. Ilość rodzin dotkniętych przemocą

W dalszej części badania mieszkańcy Gminy Słubice odpowiedzieli na pytanie jakie według nich występują korelacje pomiędzy statusem materialnym rodziny a ryzykiem wystąpienia w niej przemocy.

Niemal 48% respondentów zaznaczyła tu odpowiedź „nie wiem”. Możliwe więc, że nie widzą oni związku pomiędzy sytuacją finansową a występowaniem przemocy w rodzinie. Jednak 26% uważa, że sytuacja materialna osób doświadczających przemocy najczęściej jest zła. Według 20% jest ona średnia, a 6% stwierdziło, iż jest ona zazwyczaj dobra.

Według Pana/i, sytuacja materialna osób doświadczających przemocy najczęściej jest:

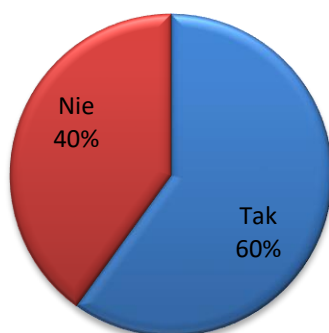
■ Dobra ■ Średnia ■ Zła ■ Nie wiem

Wyk. 4.F.3. Sytuacja materialna a przemoc

W dalszej części badania okazuje się, że **świadomość tego, jak powinno się postępować w stosunku do osób, które doświadczają przemocy jest niewielka**. Ponad połowa, bo 60% badanych stwierdziło, że ma świadomość tego jak można takim osobom pomóc lub gdzie się udać w przypadku zaistnienia takiej sytuacji. Jednak 40% respondentów nie wie jednak co mogą zrobić. **Oznacza to, że być może należy zastanowić się nad zwiększeniem liczby oraz zakresu działań przeciw przemocy na terenie Gminy.**

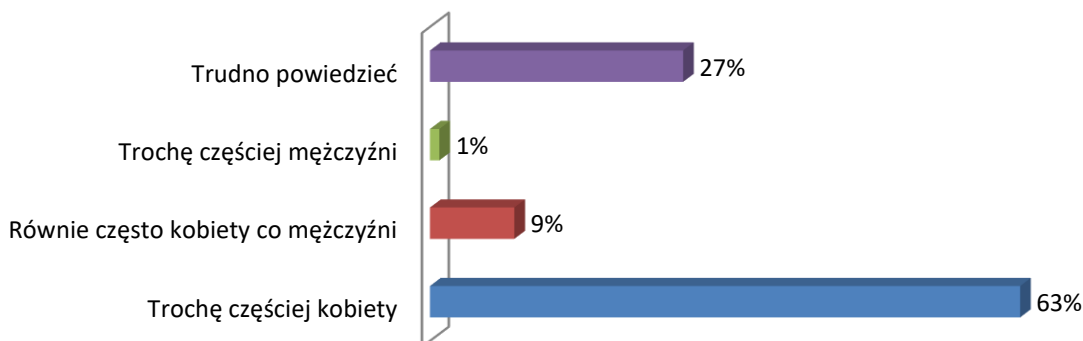
Czy wie Pan/i, jak powinno się postępować wobec osoby, która doświadcza przemocy?

Wyk. 4.F.4. Świadomość postępowania z ofiarami przemocy

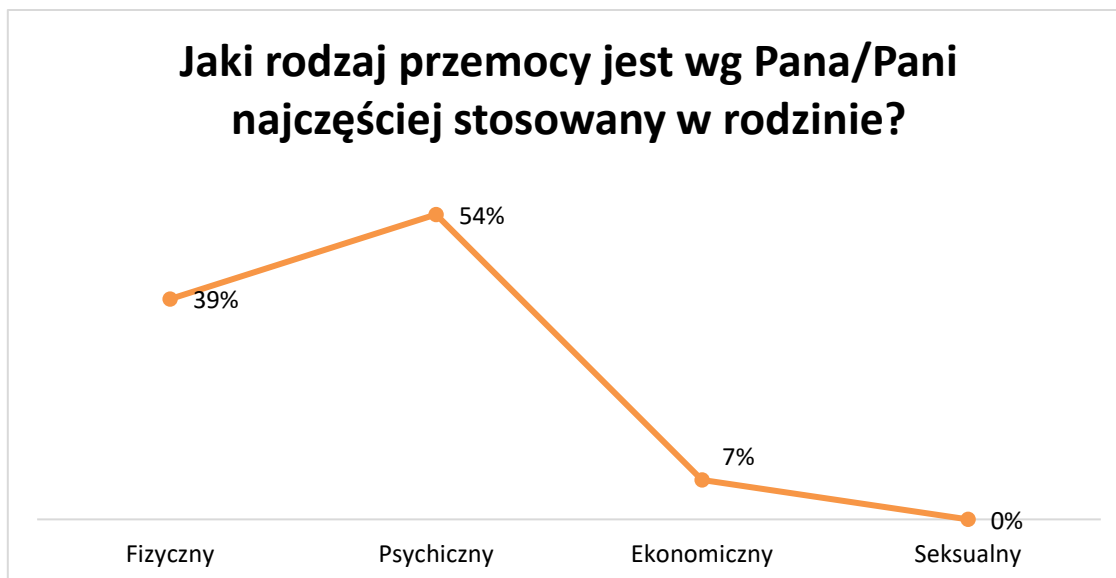
Według dorosłych mieszkańców, to kobiety częściej wskazywane były jako ofiary przemocy w rodzinie. Takiej odpowiedzi udzieliło 63% respondentów. Według 9% płeć nie ma w tym przypadku znaczenia, ponieważ ofiarami przemocy są tak samo często kobiety, jak i mężczyźni. Niemal 27% nie potrafi powiązać płci z przemocą w rodzinie.

Kim wg Pana/Pani są ofiary przemocy w rodzinie?

Wyk. 4.F.5. Ofiary przemocy w rodzinie wg płci

W kolejnym pytaniu ankietowani mieli za zadanie wskazać, jaki ich zdaniem, jest rodzaj przemocy najczęściej występujący w rodzinie. Badani wskazali, że według nich jest to przede wszystkim przemoc psychiczna – w ten sposób odpowiedziało 54% z nich. Na przemoc fizyczną wskazało 39% ankietowanych, natomiast przemoc ekonomiczną wybrało 7% badanych.

Wyk. 4.F.6. Rodzaje przemocy w rodzinie

Niestety przemoc bardzo często jest wciąż kojarzona przede wszystkim z aspektem fizycznym. Nie należy jednak zapominać o tym, że przemoc w innych formach może być równie katastrofalna w skutkach. Mowa tutaj przede wszystkim o przemoc psychicznej, w której najczęściej wykorzystuje się takie aspekty, jak:

- Wyśmiewanie
- Poniżanie
- Zawstydzanie
- Krytykowanie
- Kontrolowanie
- Ograniczanie kontaktów z innymi
- Stosowanie gróźb
- Szantażowanie.

Coraz częściej dostrzega się jednak przemoc na tle ekonomicznym. W Polsce istnieje duża grupa kobiet, które nie posiadają własnych dochodów i najczęściej są uzależnione od swoich partnerów, którzy stosują wobec nich różne formy przemocy ekonomicznej.

Przemoc wobec dzieci to zjawisko bardzo dobrze znane we wszystkich kręgach kulturowych. Przez wieki było ono bagatelizowane, czasem nawet uważane za pewnego rodzaju „ochronę” dziecka przed demoralizacją, wykołajaniem i zejściem na złą drogę. Dopiero w XIX w. zajęto się badaniem wpływu stosowania przemocy wobec dzieci. Prawdziwa i zasadnicza zmiana stosunku rodziców do dzieci i w konsekwencji społeczeństwa dorosłych w stosunku do dzieci dokonała się głównie dzięki rozwojowi psychologii, a przede wszystkim dzięki odkryciom Z. Freuda.

Dziś już wiemy doskonale, że przemoc może prowadzić do wewnętrznej destrukcji i może być przyczyną wielu groźnych następstw. Dlatego tak ważna jest edukacja w zakresie agresji i przemocy, zarówno wśród ludzi dorosłych, jak i młodzieży oraz dzieci, które kształtują nowe pokolenie.

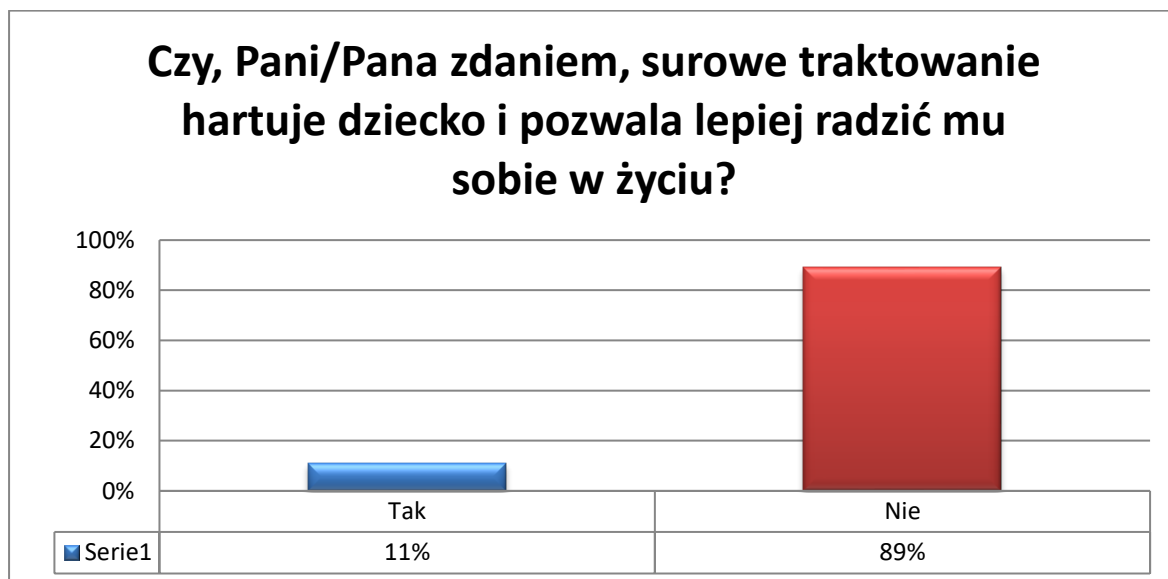
W części ankiety dotyczącej przemocy umieszczono kilka pytań dotyczących negatywnych zachowań wobec najmłodszych. Jeszcze do niedawna uważano, że strach przed rodzicami ułatwia wychowywanie dzieci. Obecnie pomimo ogólnej zmiany trendów, nadal można spotkać osoby, które myślą w ten sposób. Mieszkańcom Gminy Słubice zadane zostało pytanie, które pozwoliło poznać ich poglądy dotyczące tej właśnie kwestii.

Wyk. 4.F.7. Strach jako metoda wychowawcza

Aż 6% ankietowanych podziela pogląd, jakoby strach dziecka przed rodzicami miał być pomocny, podczas jego wychowania. Jednak 94% badanych jest odmiennego zdania i uważa, że strach nie powinien być traktowany jako jedna z metod wychowawczych.

W kolejnym pytaniu okazało się, że 11% badanych uważa, że surowe wychowywanie dzieci pomogło im w ich późniejszym życiu. Pozostałe 89% jest odmiennego zdania.

Wyk. 4.F.8. Wpływ surowego traktowania dziecka na jego przyszłość

Okazuje się, że zdecydowana większość mieszkańców Gminy Słubice nie tylko nie uważa strachu przed rodzicami oraz surowego traktowania jako odpowiednich metod wychowawczych ale również jest przeciwna stosowaniu kar fizycznych. **Niemal 68% ankietowanych uważa, że powinny być one zakazane przez prawo. Jednak aż 32% jest przeciwnych temu zakazowi.**

Wyk. 4.F.9. Poglądy dotyczące stosowania kar fizycznych

Pomimo, iż w poprzednich pytaniach mieszkańcy uznali, że nie popierają stosowania kar fizycznych, których stosowanie nadal powinno być prawnie zabronione, a surowe wychowanie wcale nie jest dobre dla dzieci, to jednak w pytaniu dotyczącym tego, czy stosowanie tego rodzaju kar jest dobrą metodą wychowawczą, 4% ankietowanych uznało, że tak, natomiast 7% stwierdziło, że od czasu do czasu można je stosować. Pozostałe 89% zdecydowanie się im sprzeciwia.

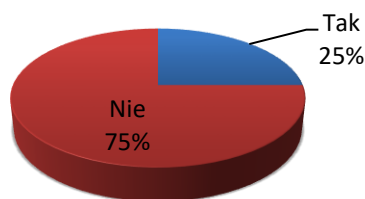
Czy, Pani/Pana zdaniem, stosowani kar fizycznych jest dobrą metodą wychowawczą?

Wyk. 4.F.10. Kara fizyczna jako metoda wychowawcza

Odpowiedzi na kolejne pytanie dotyczące tego, czy badani mieszkańcy Gminy znają przypadki bicia dzieci przez ich rodziców lub opiekunów również są niepokojące, ponieważ aż 25% z nich udzieliła odpowiedzi twierdzącej. Takie dane świadczą o tym, że **problem ten występuje na stosunkowo szeroką skalę i wymaga podjęcia niezbędnych działań w celu jego ograniczenia.**

Czy zna Pan/i przypadki bicia dzieci przez ich rodziców lub opiekunów?

Wyk. 4.F.11. Przemoc wobec dzieci

Stosowanie przemocy wobec dzieci jest niezwykle groźnym zjawiskiem. Ma bardzo negatywny wpływ na ich psychikę i poczucie bezpieczeństwa, które dorośli powinni im zapewnić. Zjawisko to w ogóle nie powinno mieć miejsca. Tutaj jednak widzimy, iż pomimo powszechnego sprzeciwu, który był wcześniej deklarowany zjawisko przemocy występuje często.

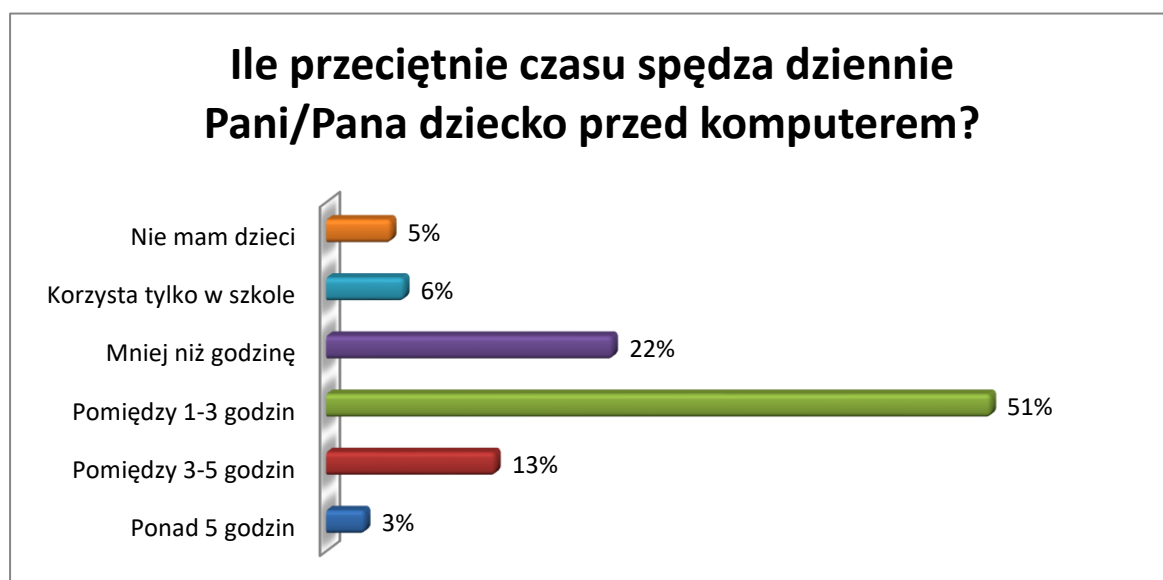
G. Cyberprzemoc

Komputer oraz Internet to doskonałe narzędzia, które pomagają dzieciom w odkrywaniu świata, a także w nauce oraz komunikacji. Należy jednak pamiętać, aby rozsądnie sprawować pieczę nad krokami swoich pociech w Internecie, ponieważ jest to jednocześnie źródło wielu niebezpiecznych informacji.

Uzależnienie się od Internetu, a zwłaszcza jego „ciemnej strony”, jest bardzo łatwe i następuje szybko, niestety jest też bardzo trudne i długotrwałe w leczeniu. Ilość czasu, jaki dziecko spędza przed komputerem często jest większa niż ta na świeżym powietrzu. w dodatku często rodzice nie mają kontroli nad treściami, do jakich dzieci mają dostęp w Internecie.

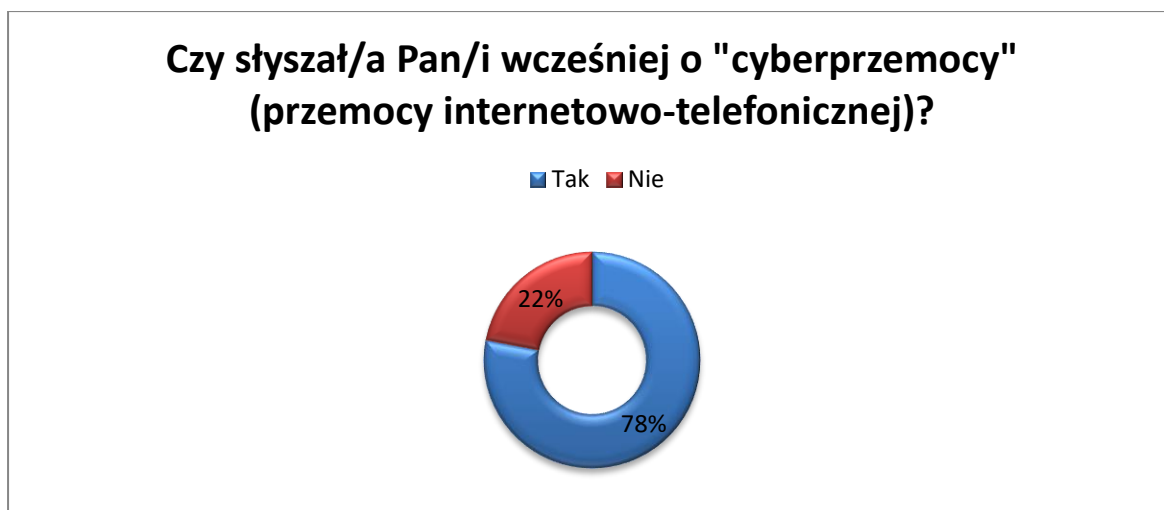
W tej części ankiety zajęliśmy się zjawiskiem cyberprzemocy. Mieszkańcom zadano szereg pytań związanych z Internetem i szeroko pojętą komunikacją. Na początek zapytano mieszkańców, ile czasu ich dziecko spędza przed komputerem.

Część badanej próby w ogóle nie ma dzieci. Wśród pozostałych ankietowanych osób, jest 6% których dzieci korzystałyby z komputera jedynie w szkole. Niemal 13% badanych oświadczyło, że ich dziecko spędza przed komputerem od 3 do 5 godzin. Aż 3% ankietowanych stwierdziło, że jego dziecko spędza codziennie ponad 5 godzin przed komputerem. Najczęściej dzieci spędzają przed nim od 1 do 3 godzin (51%) oraz mniej niż godzinę (22%).

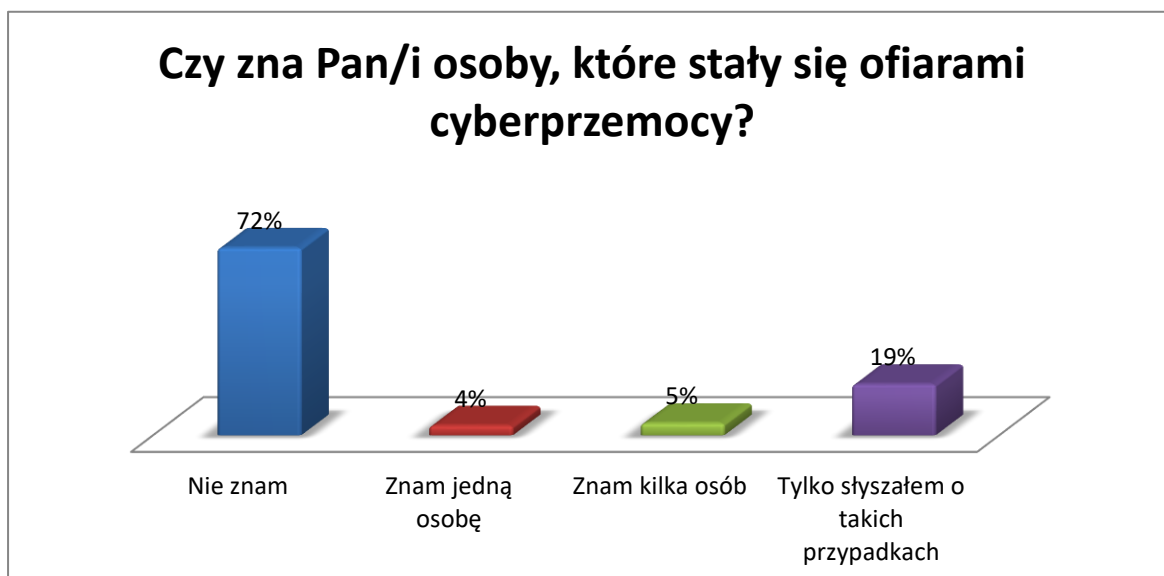
Wyk. 4.G.1. Czas spędzany przez dzieci przed komputerem

Następne pytanie zadane mieszkańcom Gminy Słubice odnosiło się do ich świadomości na temat zjawiska cyberprzemocy. Okazuje się, że jest ona dość duża, ponieważ aż 78% badanych słyszało o nim i wie z czym jest związane.

Wyk. 4.G.2. Świadomość dotycząca istnienia zjawiska cyberprzemocy

W kolejnym pytaniu badani zostali poproszeni o wskazanie, czy znają osoby, które padły ofiarami cyberprzemocy. Osobiście kilka osób zna tylko 5% respondentów, a 4% zna tylko jedną taką osobę. Niemal 72% badanych nie zna osób, które stały się ofiarami cyberprzemocy, ale 19% pomimo iż osobiście nie zna żadnej takiej osoby, ale jednak słyszała o tego rodzaju przypadkach.

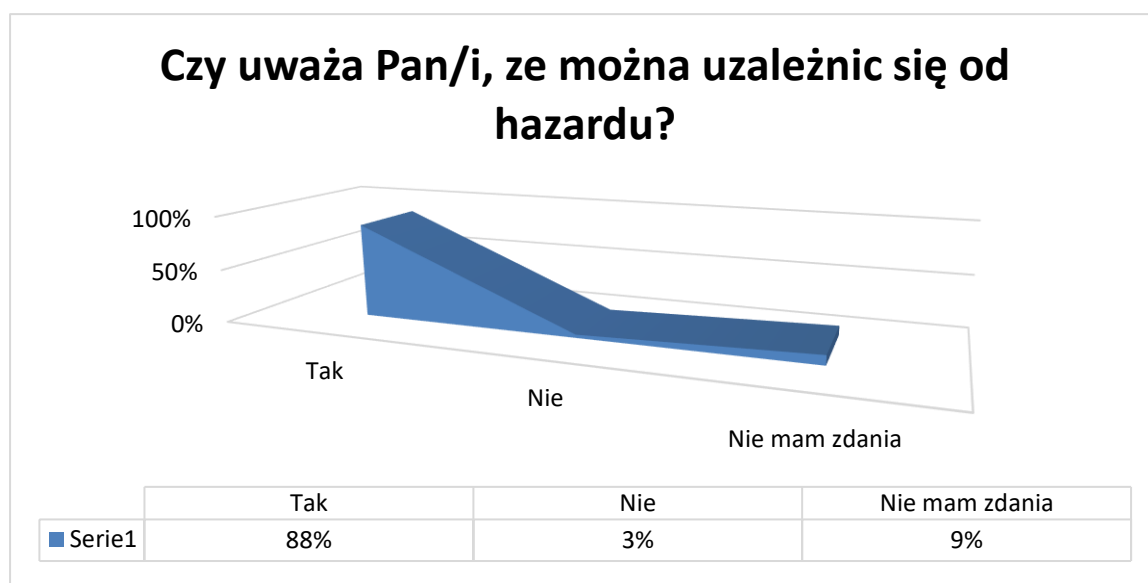

Wyk. 4.G.3. Ofiary cyberprzemocy

H. Ryzyko hazardu

Hazard jest jednym z tych zjawisk, które niosą za sobą możliwość szybkiego uzależnienia, przede wszystkim dlatego, iż kusi możliwością szybkiej i wysokiej wygranej. Hazardem nazywamy wszystkie gry pieniężne, w których o wygranej decyduje przede wszystkim przypadek. Szeroka oferta różnego rodzaju form gier hazardowych oraz ich dostępność sprawiają, że problem dotyczy zarówno dorosłych, jak również dzieci i młodzieży. Należy bowiem pamiętać o tym, że nie jest to więc jedynie ruletka czy gry na automatach w podejrzanym miejscu, popularne gry liczbowe to również hazard i również można się od nich uzależnić.

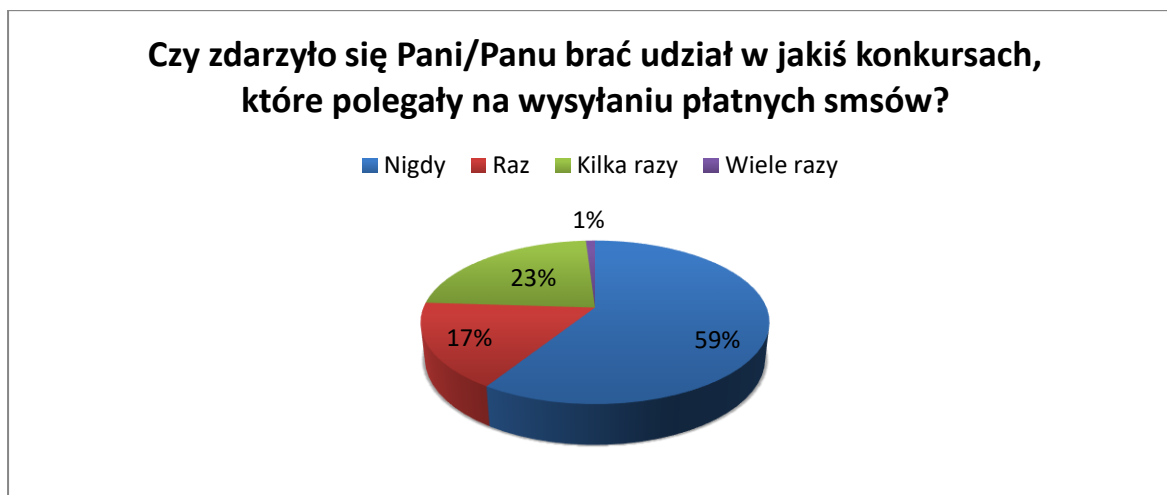
Hazard był ostatnim obszarem badanym w ankiecie dedykowanej dorosłym mieszkańcom Gminy. Na pytanie dotyczące tego, jak duże jest ryzyko uzależnienia **88% badanych odpowiedziało, iż od hazardu można się uzależnić, 9% nie ma zdania na ten temat, natomiast 3% uważa, iż nie jest to możliwe.** Świadomość zagrożenia uzależnieniem od hazardu w badanej grupie jest więc duża.

Wyk. 4.H.1. Ryzyko uzależnienia od hazardu

Kolejne pytania dotyczyły styczności ankietowanych z różnego rodzaju formami hazardu oraz tego, jaka jest ich częstotliwość. W konkursach, które polegają na wysłaniu płatnych SMS-ów przynajmniej raz w życiu brało udział 15% badanych. Kilka razy zrobiło to 23% ankietowanych. Kolejny 1% ankietowanych brał udziału w takich konkursach wiele razy, natomiast 59% osób objętych badaniem przyznało, iż nigdy nie brało udziału w podobnym

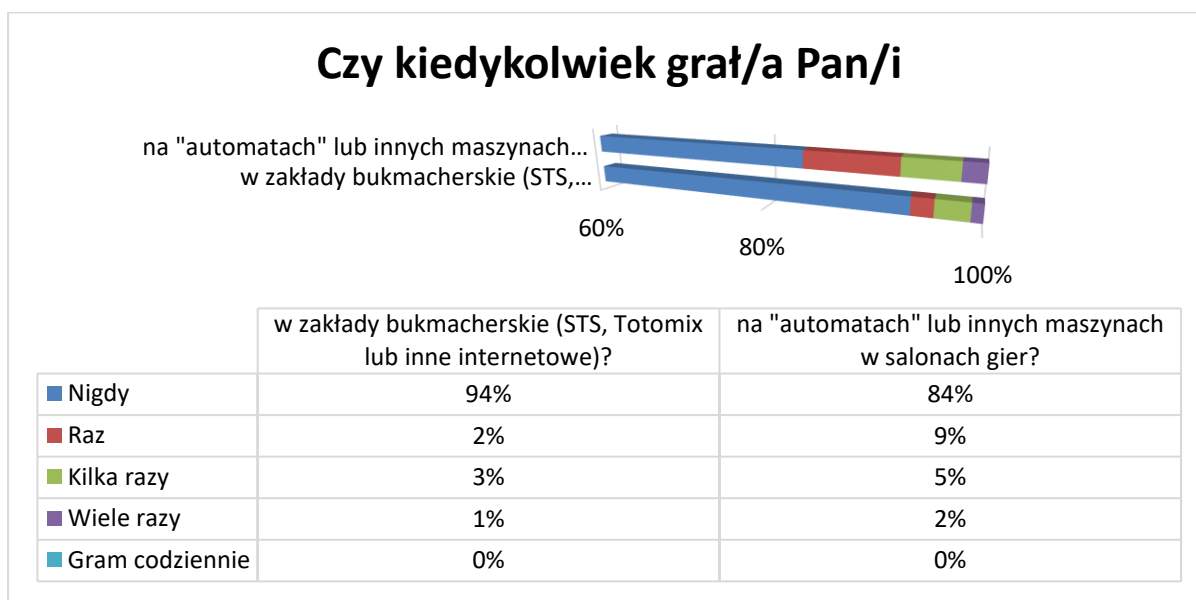
konkursie lub grze. Wydaje się, że spora część społeczeństwa nie jest świadoma, że tego typu rozrywka to również hazard.

Wyk. 4.H.2. Udział w konkursach SMS

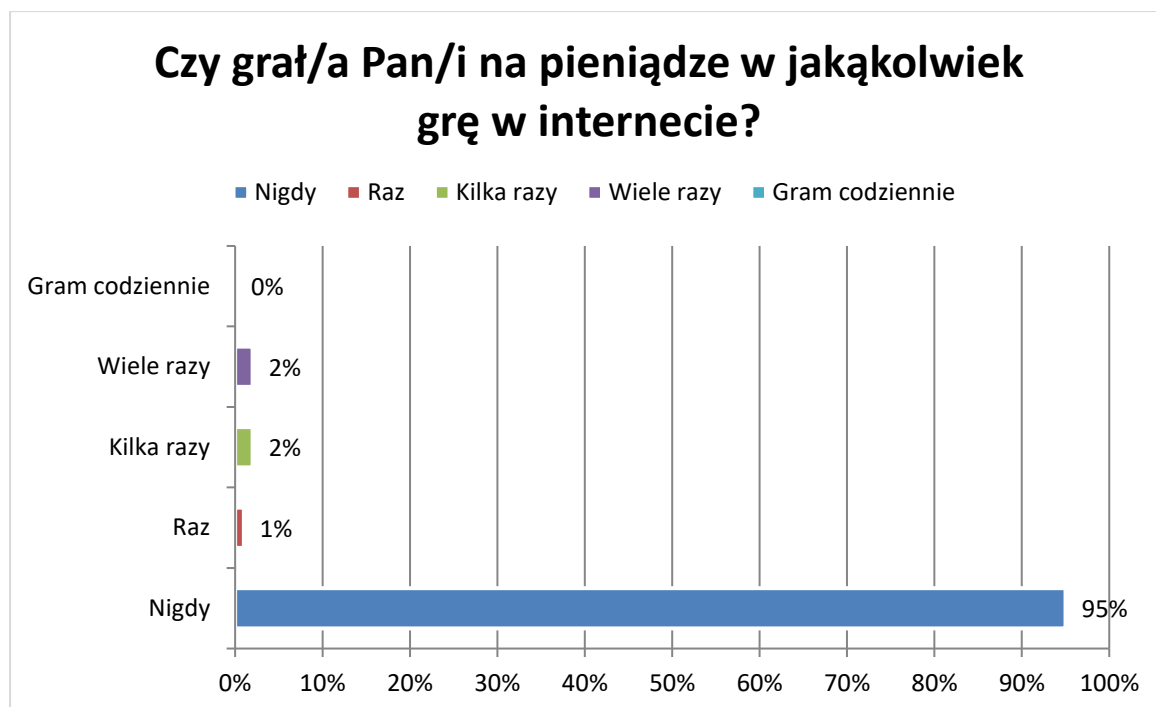
Ankietowanym zadano również pytania dotyczące innych form hazardu. Jeśli chodzi o zakłady bukmacherskie 3% badanych przyznało się, iż grało w nie kilka razy, a 2% przynajmniej raz. Wiele razy grał 1% ankietowanych. Nigdy nie grało w nie 94% mieszkańców Gminy.

Z kolei na tzw. automatach i innych maszynach w salonach gier nigdy nie grało 84% badanych. Kolejne 9% grało raz, 5% kilka razy. Do grania wiele razy oraz codziennie nie przyznał się żaden ankietowany.

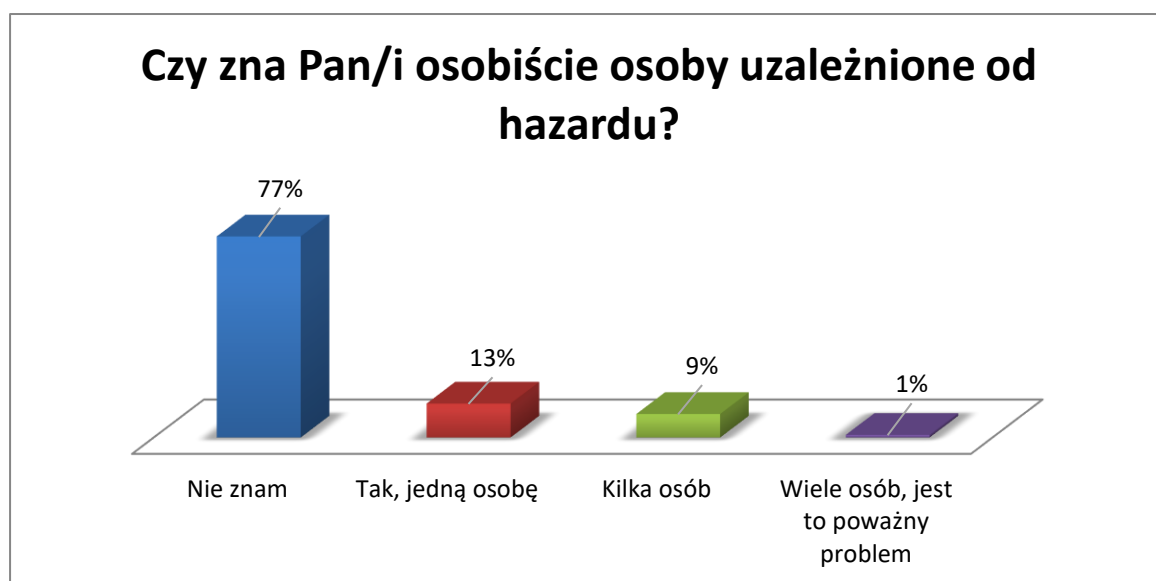
Wyk. 4.H.3. Udział w zakładach bukmacherskich, na „automatach” i innych maszynach w salonach gier.

Większość ankietowanych mieszkańców Gminy nie przyznaje się do udziału w grach hazardowych organizowanych przez Internet (95%). Jednak 2% uznało, że zdarzyło się to kilka razy, 1% badanych deklaruje, że zdarzyło im się raz w życiu.

Wyk. 4.H.5. Udział badanych w grach hazardowych przez Internet

Zapytaliśmy także o osoby uzależnione od hazardu w otoczeniu respondentów. Niemal 77% nie zna nikogo, kto borykałby się z tym problemem. Jednak 13% badanych stwierdziło, że zna jedną taką osobę, a 9% wskazało na kilka osób.

Wyk. 4.H.6. Osoby uzależnione od hazardu w otoczeniu ankietowanych

I. Podsumowanie i wnioski

W badaniu diagnozującym przeprowadzonym wśród dorosłych mieszkańców Gminy Słubice wyróżnić można główne problemy, które pojawiają się w odpowiedziach osób objętych badaniem. Na podstawie uzyskanych danych oraz ich analizy można wyróżnić najważniejsze kwestie, które wymagają uwagi ze strony władz samorządowych:

- Za zdecydowanie najpoważniejsze problemy społeczne mieszkańcy uznali zanieczyszczenie środowiska, alkoholizm, bezrobocie oraz ubóstwo społeczne. Alkoholizm i bezrobocie są problemami nie tylko dla ludzi bezpośrednio nimi dotkniętych, ale też dla ich najbliższego otoczenia.
- Bezrobocie w dosyć znaczny sposób dotyka mieszkańców Gminy. Aż 50% ankietowanych doświadczyło go osobiście, zaś w 31% gospodarstw domowych znajduje się osoba bezrobotna.
- W przypadku trudnej sytuacji życiowej badani najchętniej zwróciliby się o pomoc do OPS (37%).
- Większość badanych mieszkańców (50%) zauważa, że spożycie alkoholu w ostatnich 10 latach na terenie Gminy wzrosło. Biorąc pod uwagę fakt, iż uważają oni alkoholizm za jeden z najpoważniejszych problemów społecznych występujących na terenie Gminy można uznać, iż oczekują oni od władz lokalnych podjęcia działań zmierzających do rozwiązania tego problemu.
- Z danych wynika, że problem narkotyków nie jest powszechny wśród dorosłych mieszkańców Gminy Słubice, ponieważ 98% z badanych stwierdziło, iż nigdy nie zażywali oni jakichkolwiek substancji odurzających uznawanych za narkotyki. Jednak należy zauważyć, że 73% z nich nie zna nikogo, kto zażywałby narkotyki, co oznacza, że problem ten jednak na terenie Gminy występuje.
- Aż 39% grupy badawczej zna co najmniej jedną rodzinę, która doświadcza przemocy fizycznej lub psychicznej. Projektowanie działań profilaktycznych w tym zakresie zdaje się być konieczne dla Gminy w najbliższym czasie.
- Pomimo wielu kampanii wciąż zdarzają się osoby, które wierzą, że kary fizyczne od czasu do czasu są dobre dla wychowania dziecka. Ponadto aż 25% ankietowanych przyznaje, że zna przypadki bicia dzieci przez ich rodziców lub opiekunów.
- Większość ankietowanych słyszała o zjawisku cyberprzemocy, pomimo to część dzieci spędza w domu kilka godzin przed komputerem, nawet powyżej 5 godzin. Wydaje się, że mieszkańcy Gminy Słubice są świadomi zagrożeń, jakie wiążą się

z nieograniczonym użytkowaniem tego typu urządzeń przez dzieci. Niemal 28% ankietowanych zna lub słyszała o przypadkach cyberprzemocy.

- Większość badanych ma niewielkie doświadczenia z hazardem. Jest jednak obszar z tej dziedziny, który jest bliski wielu badanych – to konkursy polegające na wysyłaniu płatnych sms do uczestnictwa, w których przyznało się 41% badanych.

Zalecenia dla Gminy Słubice:

- Głównym celem działań profilaktycznych realizowanych na terenie Gminy nie powinno być wyeliminowanie spożywania alkoholu przez jej dorosłych mieszkańców, ponieważ nie jest to możliwe. Skupić należy się na uświadomieniu lokalnej społeczności skutków oraz zagrożeń jakie wiążą się ze spożywaniem alkoholu zwłaszcza w nadmiernych ilościach.
- Bardzo ważne jest dążenie do przesunięcia wieku inicjacji alkoholowej, zgadza się z tym bardzo duża liczba mieszkańców.
- Należy wspierać osoby, które są uzależnione, współuzależnione oraz te, które pochodzą z grup społecznych najbardziej podatnych na uzależnienia, a przede wszystkim będących w trudnej sytuacji życiowej. Osobom takim trzeba wskazywać różne formy rozwiązywania problemów, które będą alternatywą dla alkoholu i narkotyków.
- Uświadamiać powinno się również osoby, których problem uzależnienia od alkoholu i narkotyków oraz zjawisko przemocy bezpośrednio nie dotyczy, aby wiedziały w jaki sposób reagować na ludzi zmagających się z uzależnieniem czy przemocą oraz jak im pomagać.
- Profilaktyka powinna kształtować odpowiednie postawy społeczne oraz rozwijać umiejętności empatyczne oraz poczucie odpowiedzialności nie tylko za siebie, ale również za innych.
- Szczególnie przemoc wobec dzieci wymaga edukacji mieszkańców.

5. Punkty sprzedaży

A. Opis badanej próby

W badaniu przeprowadzonym w punktach sprzedaży wzięli udział sprzedawcy z terenu Gminy Słubice. Pytania, które znalazły się w ankiecie przeprowadzonej w punktach sprzedaży, miały na celu przede wszystkim ukazanie postawy sprzedawców napojów alkoholowych wobec tak ważnych zagadnień jak:

- sprzedaż alkoholu i wyrobów tytoniowych osobom nieletnim;
- sprzedaż alkoholu osobom nietrzeźwym;
- spożywanie alkoholu w miejscu jego sprzedaży;
- awantury i bójki wywołane przez osoby nietrzeźwe lub spożywające alkohol.

B. Wyniki badania

Pierwsze pytanie, jakie zadano ankietowanym sprzedawcom, miało na celu zbadanie ich świadomości dotyczącej alkoholu. Większość ankietowanych, bo aż 71% odpowiedziało, że nie ma żadnej różnicy, niestety aż 14% twierdzi, że alkohol zawarty w piwie/winie jest mniej groźny niż w wódce. Pozostałe 14% nie ma zdania na ten temat.

Wyk. 5.B.1. Świadomość dotycząca alkoholu

Każdy napój alkoholowy, bez względu na rodzaj, zawiera tę samą substancję. Jediną różnicą jest jej stężenie. Mimo, że piwo zawiera mniejsze stężenie alkoholu niż wódka to należy pamiętać, iż nadal jest to ta sama substancja, która ma taki sam wpływ na organizm człowieka. Większa ilość alkoholu zawarta w wódce powoduje tylko szybsze wprowadzenie się w stan upojenia alkoholowego niż ilość alkoholu zawarta w winie lub piwie, ale bez względu na rodzaj alkoholu należy pamiętać, iż jego nadmierne spożycie jest niebezpieczne i może prowadzić do uzależnienia.

Drugie pytanie, jakie zadane zostało sprzedawcom dotyczyło tego, jak postrzegane jest przez nich spożywanie alkoholu w punktach sprzedaży.

Tutaj również zdecydowana większość (79%) ankietowanych nie zgadza się na spożywanie jakichkolwiek napojów alkoholowych w miejscach, w których prowadzona jest ich sprzedaż. Natomiast 21% nie widzi w tym problemu.

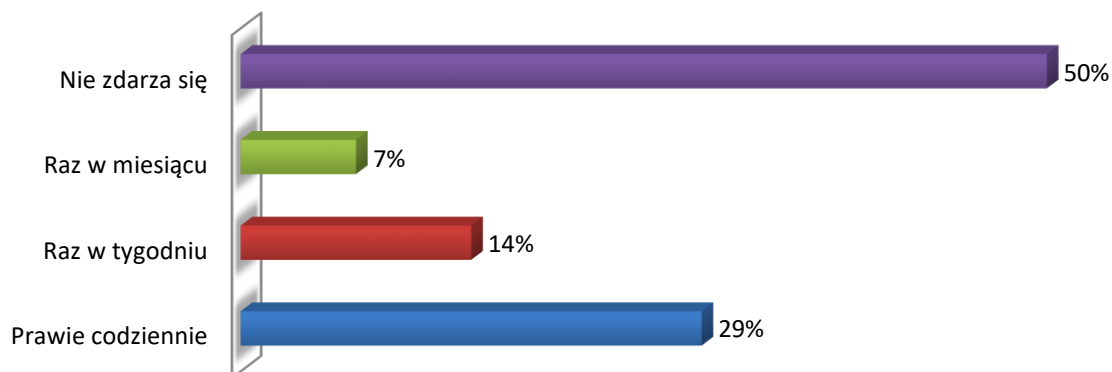

Wyk. 5.B.2. Spożycie alkoholu w miejscu sprzedaży

W nawiązaniu do poprzedniego pytania i udzielonych na nie odpowiedzi, zapytaliśmy sprzedawców, jak często zdarza się spożywanie alkoholu przez klientów na terenie ich sklepów.

Prawie codziennie –takiej odpowiedzi udzieliło 29% ankietowanych, 14% ankietowanych twierdzi, że taka sytuacja ma miejsce raz w tygodniu, a 7% że raz w miesiącu. Pozostałe 50% ankietowanych odpowiedziało, iż w ich punktach sprzedaży spożywanie alkoholu na miejscu nie zdarza się. Poniżej przedstawiony został wykres ukazujący procentową ilość odpowiedzi.

Jak często zdarza się spożywanie alkoholu w obrębie Pana/i sklepu?

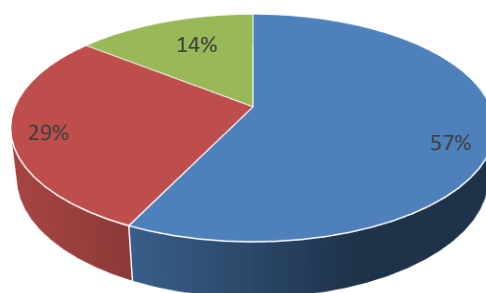

Wyk. 5.B.3. Częstotliwość spożywania alkoholu w miejscu sprzedaży

Kolejne pytanie, na które odpowiedzieli sprzedawcy dotyczyło osób spożywających alkohol. Zapytaliśmy, czy według nich takie osoby stanowią jakiegokolwiek zagrożenie dla innych ludzi. Zdecydowana większość, bo aż 57% sprzedawców odpowiedziało, że takie osoby w jakiś sposób zagrażają innym w ich otoczeniu, natomiast 29% ankietowanych było odmiennego zdania i uważa, że nie widzi żadnego zagrożenia ze strony osób będących pod wpływem alkoholu. Pozostałe 14% ankietowanych nie ma zdania na ten temat.

Czy osoby spożywające alkohol stanowią zagrożenie dla innych?

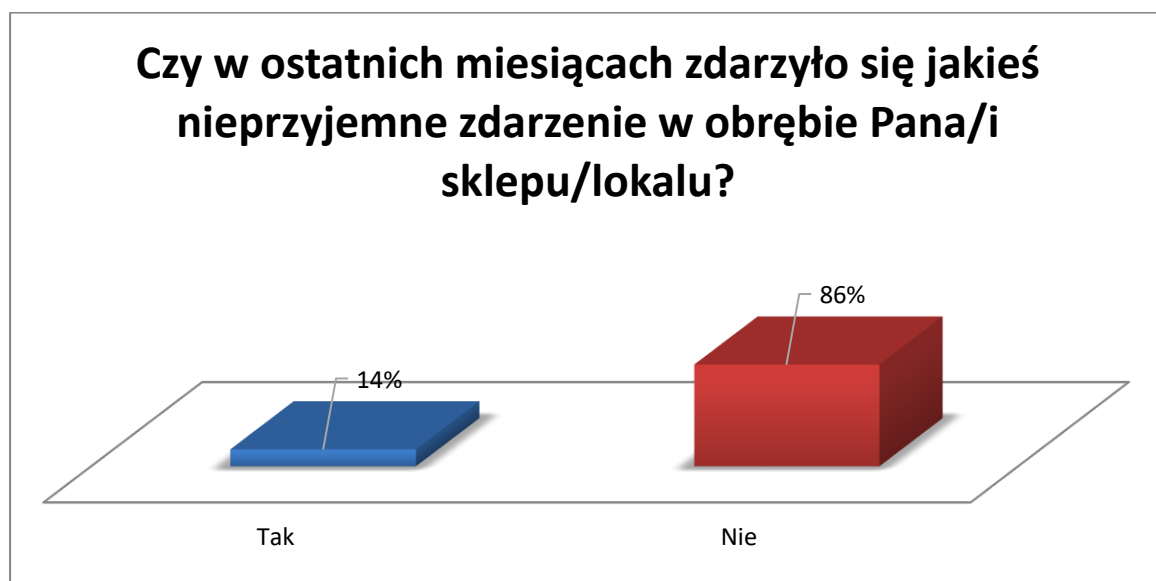
■ Tak ■ Nie ■ Nie mam zdania

Wyk. 5.B.4. Osoby spożywające alkohol jako zagrożenie

Alkohol często wzmacnia agresywne zachowania, jest powodem awantur, wyzwisk, czy też aktów wandalizmu, dlatego też zapytaliśmy sprzedawców, czy w ciągu ostatnich miesięcy miało miejsce jakieś nieprzyjemne zdarzenie, związane ze spożywaniem alkoholu w obrębie ich lokalu.

Wśród ankietowanych 86% stwierdziło, iż nic takiego się nie wydarzyło, jednak 14% sprzedawców odnotowało w okolicy sklepu nieprzyjemne wydarzenia związane ze spożywaniem alkoholu.

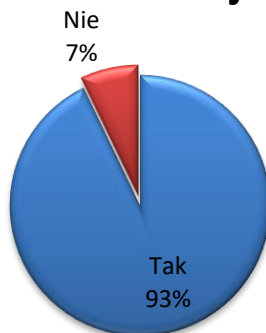

Wyk. 5.B.5. Wydarzenia związane z alkoholem w obrębie sklepu

Osoby będące pod wpływem alkoholu często zachowują się nieracjonalnie, a agresja nie jest ich jedynym problemem, którego nie potrafią kontrolować. Na przykład pomimo znacznego już upojenia alkoholowego wciąż chcą sięgać po alkohol. Często też zdarza się, że są w stanie wydać na niego ostatnie pieniądze. Osoby, które są już wyraźnie nietrzeźwe, wydają się być łakomym kąskiem dla sklepów, których celem jest przecież zysk.

W związku z powyższym zainteresowaliśmy się również opinią sprzedawców na temat sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym. Chcieliśmy sprawdzić, jaki jest ich osobisty stosunek wobec takich sytuacji. Dla 93% sprzedawców alkoholu z Gminy Słubice sprzedaż tego typu napojów osobie nietrzeźwej jest niestosowna, pozostałe 7% nie widzi w tym niczego złego.

Czy widzi Pan/i coś niestosownego w sprzedaży alkoholu osobie pełnoletniej, ale nietrzeźwej?

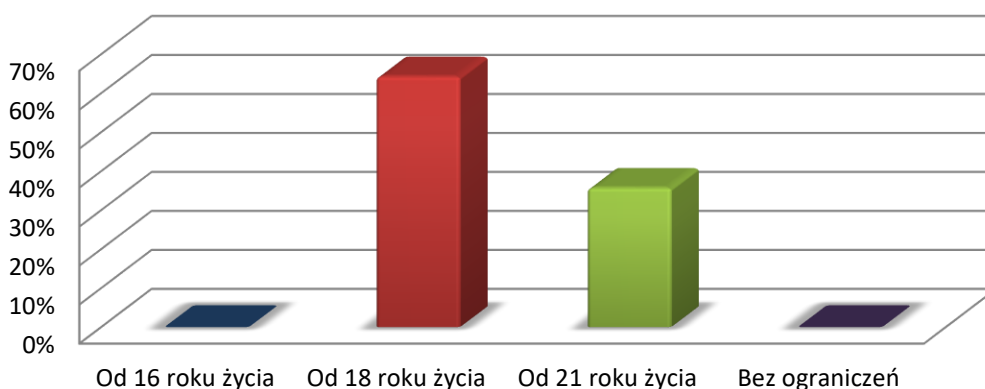

Wyk. 5.B.6. Sprzedaż alkoholu osobom nietrzeźwym

Następnie zapytaliśmy sprzedawców, od jakiego wieku ich zdaniem powinno się sprzedawać papierosy, oraz wyroby tytoniowe.

Na to pytanie 64% sprzedawców odpowiedziało, że papierosy powinny być sprzedawane od 18. roku życia. Pozostałe 36% uważa, że tego typu wyroby powinny być sprzedawane od 21. roku życia.

Od jakiego wieku powinno się sprzedawać papierosy/wyroby tytoniowe?

Wyk. 5.B.7. Sprzedaż wyrobów tytoniowych a wiek

Kolejne pytanie, jakie znalazło się w ankiecie wypełnianej przez sprzedawców, to pytanie dotyczące tego, od jakiego wieku ich zdaniem powinno się sprzedawać alkohol. Wyniki, jakie zostały otrzymane po zsumowaniu odpowiedzi są zbliżone, jak w przypadku pytania o papierosy i wyroby tytoniowe. Niemal 57% ankietowanych uważa, że alkohol powinien być sprzedawany od 18. roku życia, pozostałe 43%, że od 21. roku życia.

Wyk. 5.B.8. Sprzedaż alkoholu a wiek

W dalszej części ankiety przeznaczonej dla sprzedawców pytania dotyczyły sprzedaży papierosów osobom nieletnim. Sprzedawcy zostali zapytani, czy znają przypadki sprzedaży papierosów właśnie takim osobom. Zdecydowana większość, bo aż 79% badanej grupy sprzedawców stwierdziło, że nie zna takich przypadków, natomiast pozostałe 21% ankietowanych zadeklarowało, iż wie o tym, że takie zdarzenia mają miejsce.

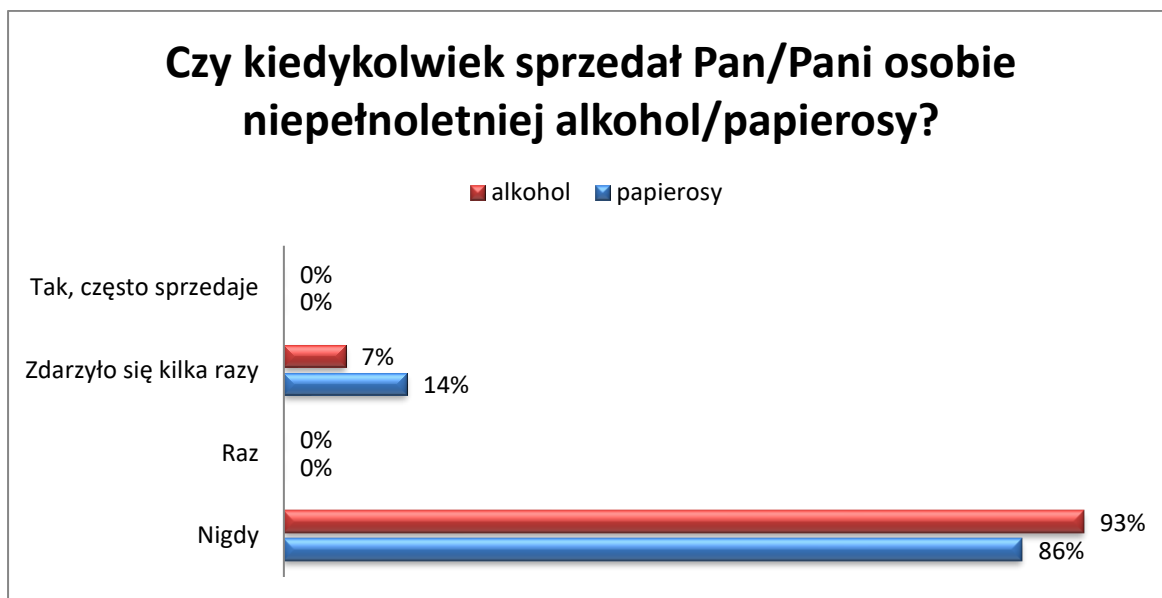
Wyk. 5.B.9. Przypadki sprzedaży papierosów nieletnim

Zapytaliśmy także o przypadki sprzedaży alkoholu osobom nieletnim. Również większość sprzedawców, bo 71% twierdzi, że nigdy nie spotkało się z sytuacją, aby ktoś podał alkohol osobie nieletniej, ale aż 29% zna takie przypadki.

Wyk. 5.B.10. przypadki sprzedaż alkoholu nieletnim

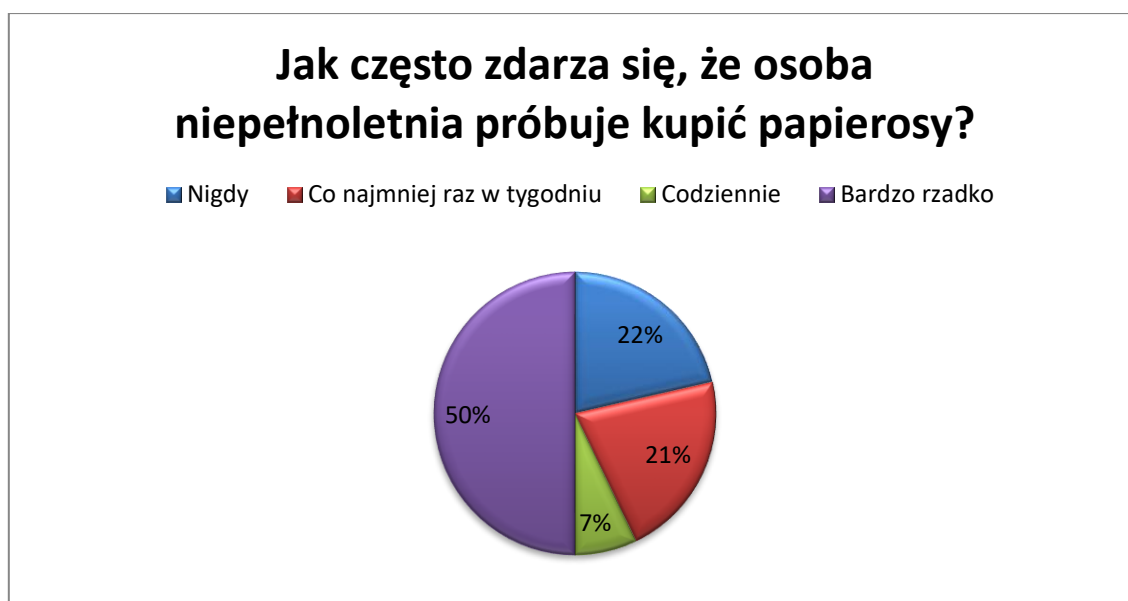
Zdecydowana większość ankietowanych nie sprzedała papierosów (86% respondentów) lub alkoholu (93% respondentów) osobie nieletniej. Jednak 14% sprzedawców przyznała, że kilka razy sprzedali papierosy osobie nieletniej. Jeśli chodzi o sprzedaż alkoholu to 7% przyznało, że kilka razy sprzedali alkohol osobie niepełnoletniej.

Wyk.5.B.11. Sprzedaż papierosów i alkoholu osobom nieletnim

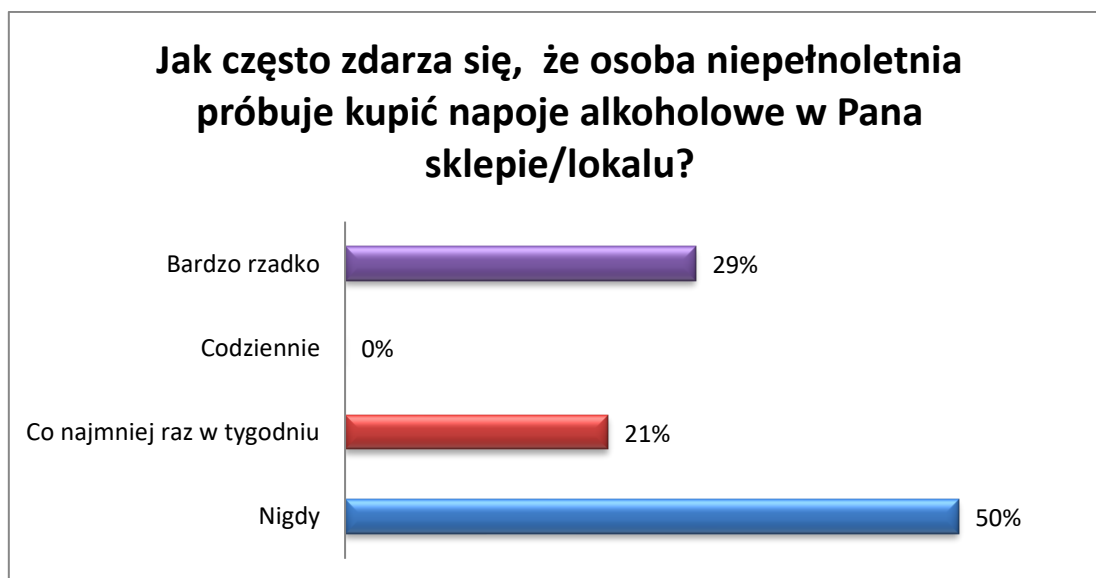
Zainteresowaliśmy się również kwestią, jak często zdarza się, że osoba niepełnoletnia próbuje kupić papierosy. Na to pytanie 50% sprzedawców odpowiedziało, że zdarza się to bardzo rzadko, 21% twierdzi, że taka sytuacja ma miejsce, co najmniej raz w tygodniu.

Tylko 21% sprzedawców deklaruje, że nigdy nie spotkali się z takim przypadkiem, a pozostałe 7% sprzedawców stwierdziło, że sytuacja taka ma miejsce codziennie w jego sklepie lub lokalu.

Wyk. 5.B.12. Próby zakupu papierosów przez nieletnich

Kolejne pytanie brzmiało bardzo podobnie, ale dotyczyło próby zakupu przez osoby niepełnoletnie alkoholu. Niemal 50% sprzedawców nigdy nie spotkało się z taką sytuacją. Niemal 21% ankieterów doświadcza takiej sytuacji co najmniej raz w tygodniu, a pozostałe 29% bardzo rzadko.

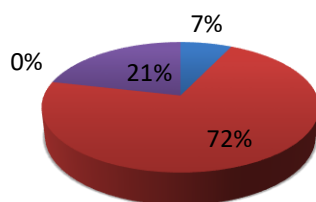

Wyk. 5.B.13. Próby zakupu alkoholu przez nieletnich

Dalej zapytaliśmy sprzedawców, czy czują się skrępowani w przypadku, kiedy muszą poprosić klienta o dowód osobisty, gdyż nie mają pewności, że jest on pełnoletni. Zdecydowana większość, bo 71% twierdzi, nie ma z tym problemu i bez skrępowania prosi o okazanie dowodu osobistego, a 21% sprzedawców przyznało, że mimo odczuwanego wstydu pytają o dowód.

Czy czuje się Pan/i skrępowany/a prosząc o dowód, w momencie kiedy ma Pan/i wątpliwości co do pełnoletniości klienta?

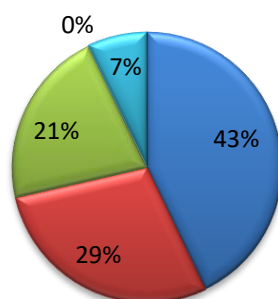
■ Tak ■ Nie ■ Czasami i nie pytam o dowód ■ Czasami i pytam o dowód

Wyk.5.B.14. Zapytania sprzedawców o dowód osobisty

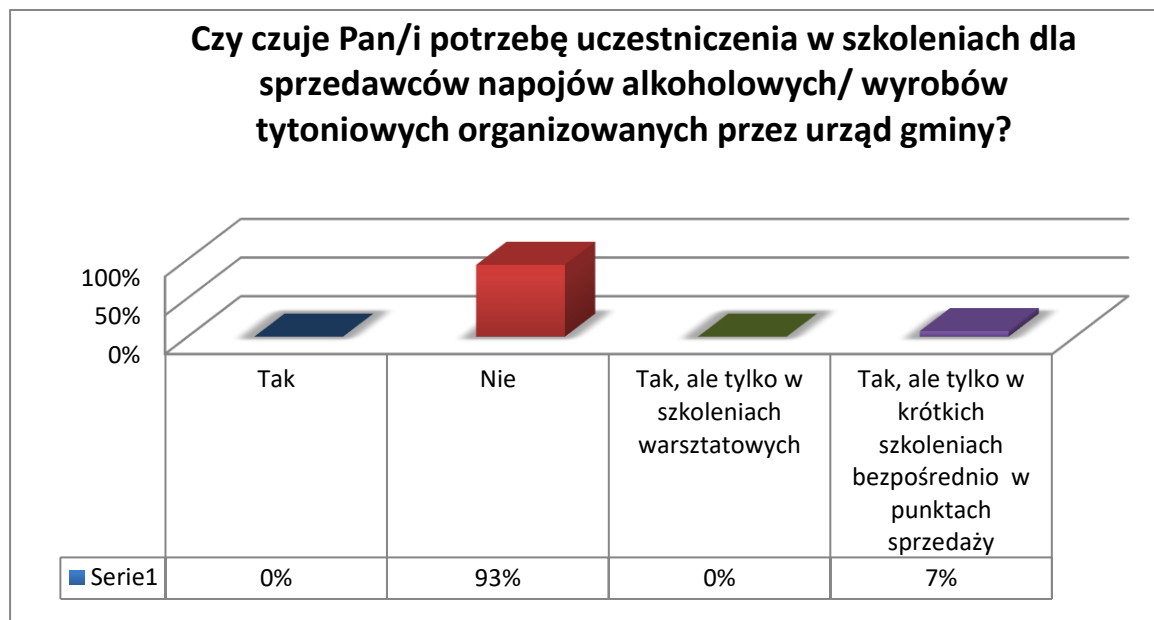
Jeśli chodzi o kontrolę sprzedaży napojów alkoholowych 29% sprzedawców dobrze ocenia jej skuteczność, 43% na bardzo dobrze, 21% uważa, że jest ona przeprowadzana na średnio zadawalającym poziomie. Pozostałe 7% nie słyszało w ogóle o tego typu kontrolach.

Jak ocenia Pan/i skuteczność kontroli sprzedaży napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych na terenie gminy?

Wyk.5.B.15. Skuteczność kontroli sprzedaży napojów alkoholowych

Kolejne zagadnienie poruszone w ankiecie, to stosunek sprzedawców do szkoleń organizowanych przez Urząd Gminy. Zdecydowana większość, ponieważ aż 93% ankietowanych deklaruje, że zupełnie nie odczuwa potrzeby uczestnictwa w tego typu szkoleniach. Pozostałe 7% chciałoby uczestniczyć w krótkich szkoleniach bezpośrednio w punktach sprzedaży.

Wyk.5.B.16. Stosunek sprzedawców do szkole

C. Podsumowanie i wnioski

Podsumowując badanie sprzedawców należy stwierdzić, że:

- Większość, bo aż 71% sprzedawców odpowiedziało, że alkohol zawarty w piwie lub winie nie jest mniej szkodliwy, niż ten zawarty w wódce.
- Również większość (79%) ankietowanych nie zgadza się na spożywanie w punktach sprzedaży.
- Niemal 57% sprzedawców odpowiedziało, że osoby spożywające alkohol w jakiś sposób zagrażają innym osobom w ich otoczeniu, a 29% ankietowanych było odmiennego zdania.
- Aż 14% ankietowanych odpowiedziało, że doświadczyło nieprzyjemnej sytuacji w obrębie sklepu. Pozostali nie mają takich doświadczeń.

- Większość, bo aż 93% sprzedawców uważa za niestosowne sprzedaż alkoholu osobie pełnoletniej, ale nietrzeźwej.
- Zdecydowana większość ankietowanych odpowiedziała, że papierosy powinny być sprzedawane od 18 roku życia – 64%, ale 21% sprzedawców odpowiedziało, że zna przypadki sprzedaży papierosów nieletnim,
- Tylko 71% sprzedawców twierdzi, że nigdy nie spotkało się z sytuacją, aby ktoś sprzedał alkohol osobie nieletniej.
- Niemal wszyscy, bo 86% sprzedawców stwierdziło, że nigdy nie sprzedało papierosów osobie niepełnoletniej. Również większość, bo 93% ankietowanych potwierdziło, że nigdy nie zdarzyło im się sprzedać alkoholu osobie, o której wiedzą, że jest niepełnoletnia.
- Połowa sprzedawców odpowiedziało, że zdarza się bardzo rzadko, by osoba niepełnoletnia chciała kupić papierosy, 21% sprzedawców deklaruje, że taka sytuacja zdarza się co najmniej raz w tygodniu.
- Zapytaliśmy sprzedawców, czy czują się skrupowani w przypadku, kiedy muszą poprosić klienta o dowód osobisty, gdyż nie mają pewności, że jest on pełnoletni. Zdecydowana większość, bo aż 71% z nich stwierdziło, że nie ma z tym problemu i bez skrupowania prosi o okazanie dowodu osobistego.
- Jeśli chodzi o kontrolę sprzedaży napojów alkoholowych – 29% ocenia dobrze jej skuteczność, 43% ocenia ją bardzo dobrze, 21% ankietowanych twierdzi, że jest ona średnia.
- Aż 93% ankietowanych deklaruje, że zupełnie nie odczuwa potrzeby uczestnictwa w szkoleniach z profilaktyki.

Zalecenia dla Gminy Słubice:

- Aż 21% sprzedawców zna przypadki sprzedaży wyrobów tytoniowych osobom nieletnim oraz 29% zna przypadki sprzedaży alkoholu osobom nieletnim. Dane te są niepokojące, dlatego potwierdzają konieczność prowadzenia szkoleń dla sprzedawców, i uświadamiania im prawnych oraz moralnych skutków sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim.
- Należy pouczać sprzedawców odnośnie tego, jakie są ich prawa i obowiązki. Powinni oni wiedzieć o tym, jak wygląda sprzedaż napojów alkoholowych w świetle aktualnie obowiązujących przepisów prawa. Muszą

również mieć świadomość tego, jakie konsekwencje mogą ponieść osoby sprzedające alkohol osobom nieletnim.

- Powinno się położyć większy nacisk na wypracowanie w sprzedawcach umiejętności asertywnej odmowy podczas próby zakupu alkoholu przez osobę nieletnią.

6. Dzieci i młodzież

Podstawowym celem ankiety, która została przeprowadzona wśród uczniów z Gminy Słubice była analiza określonych problemów społecznych, do których należy:

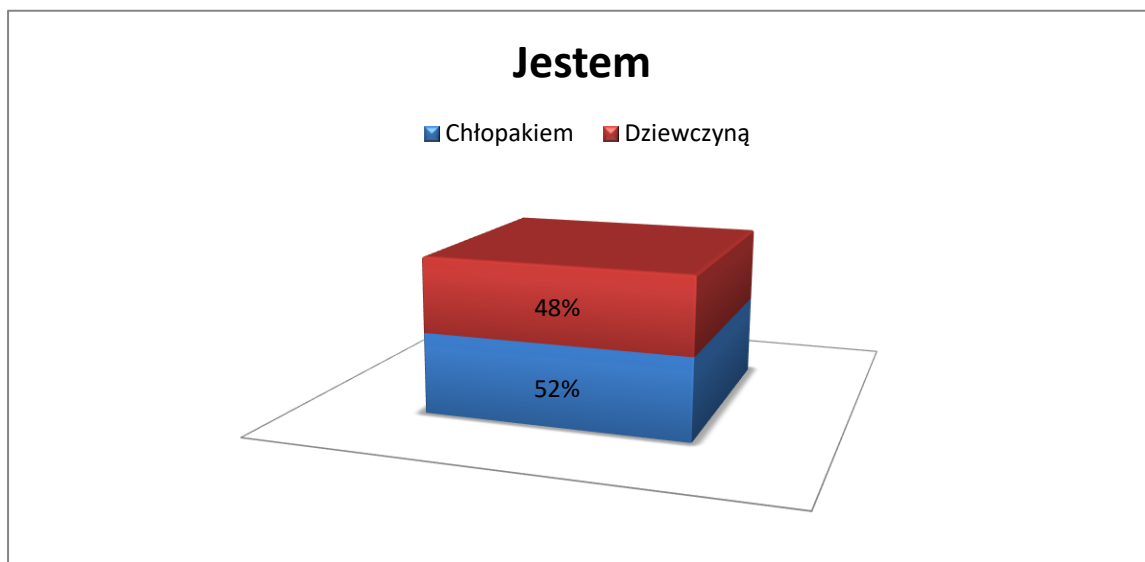
- używanie przez młodych ludzi substancji psychoaktywnych (alkohol, papierosy, narkotyki i dopalacze, leki oraz napoje energetyczne),
- zagrożenia płynące z użytkowania komputera i Internetu (cyberprzemoc),
- problemy związane z przemocą i agresją w środowisku szkolnym oraz domowym.

A. Opis badanej próby

W ramach diagnozy poddano badaniu młodzież uczącą się w placówkach oświatowych znajdujących się na terenie Gminy Słubice.

Anonimowe ankiety wypełniło 166 uczniów.

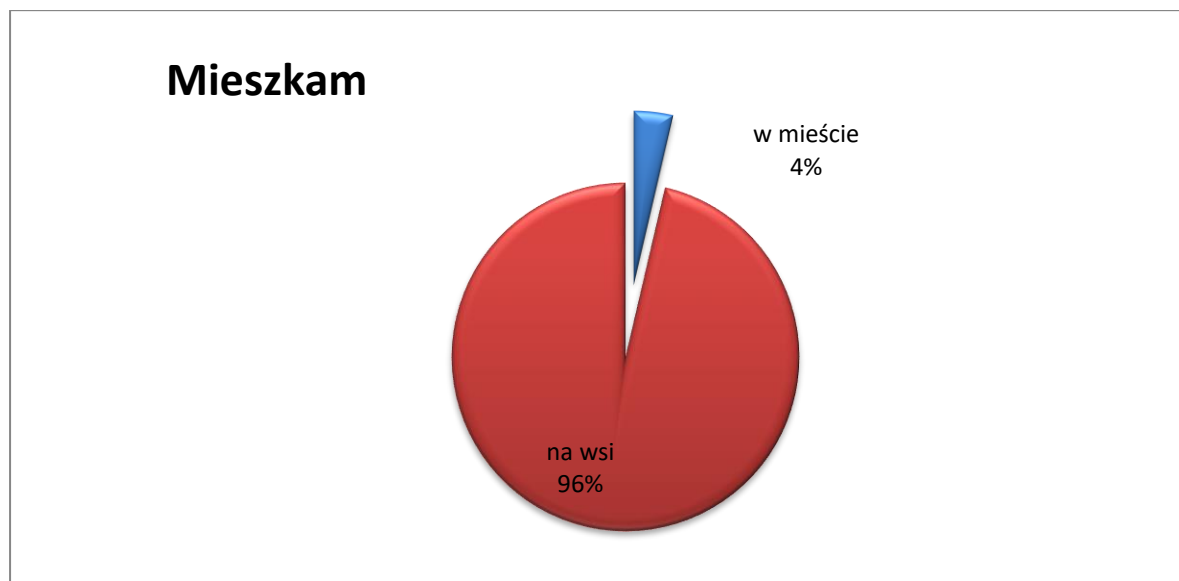
Pierwsze pytania, jakie zadano badanej młodzieży miało na celu lepsze scharakteryzowanie badanej populacji.

Wyk. 6.A.1. Podział respondentów ze względu na płeć

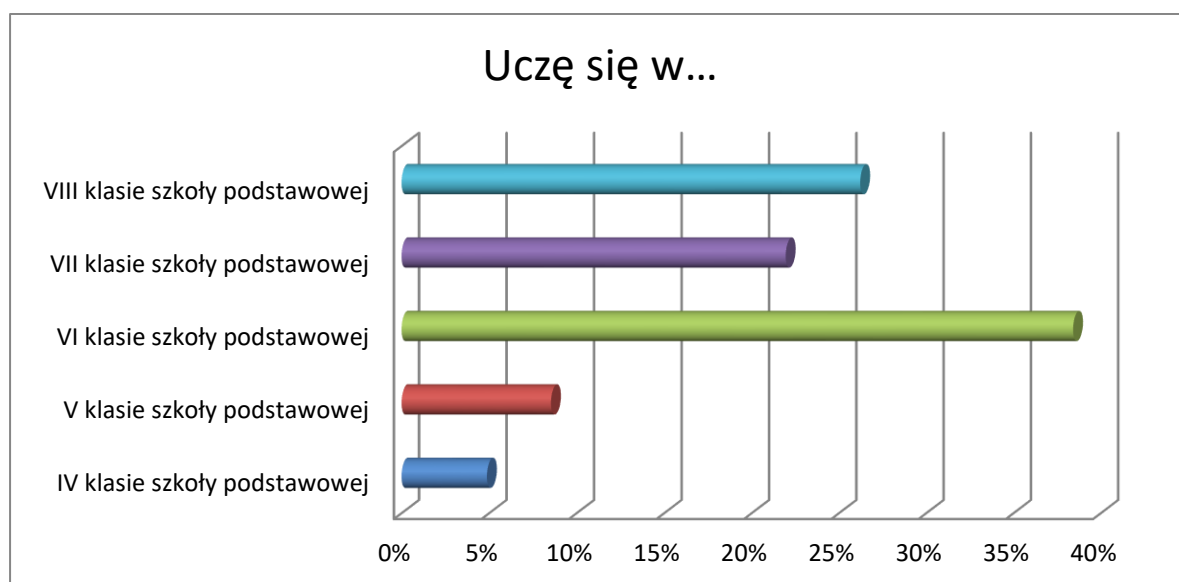
Z pytania o płeć wynika, że ankietę wypełniło więcej chłopców (52%) niż dziewcząt (48%). Jednak taka różnica nie powinna mieć znaczącego wpływu na otrzymane wyniki.

Następne pytanie dotyczyło miejsca zamieszkania. Większość uczniów mieszka na wsi (96%). W mieście mieszka 4% uczniów biorących udział w badaniu.

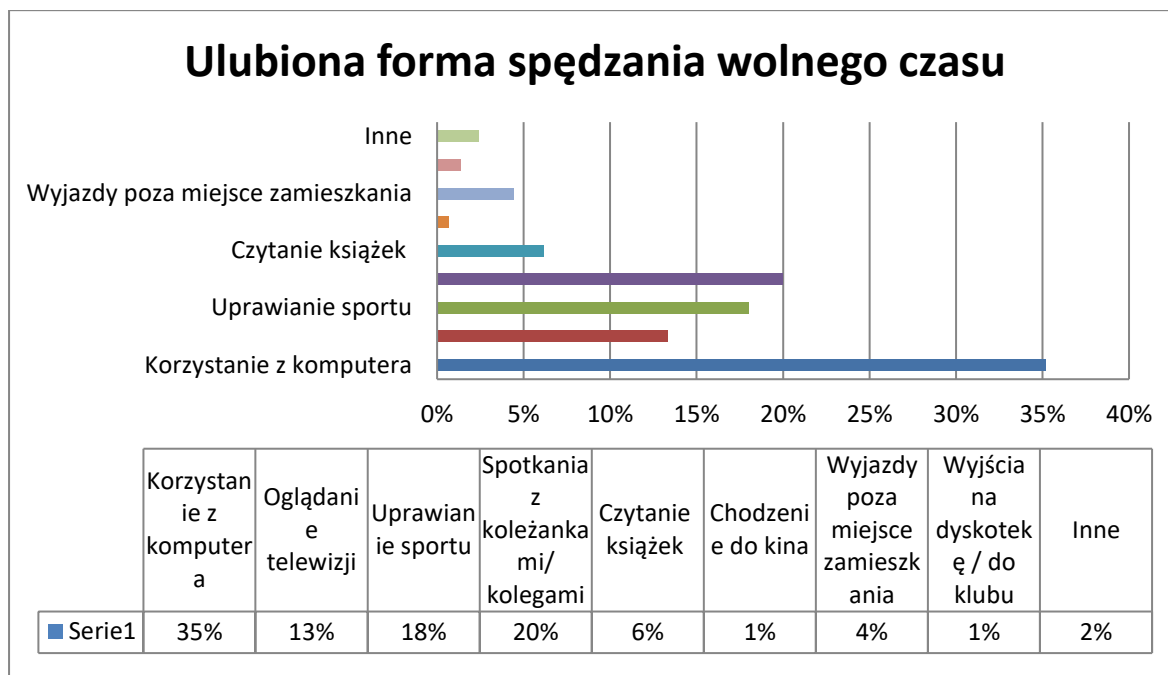
Wyk. 6.A.2. Miejsce zamieszkania

Ankietowani ze szkół podstawowych wskazali również do której klasy obecnie uczęszczają. Najwięcej (38%) uczy się w VI klasie szkoły podstawowej, 26% w VIII klasie szkoły podstawowej. Do VII klasy szkoły podstawowej uczęszcza 22% badanych, 9% do V klasy, a 5% do klasy IV.

Wyk. 6.A.3. Klasy, do których uczęszczają uczniowie szkół podstawowych w Gminie Słubice

Kolejna część ankiety dotyczyła preferowanych sposobów spędzania wolnego czasu a także postrzegania środowiska w jakim żyją i uczą się respondenci.

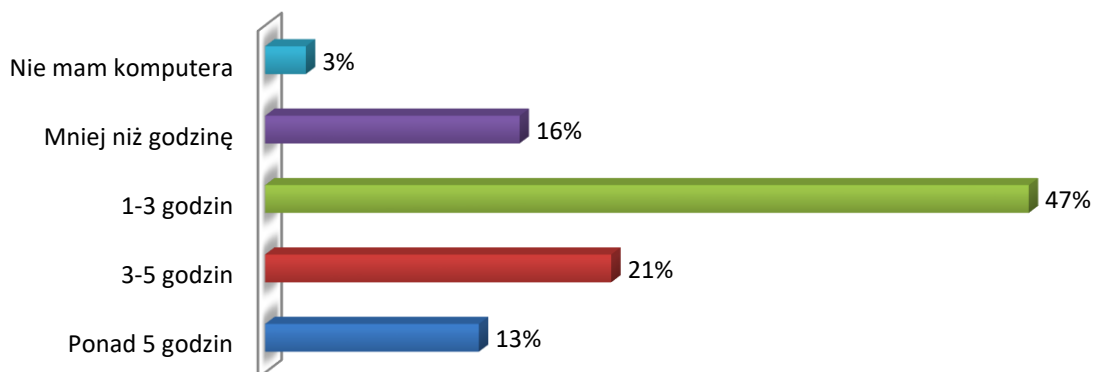
Wyk. 6.A.4. Ulubiona forma spędzania wolnego czasu

Wśród młodzieży uczącej się w szkołach podstawowych w Gminie Słubice zdecydowanie preferowanym sposobem spędzania wolnego czasu jest korzystanie z komputera, spotkania z rówieśnikami oraz sport. Korzystanie z komputera w wolnym czasie wybiera 35% badanych uczniów. Na drugiej pozycji plasują się spotkania z rówieśnikami (odpowiedź ta została wybrana przez 20% badanej młodzieży) oraz uprawianie sportu – tę odpowiedź wskazało 18% ankietowanych. Następnie młodzież również często wskazywała na oglądanie telewizji i czytanie książek. Najrzadziej wybieraną formą spędzania wolnego czasu były natomiast wyjścia na dyskotekę oraz chodzenie do kina.

Wskazywane przez młodzież formy aktywności wydają się zrównoważone, jednak tak **częste wskazywanie na korzystanie z komputera, jako ulubionej formy spędzania wolnego czasu może być nieco niepokojące**. Komputery, tablety i funkcjonowanie młodzieży w sieci jest tematem dalszej części ankiety.

Na początku spytaliśmy młodzież ile czasu każdego dnia spędzają przed takimi urządzeniami jak komputer czy tablet. Okazuje się, że najczęściej są to od 1 do 3 godzin dziennie (47%). Powyżej 3 godziny, ale mniej niż 5, korzysta z komputera 21% uczniów objętych badaniem. Dość duża grupa ankietowanych stwierdziła, że jest to mniej niż godzina dziennie (16%). **Ponad 5 godzin spędza przed komputerem aż 13% badanych uczniów szkół podstawowych.**

Ile czasu dziennie spędzasz przed komputerem/konsolą do gier?

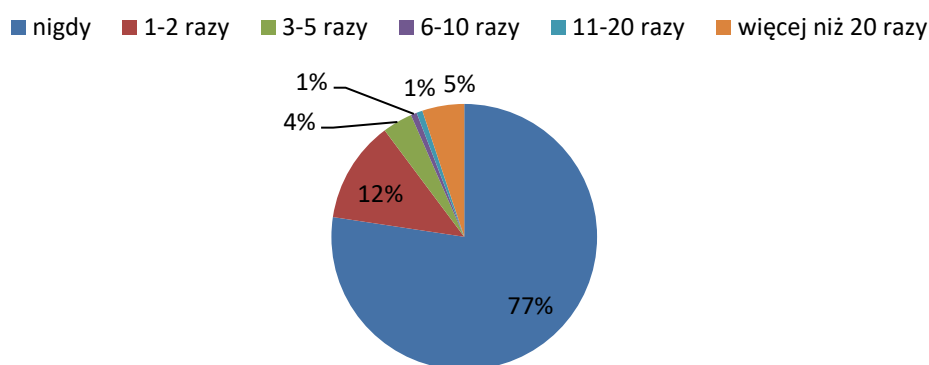

Wyk. 6.A.5. Ilość czasu spędzanego przy komputerze

Tak długi czas spędzony przed komputerem czy z tabletem w ręku jest zjawiskiem niepokojącym nawet, jeśli przyznaje się do niego niewielka część badanych. Może być zwiastunem początków uzależnień, które są bardzo trudne w leczeniu. Dlatego **ważna jest profilaktyka i zachęcanie młodzieży do rozwijania raczej zdolności społecznych w świecie realnym niż w wirtualnym.**

Jedno z pytań dotyczyło treści pornograficznych w Internecie i czy i jak często młodzież ma z nimi kontakt.

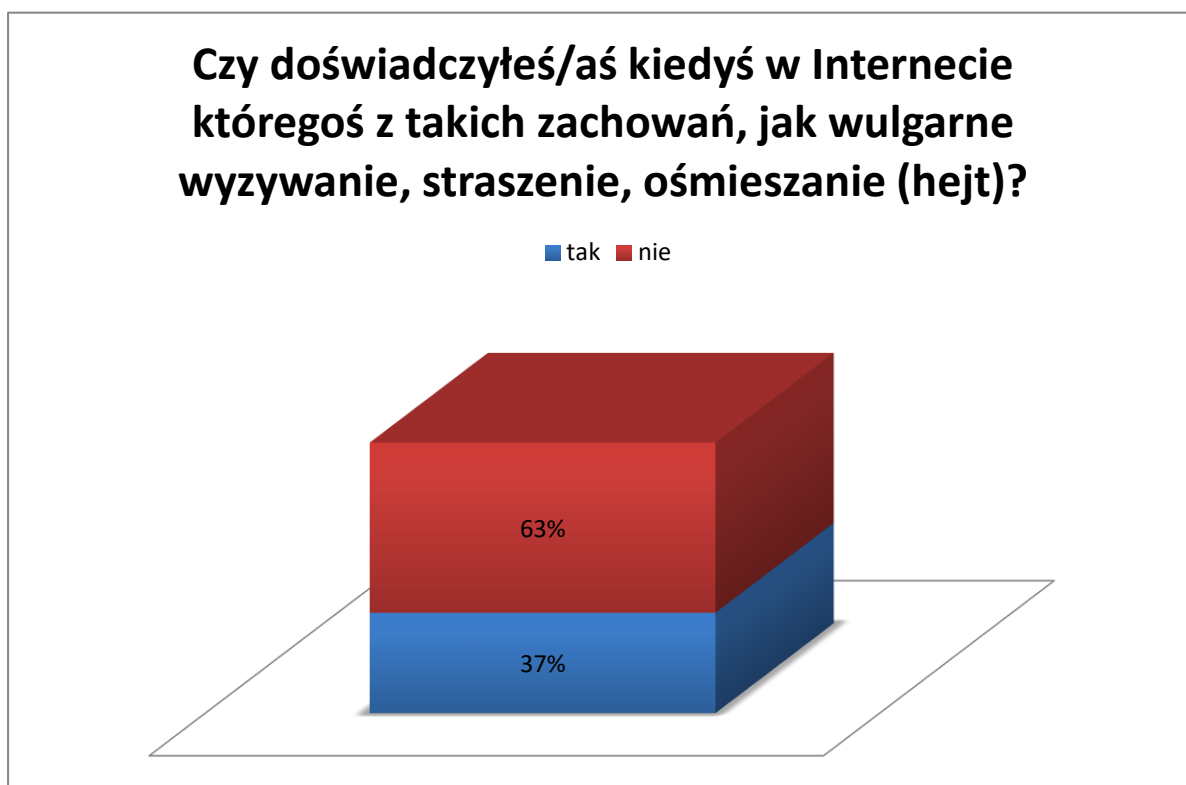
Czy kiedykolwiek widziałeś/aś w Internecie treści pornograficzne?

Wyk. 6.A.6. Treści pornograficzne w Internecie

Jak widać powyżej, aż 5% uczniów szkół podstawowych widziało takie treści więcej niż 20 razy.

Zapomnienie o rzeczywistości, a także poczucie anonimowości w Internecie powodują bardzo często brak przestrzegania zasad, lekceważenie norm społecznych oraz dopuszczanie się zachowań, na jakie w realnym świecie większość nastolatków by sobie nie pozwoliła. Nie chodzi tu tylko o dostęp do pornografii, który dla większości rodziców wydaje się być największym zagrożeniem płynącym z sieci, ale o przemoc. Przemoc w Internecie, pomimo iż ma charakter wirtualny, ma niestety jak najbardziej rzeczywiste skutki. Internetowi „hejterzy” często nawet nie zdają sobie sprawy jak wielką krzywdę mogą komuś wyrządzić. Zjawisko cyberprzemocy istnieje i jest przedmiotem kolejnego pytania skierowanego do młodzieży.

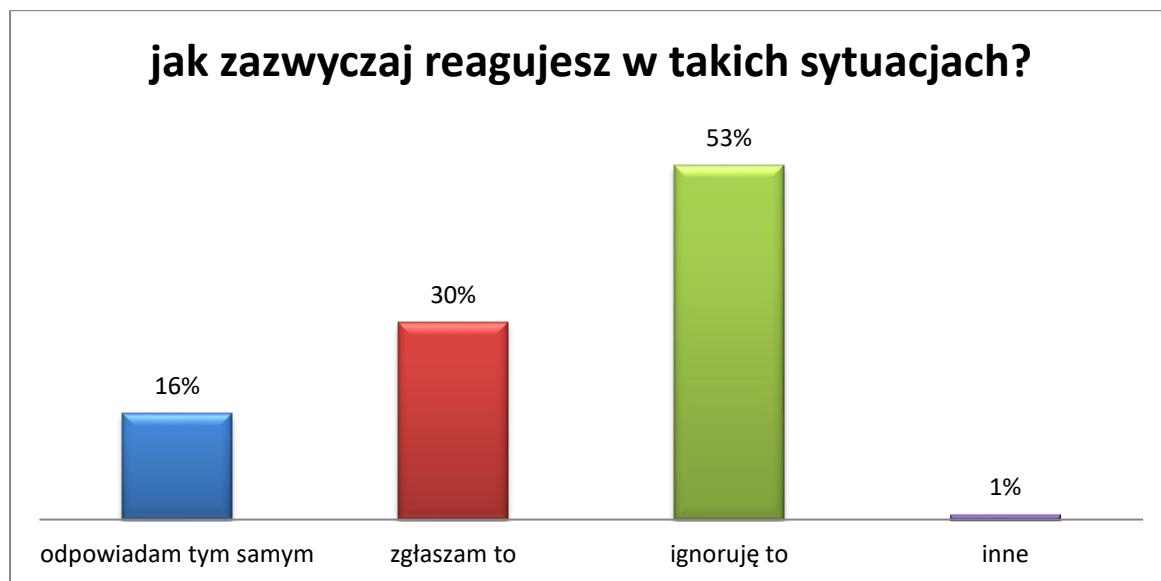

Wyk. 6.A.7. Cyberprzemoc

Wśród uczniów, którzy brali udział w badaniu ankietowym 37%, doświadczyło takich zjawisk jak wyzywanie, straszenie czy ośmieszanie, za pomocą Internetu czy telefonu. Skala zjawiska jest więc spora i **należałoby podjąć stosowne działania a przede wszystkim uświadamiać młodzież, że przemoc w sieci w dalszym ciągu jest przemocą i czasem może być tragiczna w skutkach.** Z pewnością należy podjąć działania, mające przygotować młodych ludzi do radzenia sobie także z tego typu wyzwaniem.

Dodatkowo uczniowie Gminy Słubice zostali zapytani jak reagują w takich sytuacjach. Najwięcej ankietowanych ignoruje takie zachowanie (58% ze szkoły podstawowej oraz

52% ze szkoły ponadpodstawowej). Kolejne 25% uczniów szkół podstawowych oraz 26% uczniów szkół gimnazjalnych oraz liceach zgłasza to, a 14% i 16% odpowiada tym samym.

Wyk. 6.A.8. Reakcja na cyberprzemoc

B. Problem przemocy z perspektywy młodych mieszkańców Gminy Słubice

Kolejnym problemem społecznym, który znalazł się w badaniu diagnozującym zagrożenia społeczne na terenie Gminy Słubice była kwestia przemocy szkolnej oraz domowej. Proces przemocy domowej i proces przemocy rówieśniczej to jest to samo zjawisko, ten sam proces z identycznymi mechanizmami wewnętrznymi i o podobnym przebiegu, chociaż nieco inne zachowania uczestników tego procesu będziemy obserwować w szkole, a inne w domu.

Przemoc to złożony i skomplikowany proces interakcji psychologicznych pomiędzy osobami, których funkcjonowanie bardziej określa nabyty w tym procesie zespół zachowań (tzw. role) niż ich indywidualne cechy. Proces ten, z natury długotrwały, jest czymś, czego w bezpośredniej obserwacji nie zauważamy. Obserwując jednak zachowania osób w nim uczestniczących i odnosząc te zachowania oraz powtarzające się wydarzenia do wiedzy o tym zjawisku, możemy stwierdzić, czy pojawiają się jego charakterystyczne cechy.

Warunki sprzyjające powstawaniu procesu przemocy:

- Gdy pewna ilość osób przebywa ze sobą przez dłuższy czas i jest niejako „skazana na siebie” oraz wtedy, gdy występuje wyodrębnienie tej grupy z szerszego otoczenia społecznego.
- Występują dysproporcje pomiędzy osobami lub grupami – pod jednym dachem przebywają więc osoby i grupy silniejsze, bardziej „wpływowe” oraz te słabsze, nieskore do agresji albo przestrzegające norm zachowania wykluczających agresję wobec innych osób.
- W relacjach pomiędzy jednostkami i grupami pojawia się dużo zachowań agresywnych, zarówno tych fizycznych, jak i werbalnych.
- Normy w grupie są „złe”, czyli wtedy, kiedy rzeczywiste normy grupowe dopuszczają i uznają za „normalne” używanie siły fizycznej i innych rodzajów przewagi wobec osób słabszych fizycznie i/lub mniej zaradnych psychicznie.

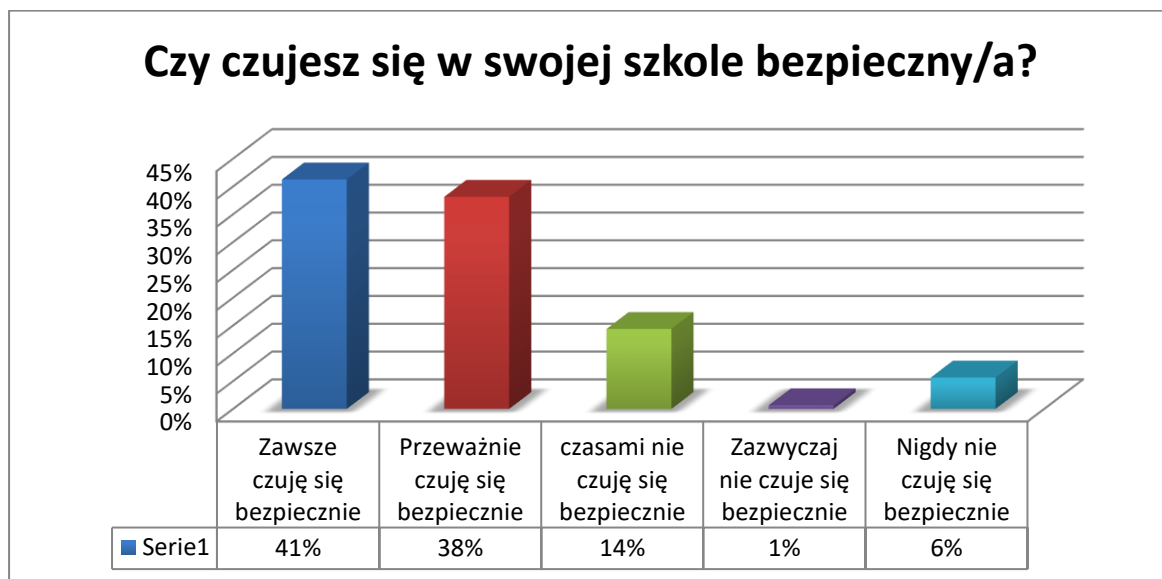
Zarówno rodzina, jak i klasa czy szkoła z natury rzeczy spełniają część tych warunków.

Przemoc, czy ta doświadczana w domu w relacjach z bliskimi, czy w środowisku rówieśniczym, to jeden z czynników w największym stopniu niszczących poczucie bezpieczeństwa i negatywnie wpływającym na samoocenę i rozwój młodego człowieka. Występowanie tego zjawiska oraz jego skala ma bardzo duże znaczenie dla kształtowania się osobowości młodych ludzi i może mieć negatywny wpływ na ich osiągnięcia życiowe. Dlatego też wszelkie sygnały o zachwianiu poczucia bezpieczeństwa, szczególnie w placówkach edukacyjno-wychowawczych powinny budzić czujność.

Zapytaliśmy ankietowanych, jak oceniają poczucie bezpieczeństwa w swoich szkołach.

Z przeprowadzonego badania wynika, iż uczniowie czują się w szkołach raczej bezpiecznie. Zdecydowanie bezpiecznie lub raczej bezpiecznie czuje się w szkole 79% uczniów. **Brak poczucia bezpieczeństwa deklaruje 21% uczniów szkół podstawowych** wybierając odpowiedź, że czasami nie czuje się bezpiecznie (14%), zazwyczaj nie czuje się bezpiecznie (1%) lub nigdy nie czuje się bezpiecznie (6%).

Być może dla części ankietowanych szkoła jest zagrożeniem ze względu na możliwość otrzymania negatywnej oceny, jednak z pewnością wielu z nich obawia się rówieśników lub starszych uczniów tych szkół. Ze względu na istotność zagadnienia warto przyrzeć się mu z odpowiednią troską i uwagą.

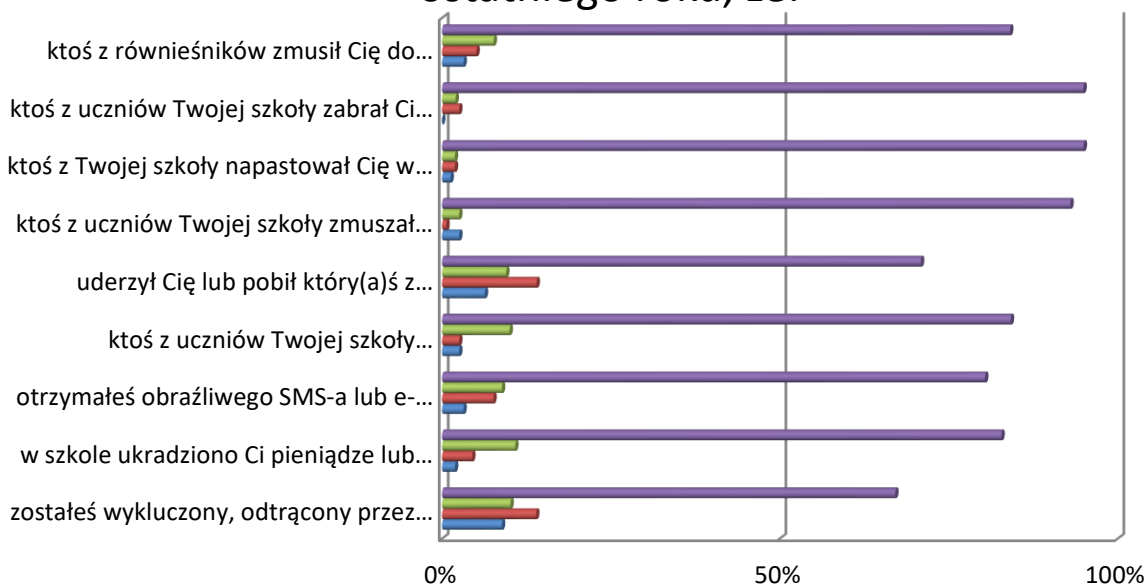
Wyk. 6.B.1. Poczucie bezpieczeństwa w szkole

Otrzymane wyniki mogą również świadczyć o tym, że **istnieje grupa uczniów prześladowanych, wyśmiewanych i szykanowanych przez innych**. Relatywnie do innych wyników w Polsce odsetek ten jest dosyć niski w Gminie Słubice.

Nauczyciele powinni zwrócić szczególną uwagę na relacje, jakie panują między uczniami w klasach oraz przyglądać się ich zachowaniu na przerwach. Dzieci prześladowane bardzo często wstydzą się tego, że są obiektem kpin i nie proszą nikogo o pomoc w rozwiązaniu tego problemu. Tłumią w sobie emocje i starają się same poradzić sobie z zaistniałą sytuacją. Tacy uczniowie często odczuwają strach przed pójściem do szkoły i czują się w niej niekomfortowo. Ich zachowanie w szkole różni się od zachowania innych uczniów, dlatego nauczyciele powinni otoczyć takie dzieci szczególną troską i uwagą, aby pomóc im załagodzić sytuację. Dodatkowo należy też rozmawiać z dziećmi i młodzieżą szkolną, by uczulić ich na odmienność innych ludzi i nauczyć bycia tolerancyjnym.

Kolejne pytanie dotyczyło sytuacji, jakich uczniom przydarzyły się w ostatnim roku szkolnym.

Czy Tobie osobiście zdarzyło się w ciągu ostatniego roku, że:

	zostałeś wykluczony, odtrącony przez innych uczniów	w szkole ukradziono Ci pieniądze lub jakiś przedmiot	otrzymałeś obraźliwego SMS-a lub e-maila od kogoś z uczniów z Twojej szkoły	ktoś z uczniów Twojej szkoły opublikował w internecie informacje o Tobie lub zdjęcie/filmy z Twoim udziałem, których nie chciałeś ujawnić	uderzył Cię lub pobił który(a)ś z kolegów(koleżank) z klasy lub uczeń innej klasy	ktoś z uczniów Twojej szkoły zmuszał Cię do fundowania sobie za Twoje pieniądze papierosów, piwa lub innych rzeczy	ktoś z Twojej szkoły napastował Cię w szkole seksualnie (np. próbował Cię dotykać, rozebrać)	ktoś z uczniów Twojej szkoły zabrał Ci pieniądze lub przedmiot używający lub grożąc jej użyciem	ktoś z rówieśników zmusił Cię do robienia czegoś, czego nie chciałeś/aś
nie	67%	83%	80%	84%	71%	93%	95%	95%	84%
tak, ale tylko raz	10%	11%	9%	10%	9%	3%	2%	2%	8%
tak, kilka razy	14%	4%	8%	3%	14%	1%	2%	3%	5%
tak, wiele razy	9%	2%	3%	3%	6%	3%	1%	0%	3%

Wyk. 6.B.2. Zdarzenia jakie miały miejsce w ostatnim roku szkolnym.

Jak widać powyżej, zdecydowana większość uczniów nie doświadczyła żadnego z wyżej wymienionych problemów. Jednak wśród uczniów najczęściej przytrafiały się wykluczenia, odrzucenia przez innych uczniów (wiele razy 9%, kilka razy 14%, tylko raz 10%). Na drugim miejscu zdarzały się pobicia przez kolegów/koleżanki (wiele razy 6%, kilka razy 13%, tylko raz 9%). **Niepokojący jest fakt, iż aż 2% ankietowanych kilka razy doświadczyła napastowania seksualnego.** Kolejne 3% badanych uczniów przyznało, iż wiele razy zostało przymuszone do zrobienia czegoś, czego nie chcieli zrobić.

Powyższe zestawienie pokazuje jak wiele rodzajów przemocy jest stosowanych wśród uczniów.

Następnie zapytaliśmy ankietowanych, w jaki sposób zachowują się, będąc świadkiem przemocy, czy agresywnego zachowania.

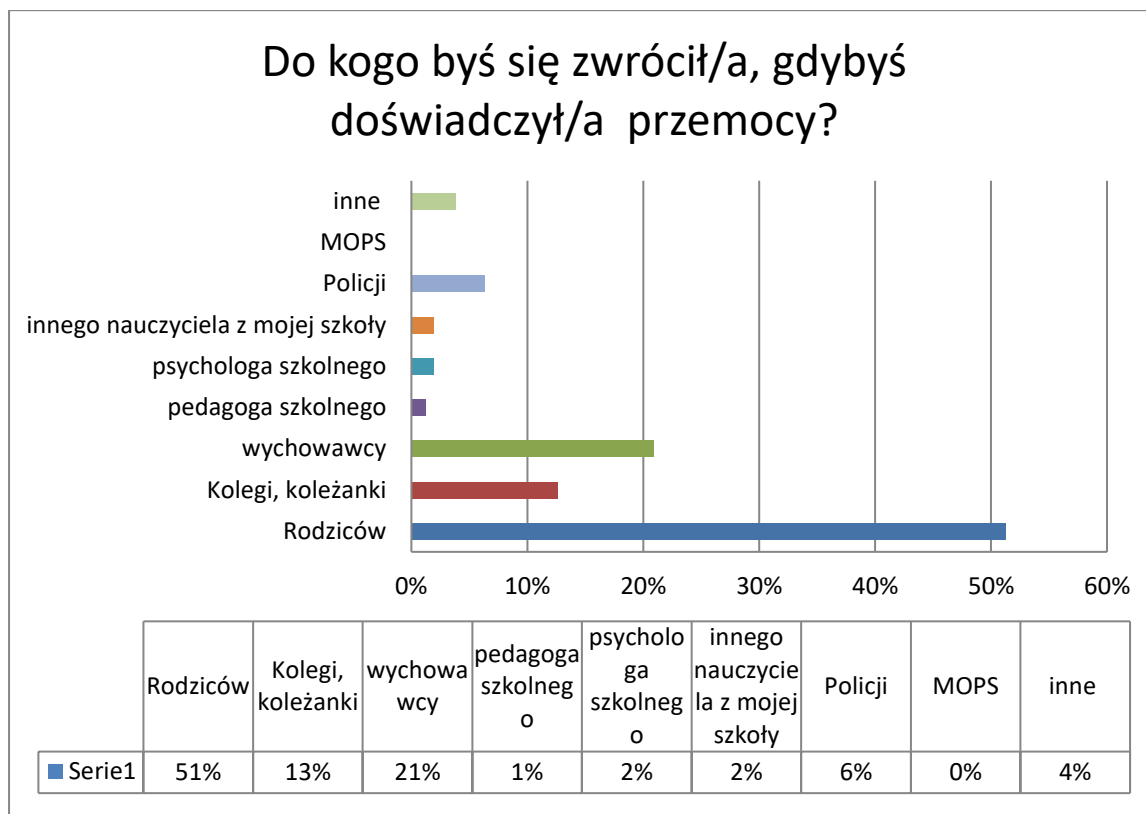

Wyk. 6.B.3. Reakcje na przemoc

Największa część badanych uczniów uznała, że w sytuacji, kiedy byliby świadkami agresywnych zachowań poinformują kogoś dorosłego lub podejmą próbę załagodzenia konfliktu. Takich odpowiedzi udzieliło odpowiednio 57% i 26% badanych uczniów. Ankietowani często też decydują się na to, aby włączyć się w konflikt. Taki rozwój sytuacji przewiduje aż 7% z badanych uczniów. Grozi to staniem się współuczestnikiem sytuacji w której przemoc stosowana jest jako narzędzie rozwiązywania sporów. Smutny jest również fakt, że 8% badanych oświadczyło, iż nie zareagowałoby na taką sytuację.

Kolejne pytanie dotyczyło sytuacji w przypadku osobistego doświadczenia przemocy ze strony innych osób. Tutaj większość uczniów zwróciłaby się o pomoc do rodziców – takiej odpowiedzi udzieliło aż 51% ankietowanych. Na kolejnym miejscu uczniowie wskazywali

wychowawców – takiej odpowiedzi udzieliło 21% uczniów. Do rówieśników zgłosiłoby się 13% respondentów.

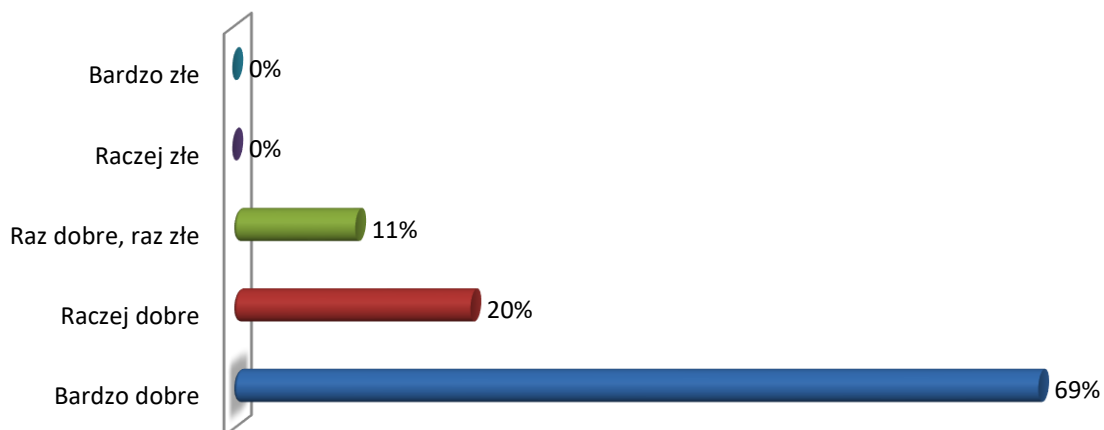

Wyk. 6.B.4. Gdzie szukać pomocy

C. Przemoc a relacje w rodzinie

Zgodnie z uzyskanymi za pomocą ankiet danymi rodzice są osobami, które mogą poszczycić się największym zaufaniem młodych ludzi. Rodzina jest podstawową jednostką społeczną i więzy łączące jej członków powinny być trwałe, opierać się na poczuciu bezpieczeństwa i zaufaniu. Kolejne pytanie jakie zadane zostało ankietowanym dotyczyło ich relacji z rodzicami.

Jak oceniasz swoje relacje z rodzicami?

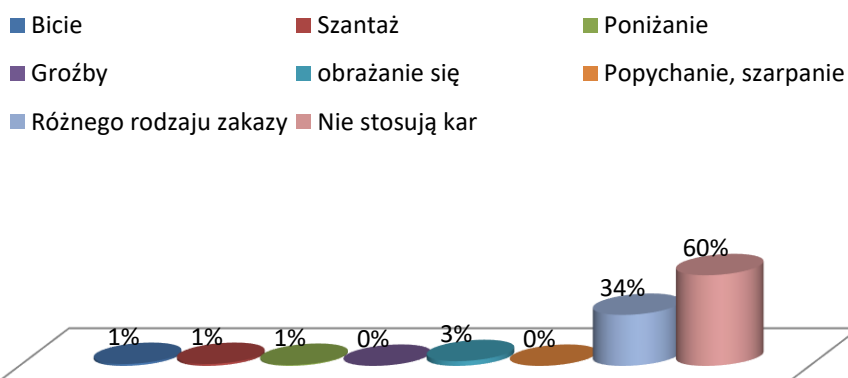

Wyk. 6.C.1. Relacje z rodzicami

Większość ankieterowanych ocenia swoje relacje z rodzicami jako bardzo dobre, w ten sposób odpowiedziało 69% uczniów lub raczej dobre (20%). Jako raz dobre raz złe ocenia je 11% badanych. Żaden z ankieterowanych nie ocenił relacji z rodzicami na raczej złe lub bardzo złe.

Następne pytanie dotyczyło środków dyscyplinujących, jakie rodzice stosują wobec młodzieży. Niemal wszystkie odpowiedzi wskazywały na różnego rodzaju zakazy jako formy kary, lub na ich brak w ogóle. Nie jest jednak jasne, czy ostatecznie wynika z szeroko pojętego liberalizmu w wychowaniu czy raczej różnic w pojęciu kary.

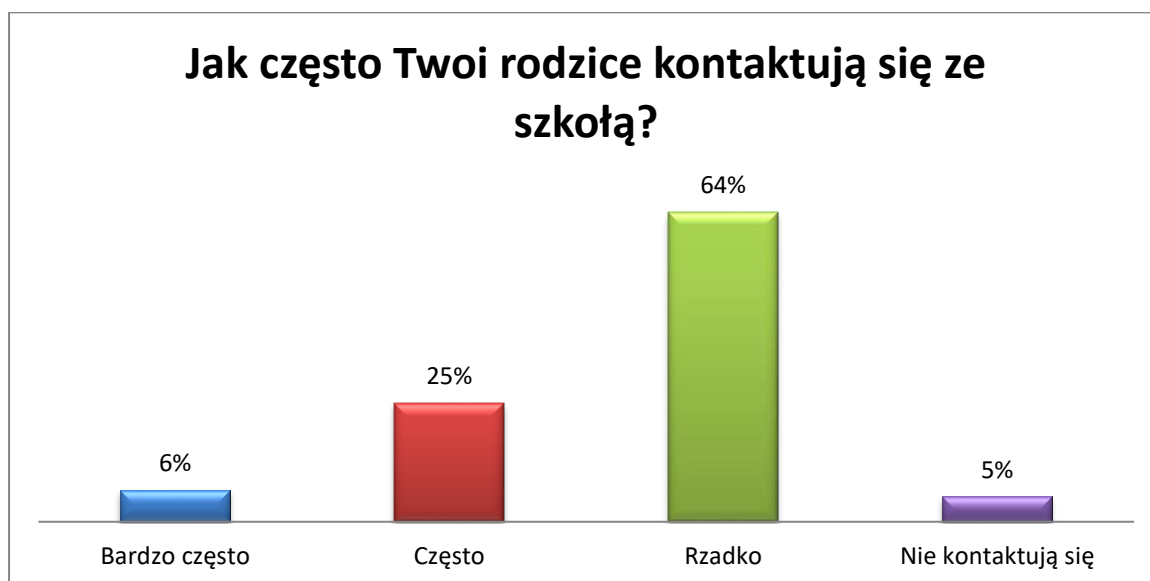
Jakie kary stosują Twoi rodzice lub opiekunowie?

Wyk. 6.C.2. Rodzaje kar

Niemniej jednak **po 1% uczniów biorących udział w badaniu przyznało się, że zdarzają się pobicia, szantaże i poniżenia. Pozostałe 3% ankietowanych przyznało, że rodzice/opiekunowie obrażają się na nich.** Najwięcej uczniów wskazało na różnego rodzaju zakazy – 34%.

Młodzi ludzie spędzają w szkole bardzo dużo czasu. W pewnym sensie staje się ona ich drugim domem. We wzajemnych relacjach z rówieśnikami uczą się prawidłowych zachowań społecznych, a nauczyciele oprócz wiedzy wpajają im także zasady, jakimi powinni się kierować. Pełnią rolę wychowawcy, czasem na równi z rodzicem. Dlatego właśnie kontakty rodziców z instytucją wychowawczą, jaką jest szkoła, są takie ważne. Ich częstotliwość według uczniów ukazuje poniższy wykres.

Wyk. 6.C.3. Kontakt rodziców ze szkołą

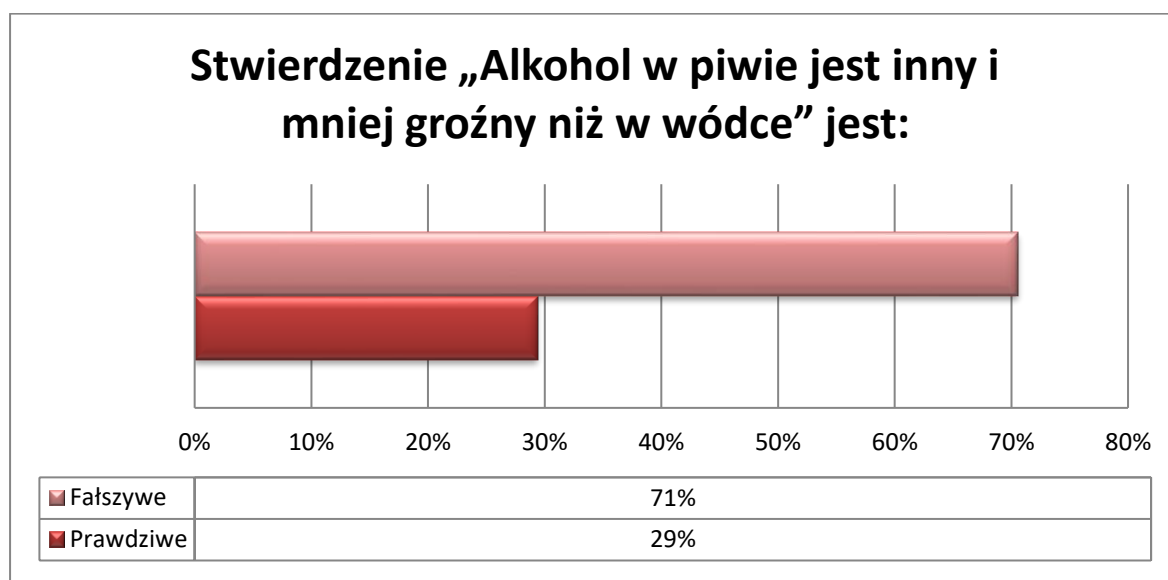
Z uzyskanych odpowiedzi wynika, iż **rodzice młodzieży uczącej się w szkołach w Gminie Słubice kontaktują się ze szkołą raczej rzadko.** Taką odpowiedź uzyskaliśmy od 64% z nich. Odpowiedź „często” wskazało 25% uczniów, natomiast 5% młodzieży uznało, że ich rodzice nie kontaktują się ze szkołą w ogóle. Pozostałe 6% uczniów przyznało, że rodzice kontaktują się ze szkołą bardzo często.

Otrzymane wyniki pozwalają przypuszczać, że w obszarze tym można szukać pewnych powodów do niepokoju. **Kłopoty w kontaktach między szkołą a domem powinny być przyczyną bliższego zainteresowania nauczycieli.**

D. Alkohol a młodzi mieszkańcy Gminy Słubice

Kolejnym blokiem tematycznym w kwestionariuszu skierowanym do młodzieży szkolnej były pytania związane z problemem alkoholowym. Niestety młodzi ludzie zaczynają coraz wcześniej eksperymenty w tej dziedzinie. Respondentom zadano kilka pytań sprawdzających ich świadomość i wiedzę o problemie alkoholowym. Wiedza ta jest niezbędna do przeprowadzania dalszych działań profilaktycznych w szkołach.

W pierwszym pytaniu uczniowie oceniali prawdziwość zdania „Alkohol w piwie jest inny i mniej groźny niż w wódce”. Oczywiście alkohol jest tą samą substancją, bez znaczenia, w jakim napoju się znajduje. Różnice polegają jedynie na jego stężeniu w poszczególnych napojach. Opinie stwierdzające, że alkohol znajdujący się w wódce jest bardziej groźny od tego zawartego w piwie lub winie, wskazują na brak świadomości istniejących zagrożeń wynikających ze spożywania jakiegokolwiek formy napojów procentowych.

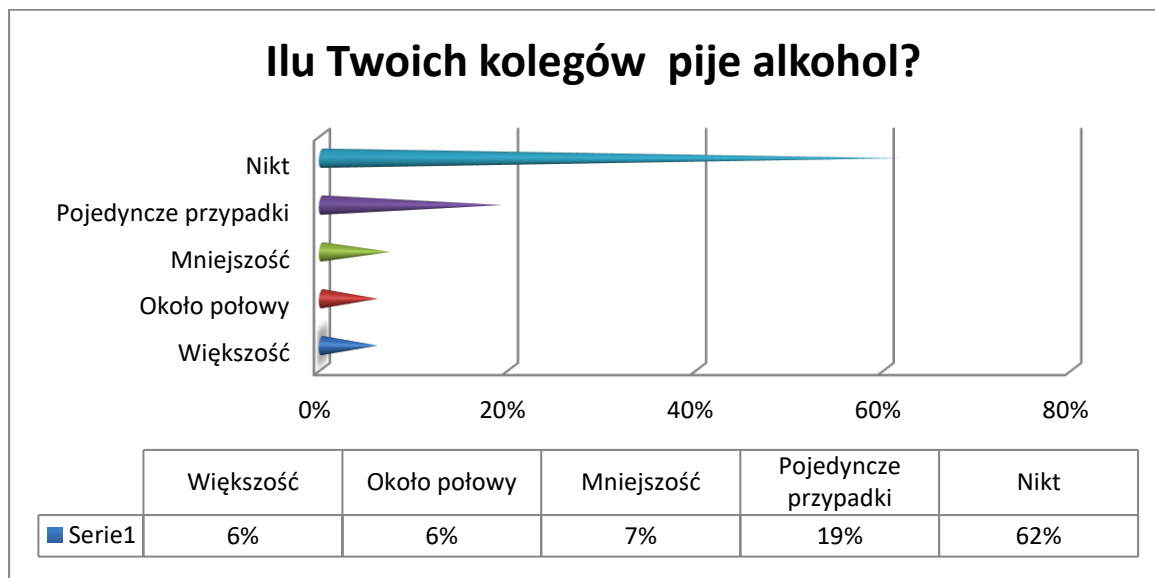
Wyk. 6.D.1. Czy alkohol to alkohol?

Uzyskane odpowiedzi wskazują na nie za dużą świadomość młodzieży odnośnie alkoholu. Tylko 71% ankietowanych zdaje sobie sprawę, że alkohol, bez różnicy na procent jego zawartości, jest tą samą substancją, wywołującą takie same skutki, jednak według pozostałych 29% jest zupełnie inaczej i nie uważają piwa oraz alkoholu w nim zawartego za taki sam jak na przykład w wódce.

Co interesujące, w badaniach ogólnopolskich odsetek osób uznających powyższe zdanie za prawdziwe wzrasta wraz z wiekiem. Wydaje się to być świadectwem racjonalizacji decyzji przez osoby chętnie sięgających po niskoprocentowe napoje „wyskokowe”,

także w sytuacjach gdy jest to niewskazane. Może to być niestety także racjonalizacją przyzwolenia części dorosłych na sięganie po piwo przez osoby nieletnie.

Następnie zapytano młodzież o to, ilu znajomych pije alkohol, który jest najczęściej zażywaną przez nich substancją psychoaktywną.

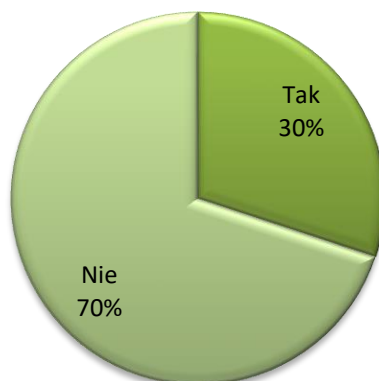
Wyk. 6.D.2. Alkohol wśród znajomych

Wśród młodzieży uczącej się w szkołach podstawowych w Gminie Słubice 48% zna kogoś ze swoich rówieśników, kto pije alkohol, z czego 6% uznało, iż jest to większość ich znajomych. Kolejne 19% wskazuje, że to pojedyncze przypadki, 7% wybrało odpowiedź, że mniejsza część z ich kolegów raczy się wysokoprocentowymi trunkami. Pozostałe 6% wskazuje, że około połowa znajomych pije alkohol.

Świadczy to o dość dużym kontakcie młodzieży z napojami alkoholowymi. **Spożywanie alkoholu wśród tak młodych osób z pewnością wymaga podjęcia odpowiednich działań.**

Kolejne pytanie dotyczyło osobistych kontaktów młodzieży z alkoholem.

Czy kiedykolwiek piłeś/aś alkohol?

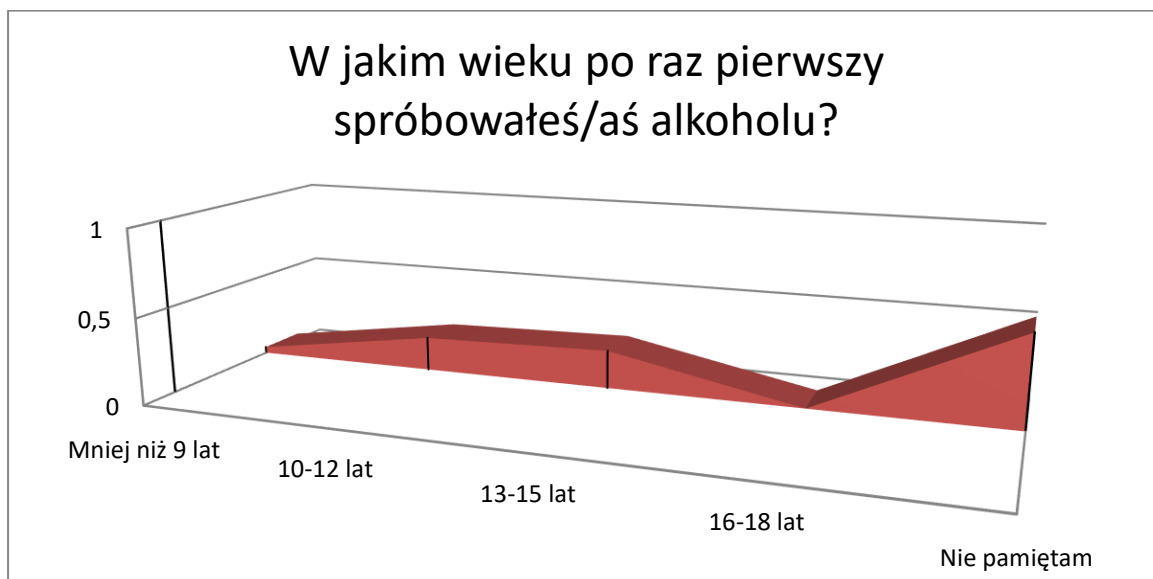
Wyk. 6.D.3. Osobiste doświadczenia z alkoholem

Jak widać na wykresie powyżej zdecydowana większość uczniów nie piła nigdy alkoholu (70%).

Na kolejne pytania odpowiadali tylko ci uczniowie, którzy przyznali, że zdarzyło im się już pić alkohol.

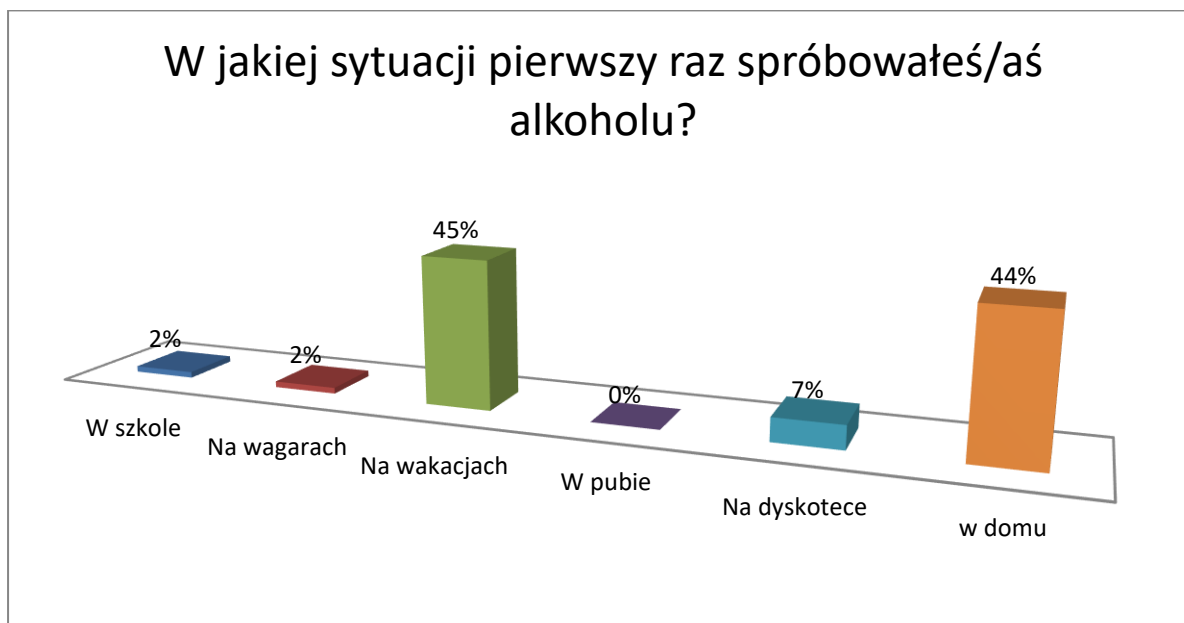
Zapytaliśmy badaną młodzież o wiek inicjacji alkoholowej. Dla 23% młodzieży uczęszczającej do szkół podstawowych miało to miejsce w wieku od 13 do 15 lat. Inicjację alkoholową w wieku 10-12 lat deklaruje 20% badanych, natomiast mniej niż 9 lat miało 4% badanych uczniów. Pozostałe 54% stwierdziło, iż nie pamięta w jakim było wtedy wieku.

Wczesny wiek inicjacji alkoholowej jest poważnym czynnikiem ryzyka dla problemów natury zarówno zdrowotnej jak i rozwojowej młodych ludzi.

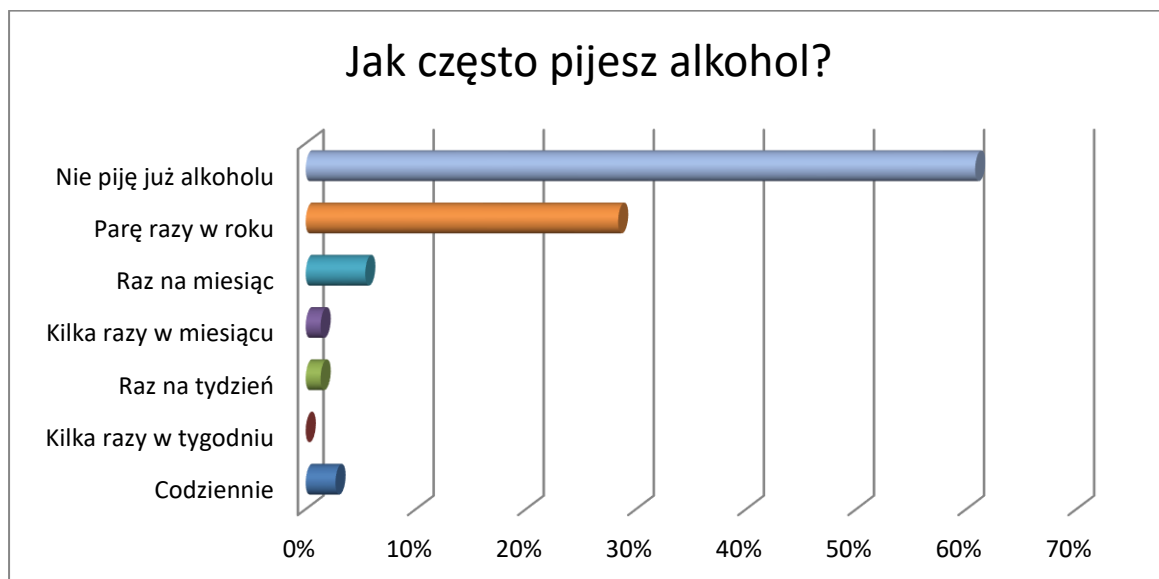
Wyk. 6.D.4. Wiek inicjacji alkoholowej

Najczęściej inicjacja alkoholowa wśród uczniów miała miejsce na wakacjach, takiej odpowiedzi udzieliło 45% ankietowanych. Niewiele mniej, bo 44% przyznało, że pierwszy raz próbowało alkoholu w domu – 44%. Kolejne 7% wskazało na dyskotekę, a po 2% przyznało, że miało to miejsce na wagarach lub w szkole.

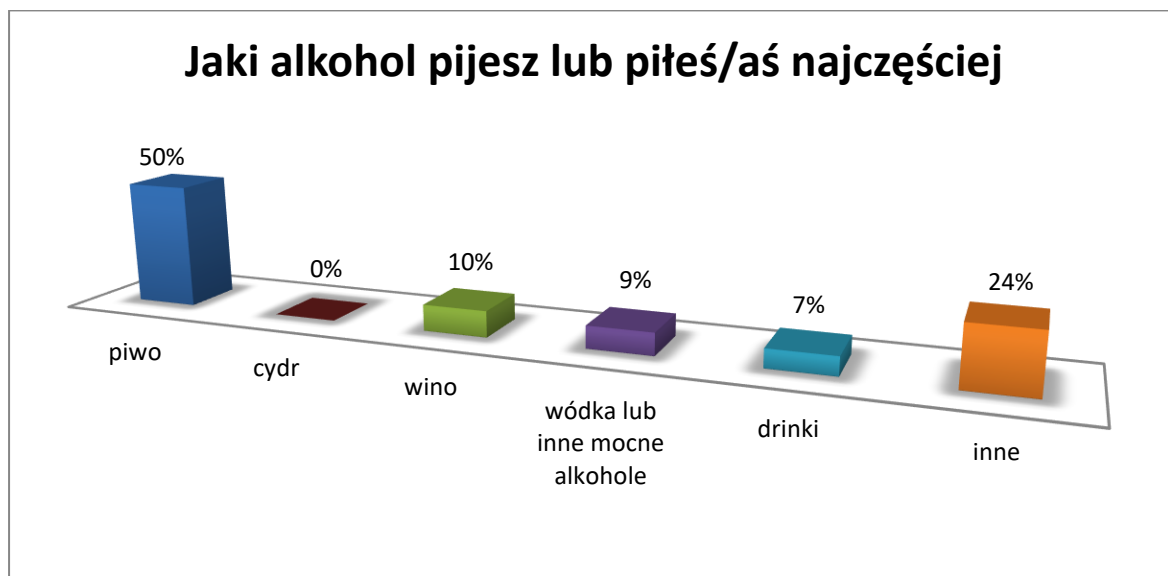
Wyk. 6.D.5. Pierwszy kontakt młodzieży z alkoholem

W dalszej kolejności młodzież odpowiadała na pytanie dotyczące tego, jak często spożywają alkohol. Ponad połowa uczniów zadeklarowała, że już nie pije (61%), 28% że parę razy w roku. Codziennie pije 3% uczniów,

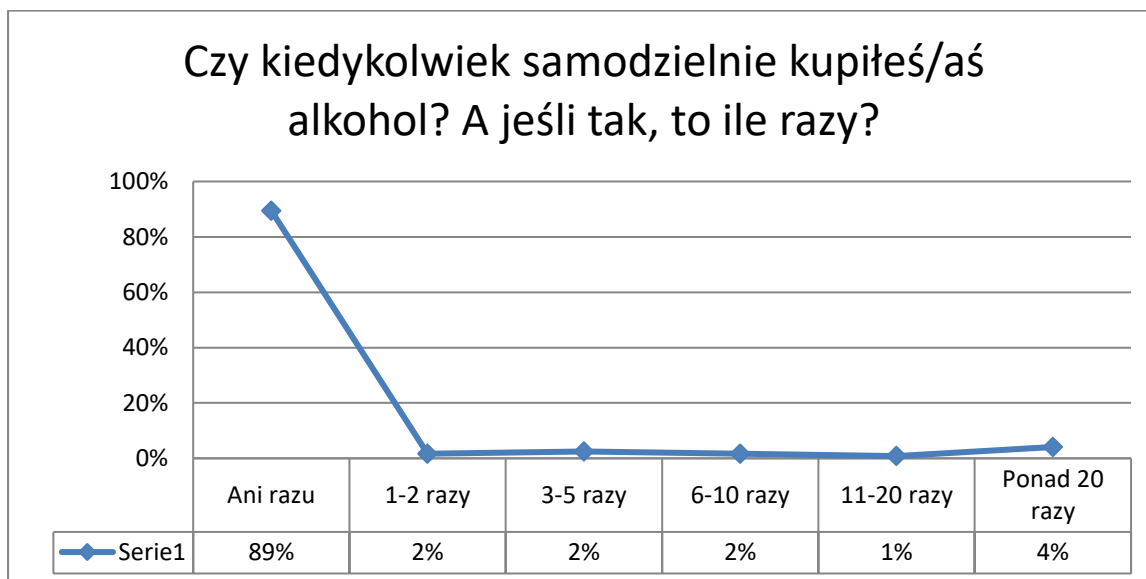
Wyk. 6.D.6. Częstotliwość picia alkoholu.

Uczniowie Gminy Słubice zostali poproszeni o wskazanie jaki alkohol piją najczęściej. Największa grupa, bo 49% uczniów wskazało na piwo, wódkę lub inne mocne alkohole wybrało 9%. Kolejne 10% ankietowanych wybiera wino, a 7% badanych wskazało na drinki.

Wyk. 6.D.7. Preferowany rodzaj alkoholu

Ankietowanym zadano też pytanie o to, czy kupowali kiedykolwiek alkohol samodzielnie. W grupie uczniów objętych badaniem 2% stwierdziło, że było to 1-2 razy, 2% badanych - od 3 do 5. Aż 4% ankietowanych kupił samodzielnie alkohol ponad 20 razy.

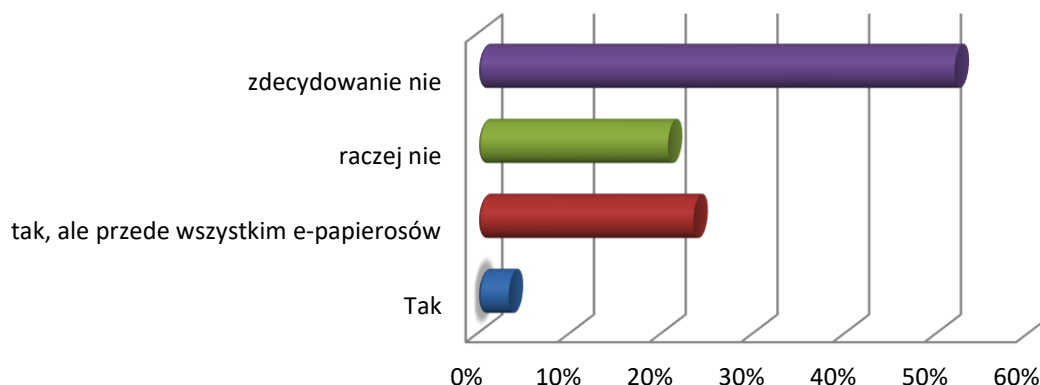
Wyk. 6.D.8. Samodzielne kupno alkoholu

E. Problem nikotyny z perspektywy młodych mieszkańców Gminy Słubice

Mimo coraz większej świadomości oraz wiedzy na temat szkodliwości tytoniu na zdrowie i rozwój dzieci oraz młodzieży, nie zawsze jesteśmy w stanie uchronić młodych ludzi przed sięganiem po tę używkę. Paleniu papierosów w młodym wieku sprzyja wiele okoliczności, np. spotkania towarzyskie, wagary, chęć zaimponowania innym, udowadnianie na siłę swojej dorosłości, presja rówieśników. Poznając okoliczności, w których dzieci i młodzież palą papierosy jesteśmy w stanie zapobiec zjawisku sięgania po tę używkę lub je zminimalizować. Wiemy jak ukierunkować działania profilaktyczne.

W tym celu zadaliśmy ankietowanym kilka pytań odnośnie okoliczności związanych z paleniem papierosów. Kiedyś palenie papierosów było bardzo modne, obecnie nawet wśród młodzieży nie jest wiodącym trendem. Zapytaliśmy badaną grupę o to, jak jest ich zdaniem.

Czy, Twoim zdaniem, palenie papierosów wśród Twoich rówieśników jest modne?

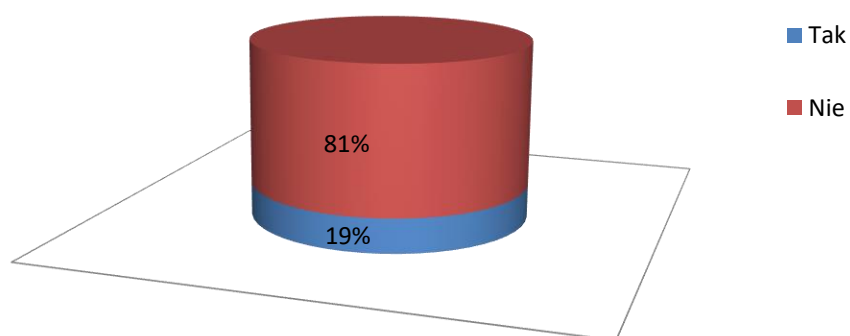

Wyk. 6.E.1. Moda na palenie

Zdecydowana większość potwierdza, że palenie nie jest już modne. Niestety nadal **aż 48% uczniów uważa, że palenie papierosów i e-papierosów wciąż pozostaje wartością cenioną i mogącą służyć za element zdobywania popularności w środowisku**. Jest to niepokojące zjawisko, jak wiadomo nikotyna należy bowiem do jednej z najbardziej uzależniających substancji.

Kolejnym pytaniem było, czy ankietowana młodzież kiedykolwiek sięgnęła po wyroby tytoniowe.

Czy kiedykolwiek paliłeś/aś papierosy (w tym także e-papierosy)?

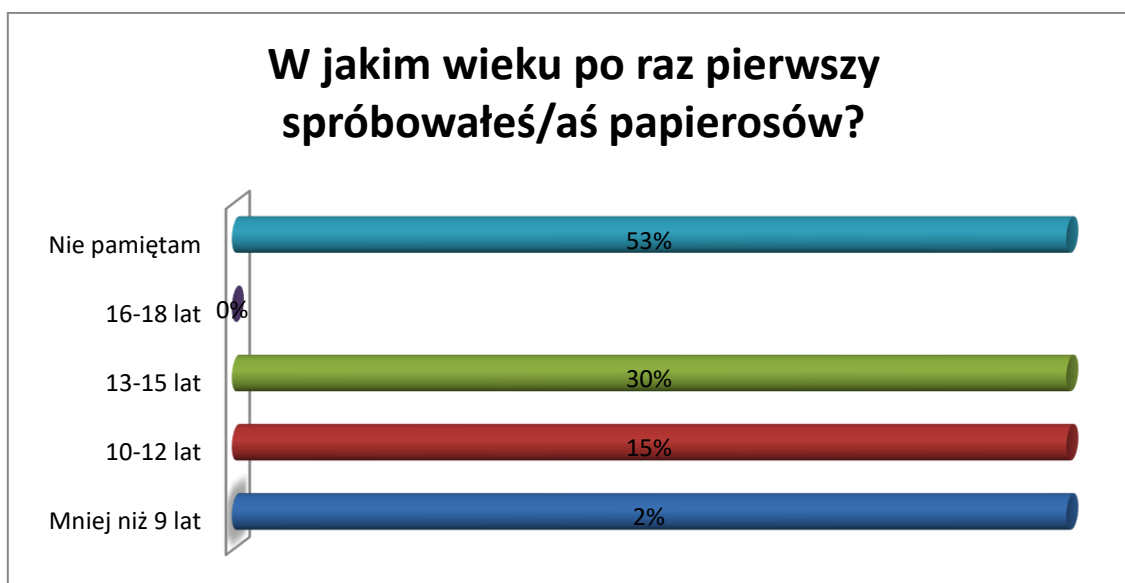

Wyk. 6.E.2. Kontakt z papierosami

Jak widać na wykresie powyżej, zdecydowana większość nie paliła jeszcze papierosów (81%), jednak aż 19% miała już z nimi kontakt.

Zastanawiające jest to, w jakim wieku respondenci po raz pierwszy „delektowali się” dymem tytoniowym. Uczniowie, którzy palili kiedyś papierosy zostali zapytani o okoliczności, w których po raz pierwszy sięgnęli po tę używkę.

Na kolejne pytania odpowiedzi udzielały jedynie te osoby, których odpowiedź na poprzednie pytanie była twierdząca.

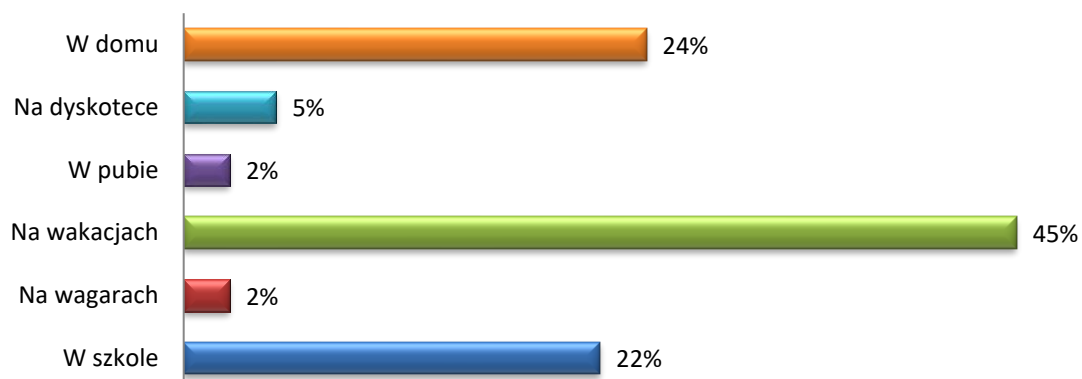
Wyk. 6.E.3. Wiek inicjacji nikotynowej

Wśród ankietowanych, jako wiek, w którym spróbowało papierosów 30% wskazało 13-15 lat. Kolejne 15% przyznało, że pierwszy raz zapaliło papierosa w wieku 10-12 lat. Natomiast 53% wskazało, że nie pamięta ile miało lat. Mniej niż 9 lat miało 2% uczniów.

Należałoby więc wprowadzić programy profilaktyczne odpowiednie do wieku, już w czwartej-piątej klasie szkoły podstawowej, aby dzieci odpowiednio wcześnie dowiedziały się jakie szkodliwe dla zdrowia konsekwencje niesie za sobą palenie.

W następnej kolejności zapytaliśmy uczniów o wskazanie sytuacji, w jakiej mieli oni swój pierwszy kontakt z wyrobami nikotynowymi.

W jakiej sytuacji po raz pierwszy miałeś/aś kontakt z papierosami?

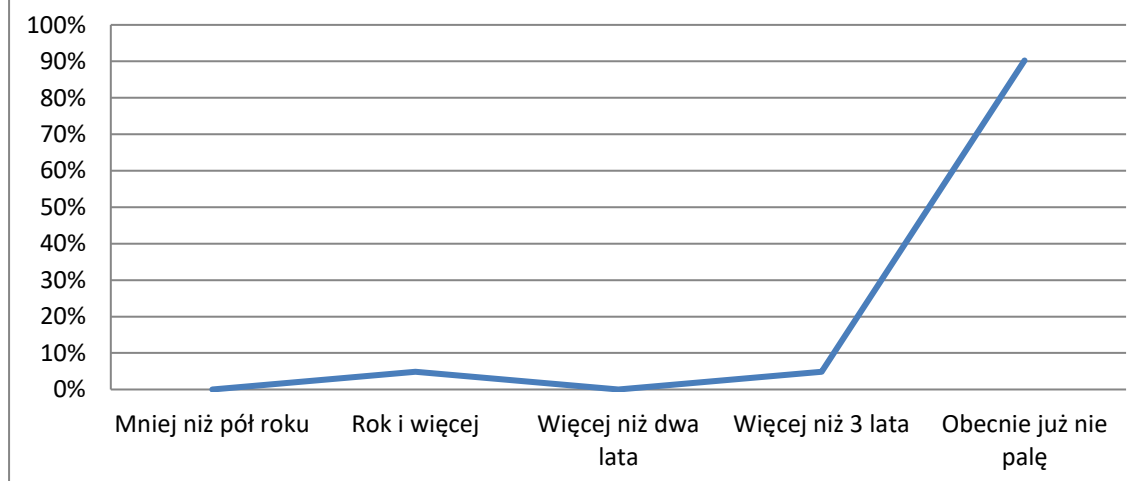

Wyk. 6.E.4. Kontekst sytuacyjny inicjacji nikotynowej

Większość młodzieży przyznała, że pierwszy kontakt z papierosami miała na wakacjach (45%). Kolejne 24% spróbowała papierosów w domu, a 22% w szkole.

Kolejnym pytaniem z zakresu zagrożenia młodzieży nałogiem nikotynowym było pytanie od jakiego czasu młodzi ludzie palą papierosy.

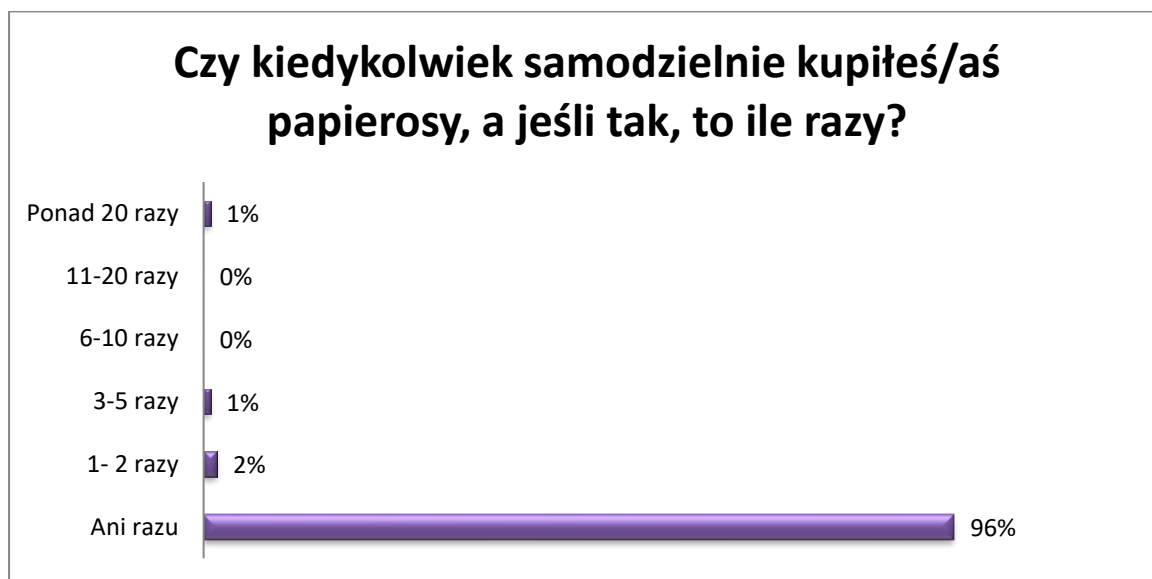
Jak długo palisz papierosy?

Wyk. 6.E.5. Czas palenia papierosów

Większość uczniów stwierdziła, że obecnie nie pali papierosów, było to 90% ankietowanych. Po 5% uczniów biorących udział w badaniu przyznało, że pali więcej niż 3 lata lub rok i więcej.

Kolejnym pytaniem z zakresu zagrożenia młodzieży nałogiem nikotynowym było pytanie o samodzielny zakup wyrobów tytoniowych.

Wyk. 6.E.6. Dostępność zakupu papierosów przez nieletnich

Choć zdecydowana większość młodzieży samodzielnie nie kupowała papierosów, to jednak zdarzają się przypadki, w których są one sprzedawane młodym ludziom i to nawet częściej niż raz. Ponad 2% uczniów przyznało, że kupili papierosy 1-2 razy, a po 1% przyznało, że taka sytuacja miała miejsce 3-5 razy lub ponad 20 razy.

Na podstawie zebranych danych widać, że zakaz sprzedaży wyrobów tytoniowych osobom poniżej 18 roku często nie jest respektowany. Nawet jeśli przyjmiemy, że zakupy te w większości realizowane mogły być poza terenem Gminy (np. podczas wyjazdów wakacyjnych, szczególnie sprzyjających zarówno inicjacji jak i dalszym uleganiem tego typu słabościom), to zapewne zakaz przywołany wcześniej nie jest całkowicie przestrzegany również na terenie Gminy. Warto więc uwrażliwić sprzedawców i właścicieli punktów sprzedaży, tak by zmniejszyć dostępność wyrobów tytoniowych dla nieletnich, a ich samych uchronić przed konsekwencjami łamania prawa.

F. Problem narkotykowy i inne środki odurzające

Następne zagadnienie badania dotyczyło styczności młodych ludzi z narkotykami. Jest to jedna z najgroźniejszych używek, z jaką mogą mieć kontakt. Narkotyki to nie tylko substancje nielegalne, do których dostęp jest utrudniony a posiadanie nielegalne, ale też wiele leków czy substancji typu kleje i rozpuszczalniki, które można kupić w wielu

sklepach. Problem związany z narkotykami może rozpoczynać się w szkole średniej a nawet w podstawówkach.

Narkomania jako problem społeczny pojawiła się w Polsce na przełomie 70 i 80 lat XX wieku. Jednak już pod koniec XIX wieku dotyczyła grup społecznych mających dostęp do tego typu środków, a więc: farmaceutów, lekarzy, pielęgniarek czy artystów. Dynamiczny wzrost narkomanii przypadł na 90-te lata XX wieku i miał niewątpliwie związek z otwarciem się Polaków na nowe kulturowe trendy oraz wzmożonym ruchem turystycznym. W okresie tym nastąpił też znaczny wzrost domowej produkcji środków odurzających, próby nielegalnych upraw na lokalnym terenie, wzrosło także zużycie uzależniających leków psychotropowych oraz rozpowszechniła się moda na halucynogeny.

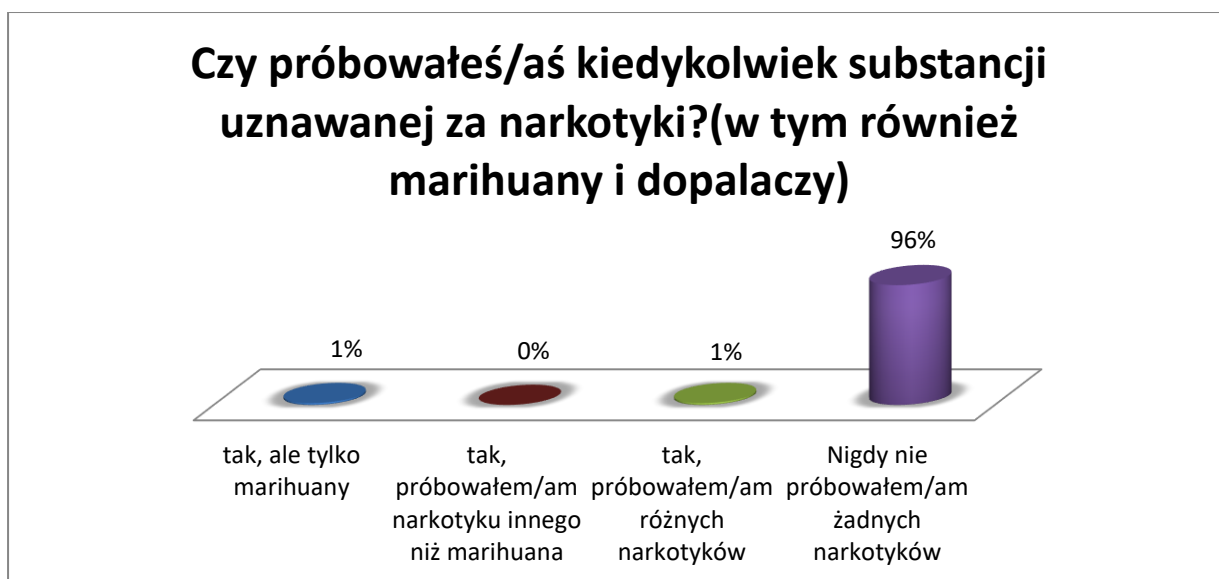
Dzisiejszy wymiar narkomanii jest więc niejako pochodną bezkrytycznego przyjmowania mody z innych krajów, a także wynikiem nieskutecznego i nieumiejętnego programu zapobiegania jej. Najszerszą grupę narkomanów stanowi obecnie ta, która zaczęła się kształtować na początku XXI wieku. Należą do niej osoby przyjmujące inne niż heroina narkotyki, a zwłaszcza marihuanę, amfetaminę i kokainę. Zmienił się także obraz typowego narkomana, jego wygląd zewnętrzny już nie koniecznie zdradzał nałóg na pierwszy rzut oka.

W dalszej części diagnozy zapytaliśmy o kontakty z osobami rozprowadzającymi narkotyki. Zdecydowana większość ankietowanych nie miała okazji nigdy spotkać takich osób (takiej odpowiedzi udzieliło 94% respondentów). Jednak 4% uczniów twierdzi, że zna takie osoby poza szkołą, a 2% w szkole. Te dane są bardzo niepokojące. **Spora część ankietowanych zarówno w szkole jak i poza nią może podjąć potencjalny kontakt z kimś, kto może ją zaopatrzyć w narkotyki.** W przypadku wprowadzenia działań profilaktycznych należy wziąć pod uwagę skalę tej dostępności i dostosować programy wiedząc, że zagrożenie narkotykami nie jest czysto teoretyczne.

Wyk. 6.F.1. Dostępność narkotyków

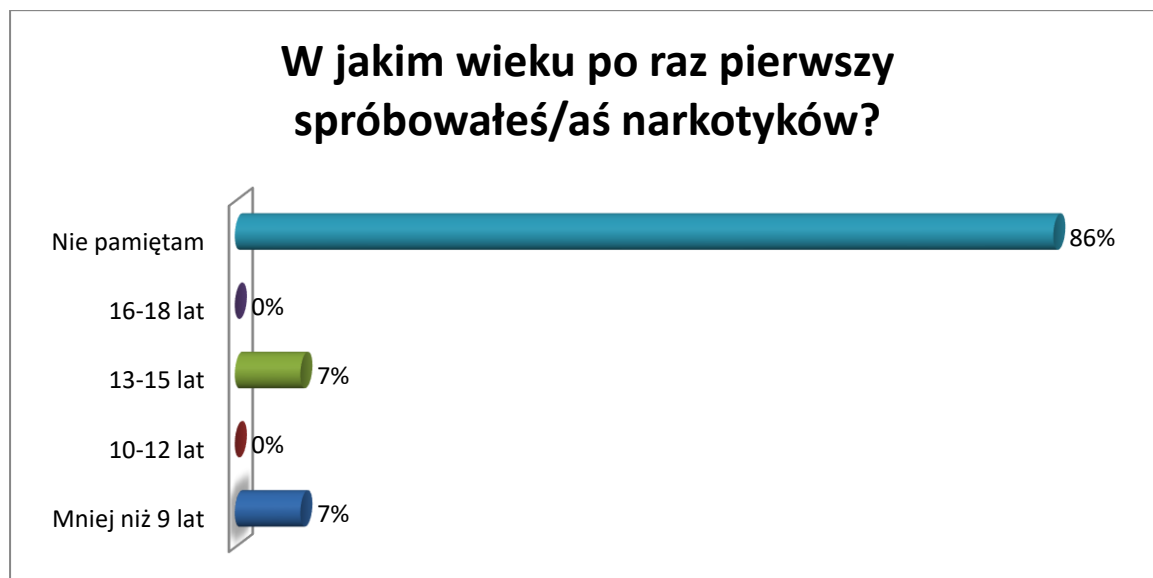
Kolejne pytanie dotyczyło osobistego kontaktu młodzieży z narkotykami. Zdecydowana większość, bo 96% ankieterowanych przyznaje, że nigdy nie mieli bezpośredniej styczności z tego rodzaju substancjami. Jednak po 1% przyznało się, że próbowało różnych narkotyków lub tylko marihuany.

Wyk. 6.F.2. Zazywanie narkotyków

Ponieważ narkotyki są substancjami o mniejszej dostępności niż alkohol czy wyroby tytoniowe, mniejsza jest też liczba ich konsumentów. Taki wynik nie jest jednak optymistyczny, bo pomimo rozpowszechnienia programów profilaktycznych okazuje się, że młodzież sięga jednak po narkotyki, zakładając, że doskonale zna konsekwencje ich zazywania.

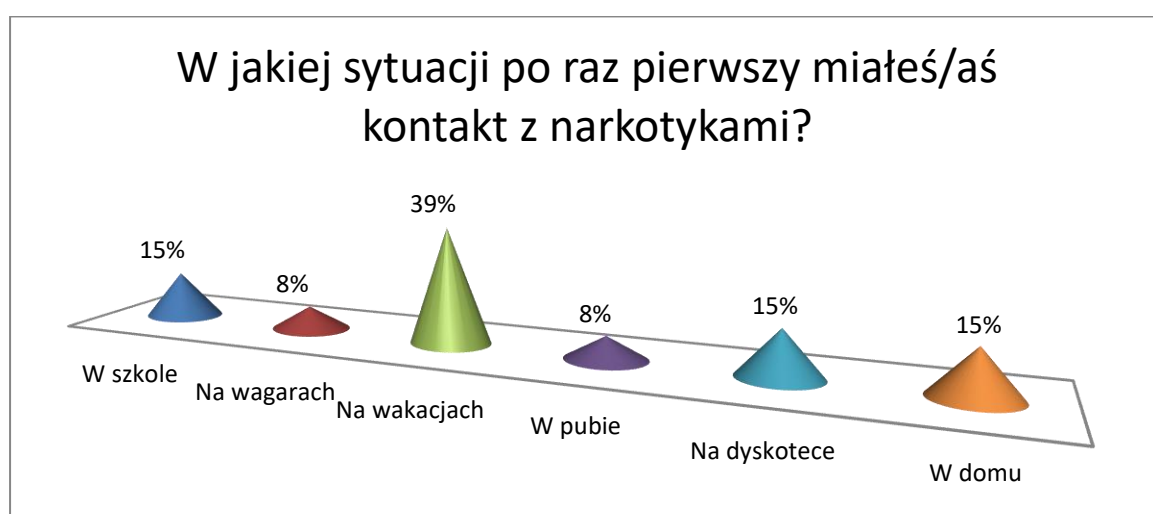
Na kolejne pytania odpowiedzieli tylko ci uczniowie, którzy w poprzednim pytaniu przyznali się do tego, że zdarzyło im się zażyć substancji uznawanych za narkotyki.

Wyk. 6.F.3. Wiek inicjacji narkotykowej

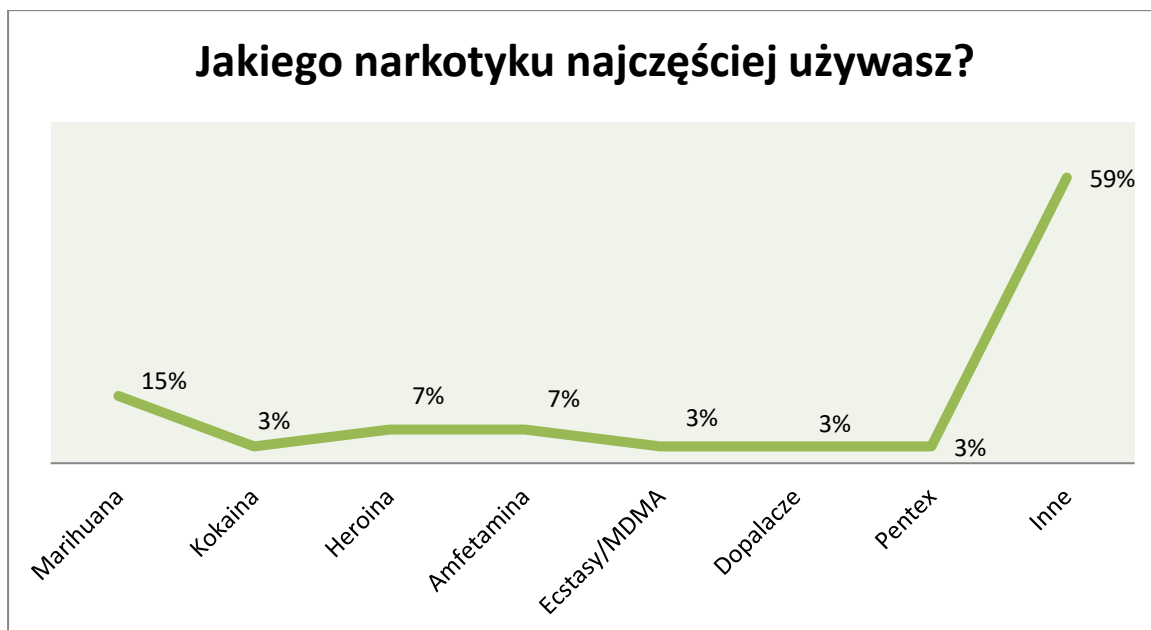
W kolejnym pytaniu większość badanej młodzieży (86%) oświadczyła, iż nie pamięta wieku, w którym rozpoczęli zażywanie substancji psychoaktywnych, a po 7% przyznało że miało mniej niż 9 lat lub między 13 a 15 lat.

Następne pytanie w wypełnianej przez uczniów ankiecie dotyczyło sytuacji, w jakiej po raz pierwszy zażywali oni narkotyki. **Większa część uczniów przyznała, że kontakt z narkotykami miała po raz pierwszy na wakacjach – takiej odpowiedzi udzieliło 39% ankietowanych.** Po 15% uczniów przyznało, że miało kontakt z narkotykami w szkole, w domu lub na dyskotecie. Natomiast po 8% ankietowanych wskazało na wagarach i pub.

Wyk. 6.F.4. Kontekst sytuacyjny inicjacji narkotykowej

Kolejne pytanie miało na celu sprawdzenie, jakie narkotyki są zazwyczaj zażywane przez uczniów z Gminy Słubice.

Wyk. 6.F.5. Zażywane narkotyki

Największa grupa uczniów przyznaje się do zażywania marihuany, stanowi ona 15% wszystkich badanych, którzy zażywali kiedykolwiek narkotyki.

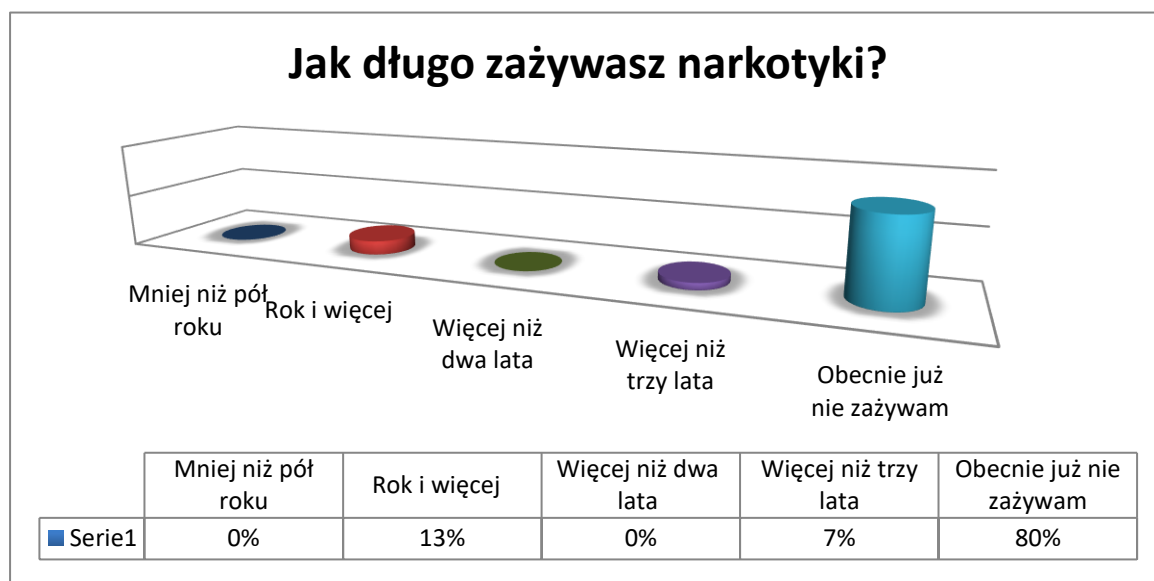
Następnie zapytano te osoby, które przyznają się do zażywania substancji psychotropowych, jak często to robią.

Wyk. 6.F.6. Częstotliwość kontaktów z narkotykami

Kontakty uczniów z narkotykami najczęściej miały charakter epizodyczny, na tę odpowiedź wskazało 33% badanych. Jednak **po 33% uczniów uznało, że zdarza się to codziennie lub parę razy w roku.**

Następne pytanie dotyczyło okresu zażywania narkotyków. Zdecydowana większość, bo aż 80% wskazało, że już nie zażywa narkotyków, ale aż 7% uczniów zażywa dłużej niż 3 lata. Kolejne 13% uczniów zażywa rok i więcej.

Wyk. 6.F.7. Czas zażywania narkotyków

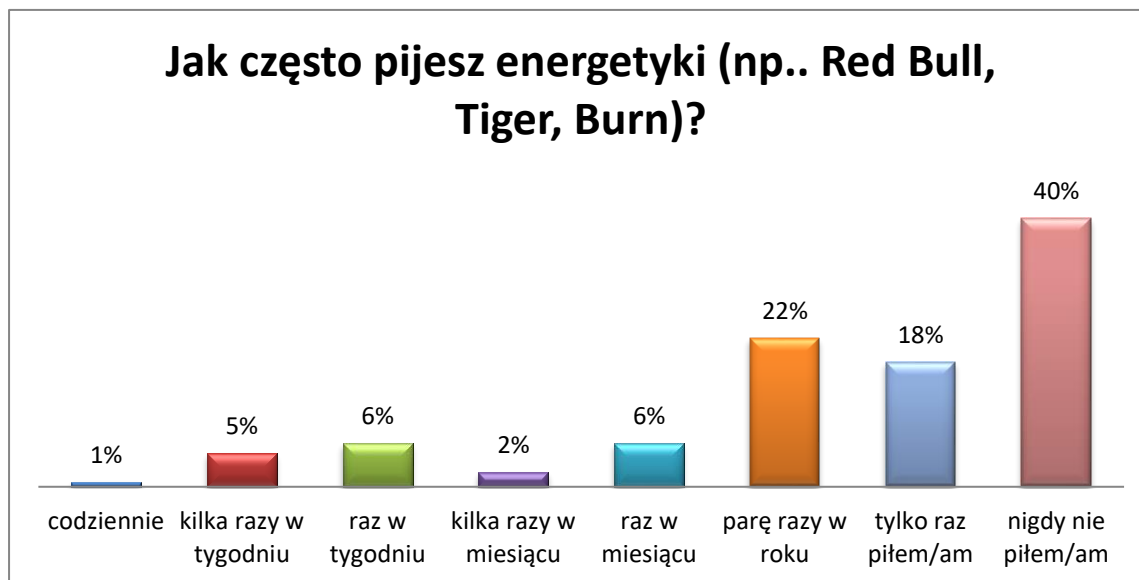
Kolejne pytanie dotyczyło gotowości młodzieży i ich chęci do spróbowania narkotyków i odpowiedzi na nie udzielili wszyscy badani uczniowie.

Wyk. 6.F.8. Osoby potencjalnie zagrożone

Zdecydowana większość, bo aż 94% nie spróbowałaby narkotyku, jeśli byłaby taka okazja. Niestety odpowiednio 6% spróbowałaby, gdyby miała ku temu okazję.

Dodatkowo młodzież została zapytana, czy i jak często pije energetyki typu Red Bull, Tiger, Burn. Tylko 40% uczniów nigdy nie próbowała, a 1% pije je codziennie. Niemal 18% uczniów spróbowała ich tylko raz.

Wyk. 6.F.9. Częstotliwość picia energetyków

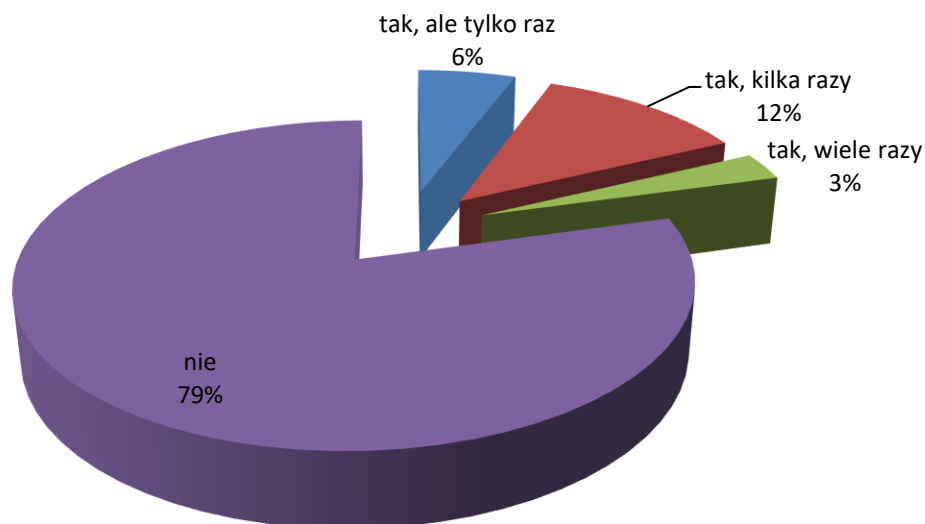
Większość uczniów szkół podstawowych w Gminie Słubice zadeklarowało, że zażywa leki tylko przepisane przez lekarza, kiedy są chorzy (48%), 18% zażywa leki zarówno przepisane przez lekarza jak i te dostępne bez recepty ale tylko jak jest chora. Kolejne 6% zażywa leki niezależnie od stanu zdrowia.

Wyk. 6.F.10. Zażywanie leków

Kolejnym rodzajem uzależnienia mogą być gry, w których można wygrać pieniądze. Zdecydowana większość nie grała nigdy w takie gry, 6% spróbowało tylko raz. Kolejne 12% grało kilka razy, a 3% wiele razy.

czy kiedykolwiek grałeś w gry, w których można wygrać pieniądze (np. Totolotek, płatne smsy, zakłady bookmacherskie)?

Wyk. 6.F.11. Granie na pieniądze

G. Dostępność używek oraz udział w działaniach profilaktycznych

Na obszarze Gminy Słubice zdecydowanie najpoważniejszym wyzwaniem w obszarze problemów społecznych jest alkohol. Niemal 30% uczniów szkół podstawowych oraz ma za sobą inicjację alkoholową. Nie mniejszym problemem są papierosy, do których palenia przynajmniej raz przyznało się 19% badanych uczniów. Obie używki są dostępne dla nieletnich, choć powinny pozostawać niedostępne.

Skoro tyle z badanych osób próbowało już alkoholu i papierosów wydaje się, że dostęp do nich nie jest dla nich specjalnym utrudnieniem. Dlatego też zapytaliśmy młodzież, czy ich zdaniem łatwo jest kupić poszczególne używki.

Twoim zdaniem, kupić alkohol przez osobę niepełnoletnią w Twoim otoczeniu jest:

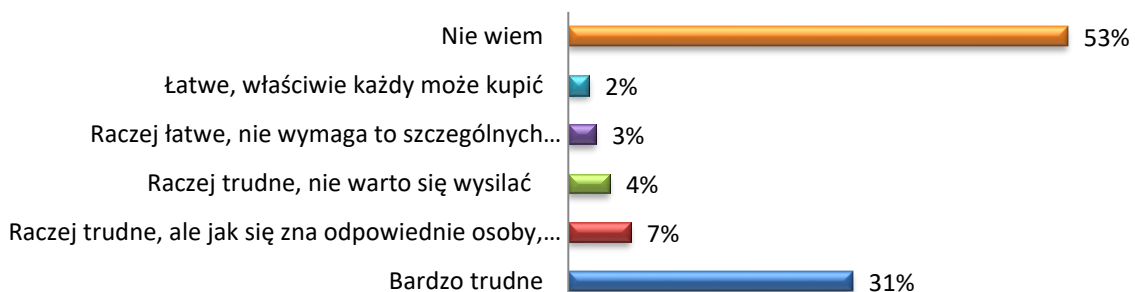
Wyk. 6.G.1. Dostępność alkoholu dla młodzieży

Twoim zdaniem, kupić papierosy przez osobę nieletnią w Twoim otoczeniu jest:

Wyk. 6.G.2. Dostępność papierosów dla młodzieży

Twoim zdaniem, zdobycie narkotyków jest w Twoim otoczeniu:

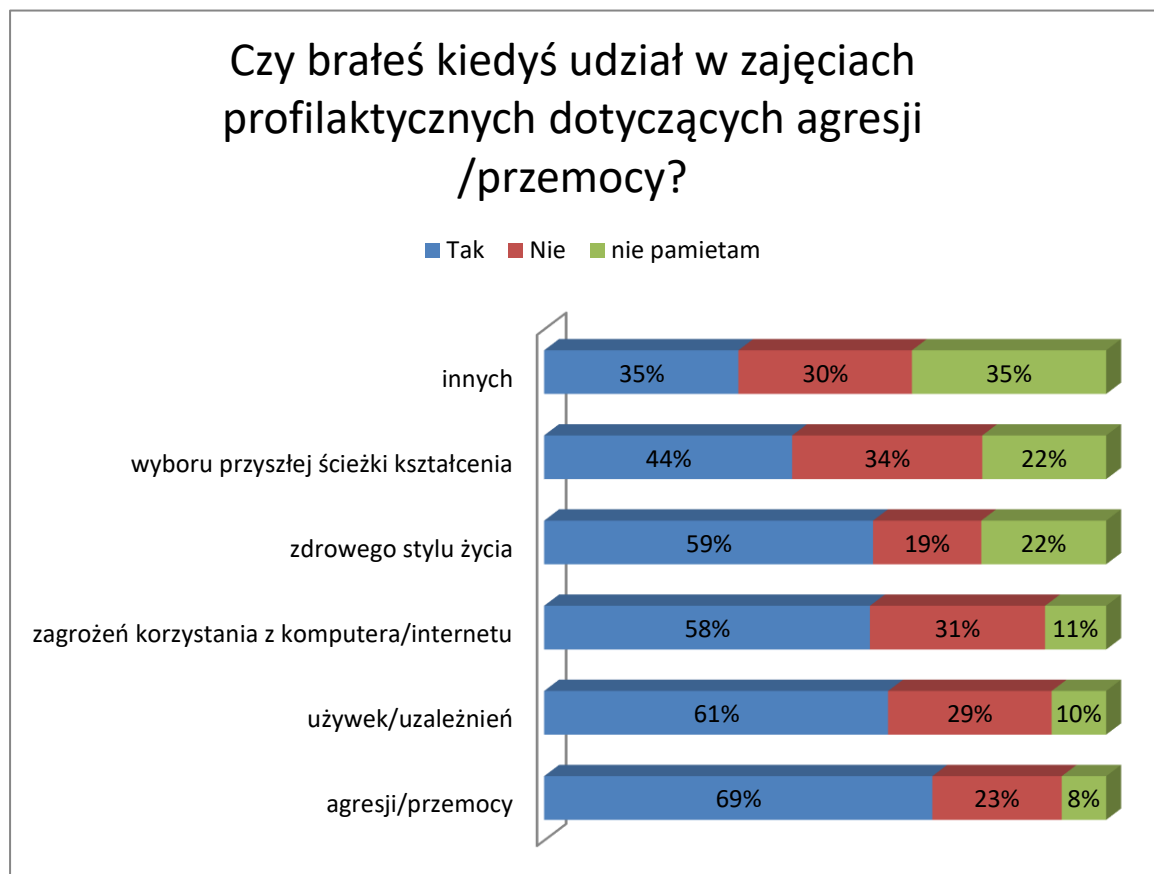
Wyk. 6.G.3. Dostępność narkotyków dla młodzieży

Zgodnie z opiniami badanej młodzieży w Gminie Słubice najłatwiej kupić alkohol – sumując odpowiedzi łatwo i raczej łatwo uzyskujemy informację, że dla 17% uczniów zakupy takie nie stanowią potencjalnie większego problemu, gdy zaś uzupełnimy tę wartość o osoby uznające, że mając odpowiednie „znajomości” również można się w papierosy zaopatrzyć okazuje się, że zakup papierosów jest możliwy dla 30% tych, którzy wzięli udział w badaniu.

Zakup papierosów jest dla młodzieży równie łatwy – 15% uczniów uznaje, że nie powinno mieć z tym problemu, dodatkowe 13% w przypadku chęci zakupu musiałoby się odwołać do odpowiednich znajomości. Są to wyniki bardzo niepokojące, każące bliżej przyrzeć się przestrzeganiu procedur sprzedaży w punktach, gdzie alkohol i papierosy są dostępne.

Warto zwrócić uwagę, że pomimo braku jakiegokolwiek legalnej dostępności oraz znacząco mniejszego zainteresowania, nadal spora część ankietowanej młodzieży uważa, że zakup narkotyków jest dosyć łatwy – 5%. Kolejne 4% badanych uważa, że jest na tyle trudny, że nie warto się wysilać, a 31%, że bardzo trudno.

Ograniczanie dostępności (podaży) to jednak tylko jeden z czynników jakie mogą przyczynić się do ograniczenia problemów społecznych. Kolejnym jest ograniczanie popytu. Dlatego też zapytaliśmy o udział w zajęciach profilaktycznych, prowadzące je osoby oraz zadowolenie z udziału w tych zajęciach.

Wyk. 6.G.4. Uczestnictwo w zajęciach profilaktycznych

Z odpowiedzi można wnioskować, że **znaczna część uczniów szkół podstawowych uczestniczyła w zajęciach profilaktycznych – najwięcej w obszarze agresji/przemocy oraz używek/uzależnień** – odpowiednio 69% i 61%. Kolejne 59% ankietowanych uczestniczyło w zajęciach dotyczących zdrowego stylu życia, a 58% w zajęciach dotyczących zagrożeń wynikających z korzystania z komputera/internetu.

Wyk. 6.G.5. Prowadzący zajęcia profilaktyczne

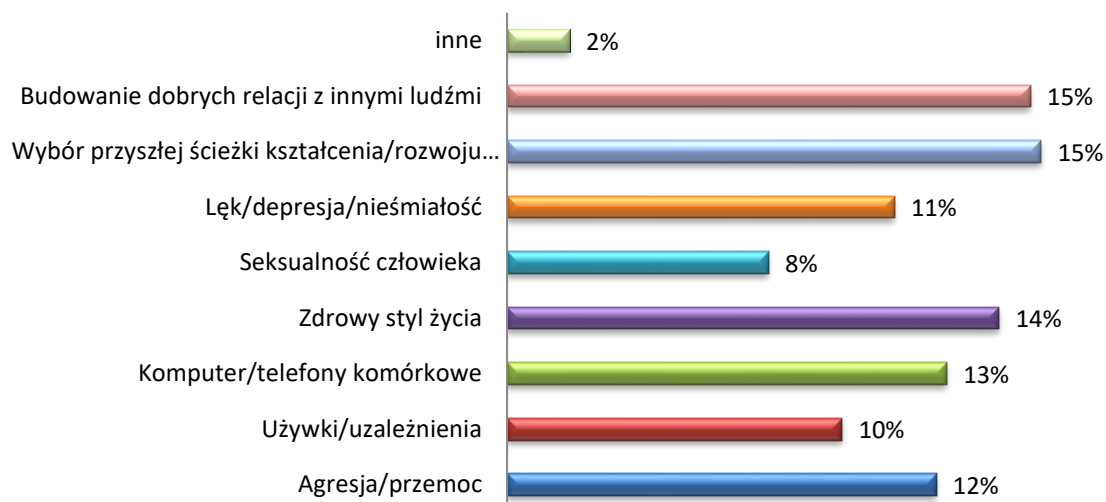
Największa liczba badanych uczniów stwierdziła, że zajęcia prowadziły osoby spoza szkoły (46% uczniów). Zajęcia prowadzone przez osoby ze szkoły stanowiły 28%, zaś 26% osoby zarówno z placówki jak i spoza niej.

Wyk. 6.G.6. Ocena zajęć profilaktycznych realizowanych na terenie Gminy

Zajęcia profilaktyczne były oceniane przez uczniów pozytywnie - 44% uczniów uznało je za zazwyczaj ciekawe, a zawsze ciekawe 30%. Z kolei 2% badanych oceniło zajęcia na zazwyczaj negatywne, a zawsze negatywne 6%.

Zaznacz poniżej tematy zajęć profilaktycznych, w których chciał(a)byś wziąć udział.

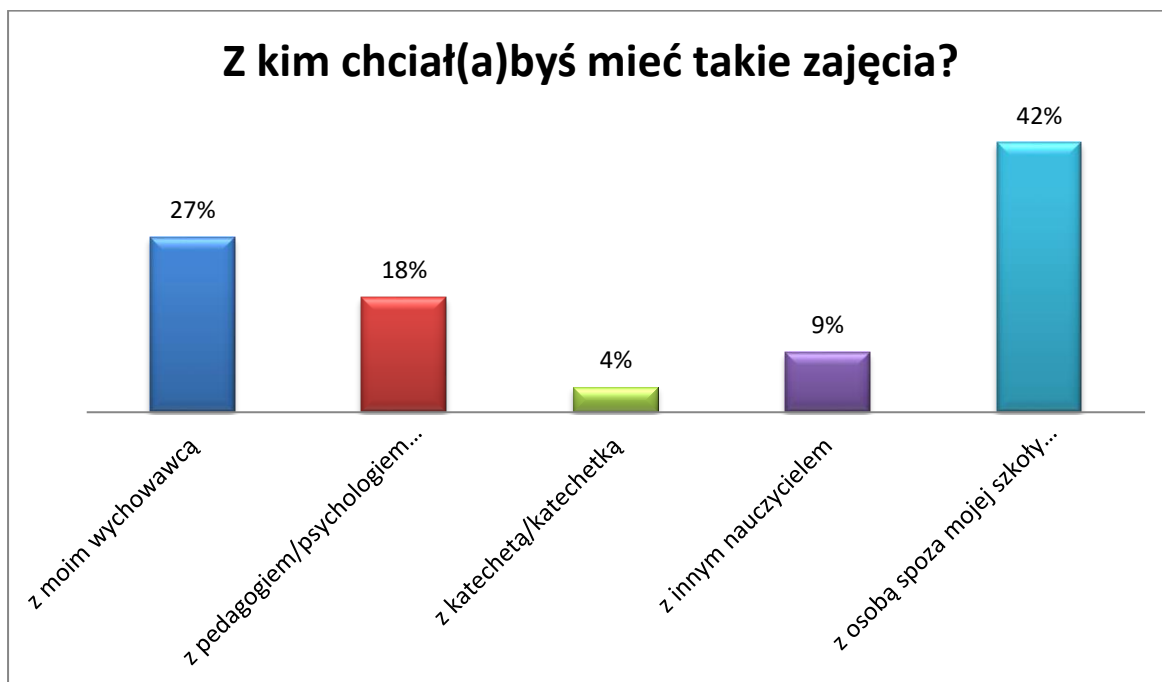

Wyk. 6.G.7. Preferencje tematyczne dotyczące przyszłych działań profilaktycznych

Jako najbardziej oczekiwane tematy uczniowie uznali: budowanie dobrych relacji z innymi ludźmi (15%), wybór przyszłej ścieżki kształcenia/rozwoju zawodowego (15%) i zdrowy styl życia (14%). Są to więc tematy, które poruszają bieżące problemy, z jakimi w życiu mierzą się młodzi ludzie.

Zainteresowania uczniów wydają się być świadome i właściwie ukierunkowane. Najmniej uczniów było zainteresowanych zajęciami z zakresu używek, agresji i przemocy oraz seksualności człowieka. Może to być wynikiem przesytu tymi tematami.

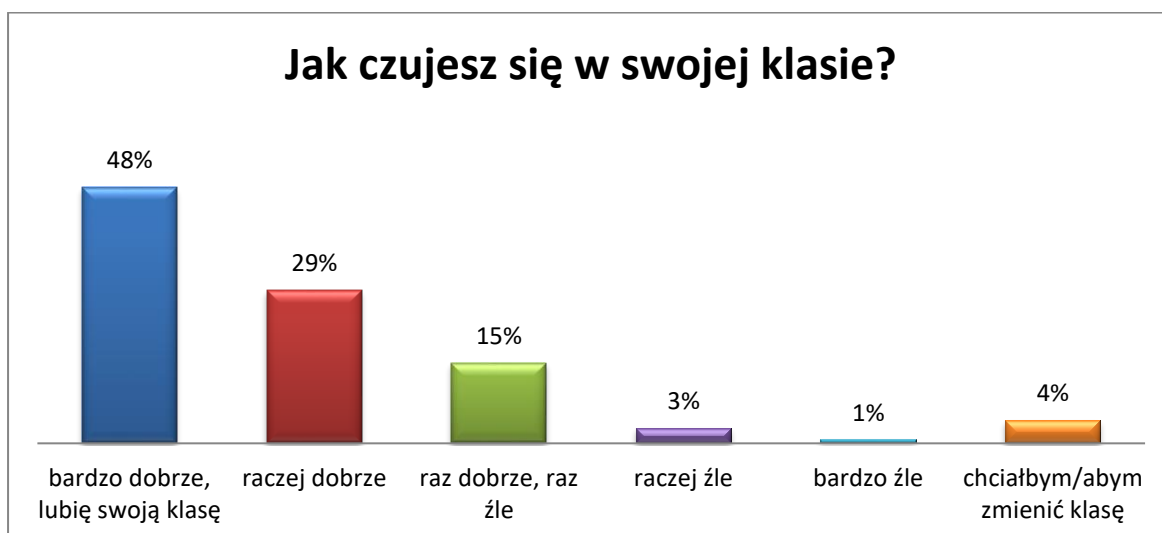
Na pytanie z kim ankietowani chcieliby mieć takie zajęcia, większość odpowiedziała, że z osobą spoza szkoły – 42%. Kolejne 27% chciałoby mieć zajęcia ze swoim wychowawcą, 18% z pedagogiem/psychologiem, a 9% uczniów z innym nauczycielem.

Wyk. 6.G.8. Osoba prowadząca zajęcia profilaktyczne

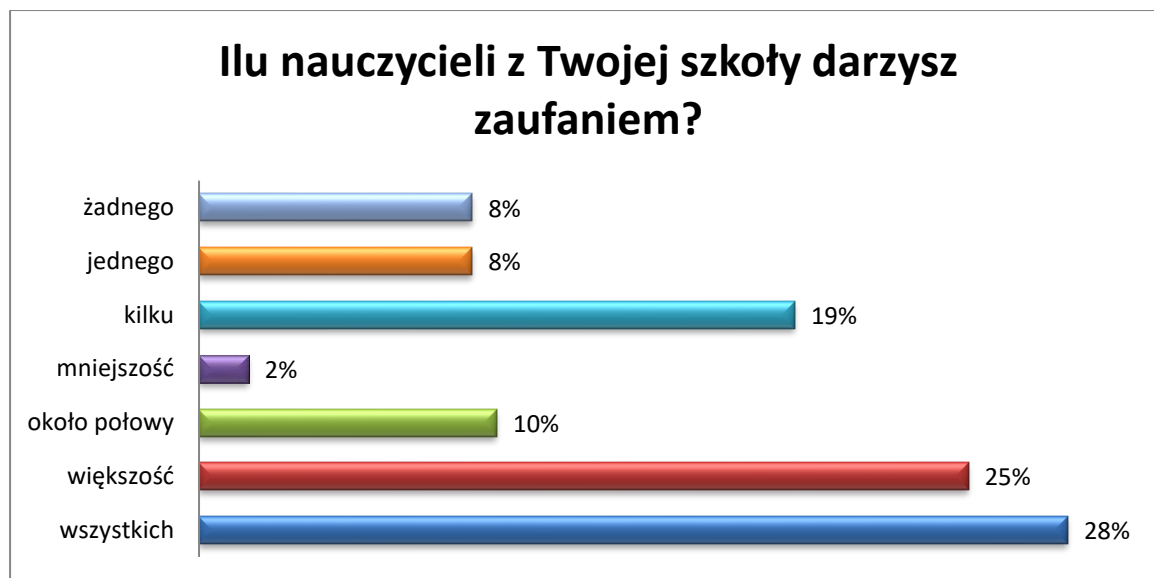
H. Samopoczucie w szkole oraz kontakty z innymi ludźmi.

W ostatniej części uczniowie zostali zapytani jak się czują w swojej klasie. Większość uczniów czuje się bardzo dobrze i lubi swoją klasę (48%), 29% czuje się raczej dobrze. Raczej źle czuje się 3% badanych. Aż 4% ankietowanych chciałaby zmienić klasę.

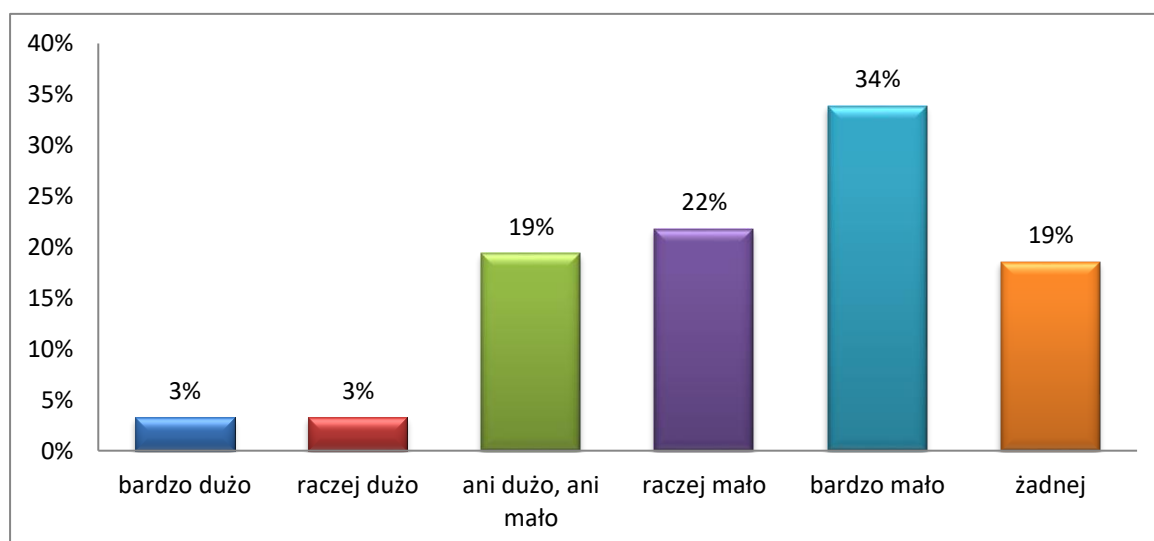
Wyk. 6.H.1. Samopoczucie w klasie

Spora część uczniów ma zaufanie do wszystkich lub większości swoich nauczycieli (odpowiednio 28% i 25%), 19% do kilku. Kolejne 10% uczniów szkół ufa około połowie nauczycieli, po 8% darzy zaufaniem jednego nauczyciela lub nie darzy żadnego nauczyciela zaufaniem. Pozostałe 2% ufa mniejszości nauczycieli.

Wyk. 6.H.2. Samopoczucie w klasie

Kolejne pytanie dotyczyło nieobecności w tym roku szkolnym. Zdecydowana większość ma ich mało (19% nie ma żadnej, 34% bardzo mało, a 22% raczej mało). Kolejne 19% umiarkowanie, a po 3% ma raczej dużo i bardzo dużo.

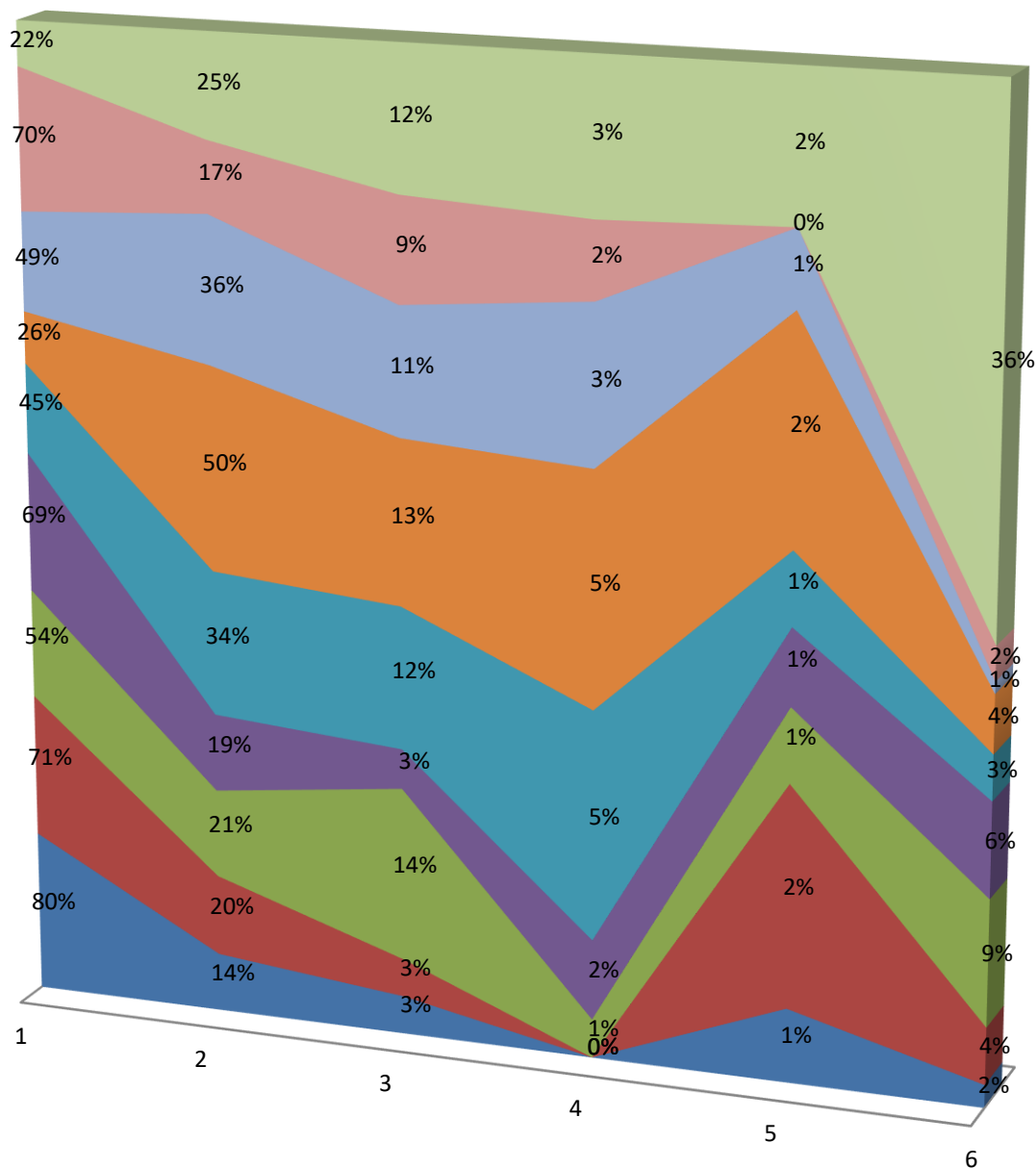

Wyk. 6.H.3. Nieobecności w tym roku szkolnym

Ostatnie pytanie dotyczyło oceny stosunków z innymi ludźmi.

Jak oceniasz stosunki z innymi ludźmi?

- matka
- ojciec
- rodzeństwo
- dziadkowie
- wychowawca klasy
- inni nauczyciele
- koledzy i koleżanki z klasy
- przyjaciele
- znajomi z internetu

Wyk. 6.H.4. Ocena kontaktów międzyludzkich

Najlepszy kontakt uczniowie mają ze swoimi Mamami – bardzo dobry 80%, raczej dobry 14%. Na drugim miejscu jest Ojciec – bardzo dobry kontakt utrzymuje z nim 71%, a 20% raczej dobry. Z przyjaciółmi, dziadkami oraz koleżankami i kolegami z klasy jak widać również ankietowani nie mają większego problemu. Raczej dobry kontakt ankietowani mają również z rodzeństwem i wychowawcami..

I. Podsumowanie i wnioski

Młodzi mieszkańcy Gminy Słubice postrzegają problemy przed jakimi stoi lokalna społeczność w następujący sposób:

- Wolny czas młodzież wykorzystuje głównie na korzystanie z komputera. Wysoko plasują się również spotkania z rówieśnikami i uprawianie sportu.
- Niemal 21% uczniów spędza przy komputerze 3-5 godzin dziennie, a 47% spędza przed komputerem 1-3 godzin, co może być przyczyną do niepokoju. Wskazuje to, że warto wspierać młodych ludzi w możliwie jak najbardziej zrównoważonym wykorzystywaniu komputerów i Internetu. Wskazane jest również podjęcie działań profilaktycznych w tym obszarze. Szczególnie, że spora część badanych (37%) deklaruje doświadczenia przemocy w Internecie. To dodatkowo wzmacnia rekomendację o prowadzeniu działań na rzecz bezpiecznego korzystania z sieci.
- Problem przemocy jest obecny nie tylko w świecie wirtualnym. Pewna część uczniów deklaruje brak poczucia bezpieczeństwa w szkole. Jednak 79% uczniów czuje się w niej bezpiecznie.
- Badana młodzież darzy dorosłych zaufaniem, w tym nauczycieli, o czym świadczy fakt, że w przypadku zaobserwowania negatywnych, agresywnych zachowań, spory odsetek zwróciłby się właśnie do nich o pomoc. Niepokojącym może być jednak fakt, że 8% uczniów nie zrobi nic w przypadku wystąpienia konfliktu.
- Relacje w domu badani określają zazwyczaj jako bardzo dobre i dobre, większa część rodziców badanych uczniów radzi sobie z wychowaniem dzieci bez uciekania się do stosowania kar. Jednak według 34% ankietowanych rodzice ograniczają się do różnego rodzaju zakazów, mimo to wśród badanej próby zdarzają się również osoby, które zostały pobite przez rodziców.
- Pod względem teoretycznej znajomości alkoholu oraz skutków jego nadużywania młodzi mieszkańcy wykazują sporą wiedzę, co może wynikać z ilości zajęć

profilaktycznych przeprowadzanych w szkołach. Mimo to aż 29% uczniów określiło jako prawdziwe zdanie: „alkohol w piwie jest inny i mniej groźny niż w wódce”.

- Mimo wiedzy teoretycznej alkohol jest obecny w środowisku młodzieży. Niemal 48% uczniów zna takie osoby, które spożywają alkohol, a 6% badanych twierdzi, że pije niemal większość ich znajomych.
- Aż 30% młodych ludzi próbowało już osobiście alkoholu, a 24% z tej liczby to osoby, które pierwszy kontakt z alkoholem deklarują przed 12 rokiem życia. Pomimo rozpowszechnionej profilaktyki, wielu zajęć teoretycznych czy kontroli, jakiej zwykle poddawane są młode osoby przez rodziców i opiekunów, bardzo duży odsetek badanej młodzieży nie zachowuje abstynencji do pełnoletniości. Spora część badanych doświadczyła już stanu upojenia alkoholowego. W dodatku część z nich deklaruje łatwość zakupu alkoholu przez osoby niepełnoletnie. Należałoby więc przede wszystkim ograniczyć dostęp młodych ludzi do tego typu substancji i być może zmienić sposób i zakres materiału w przeprowadzanych zajęciach profilaktycznych. Równie ważne jest zaangażowanie rodziców i uświadomienie im, jakie negatywne skutki może mieć społeczne przyzwolenie na spożywanie alkoholu przez młodzież.
- Największa liczba uczniów pierwszy raz napiła się alkoholu na wakacjach, tak twierdzi 45% badanych.
- Niemal 19% uczniów biorących udział w badaniu paliło papierosy, a 27% uważa że jest to modne (w tym palenie e-papierosów). Podobnie jak w przypadku alkoholu, młodzież wskazuje na łatwość samodzielnego zakupu wyrobów tytoniowych oraz sama wykazuje zainteresowanie spróbowaniem papierosów.
- Tak wysokie wartości spożytego alkoholu czy papierosów nakazują czujność pod kątem przestrzegania zasad związanych z niesprzedawaniem obu tych kategorii produktów nieletnim.
- Niemal 94% oświadczyło, że nie zna osób, które rozprawdzają narkotyki. Jednak 2% przyznało, że takie osoby znajdują się w ich szkolnym środowisku.
- Kolejne 3% badanych deklaruje, że ma za sobą pierwszy kontakt z narkotykami. Najpopularniejszym narkotykiem podobnie jak w całym kraju a nawet Europie jest marihuana. Jej używanie deklaruje 14% uczniów (która kiedykolwiek próbowała używek).
- Dostęp do narkotyków, zmniejszony zakres kontroli a także panujące wśród młodzieży przekonanie o braku szkodliwości używania marihuany są największymi czynnikami ryzyka.

- Młodzież wskazywała na łatwość dostępu do zakupu zarówno papierosów, alkoholu jak i narkotyków. Konieczne są więc działania, które ją ograniczą.
- Pomimo działań Gminy w dziedzinie profilaktyki w szkołach, nadal istnieje potrzeba prowadzenia akcji, programów i warsztatów profilaktycznych dotyczących spożywania i nadużywania alkoholu, wyrobów tytoniowych i narkotyków, w szczególności skupiających się na negatywnym wpływie na zdrowie osób zażywających je w młodym wieku.
- Na podstawie dokonanej diagnozy należałoby także wdrożyć do szkół zajęcia dodatkowe, na które wskazuje młodzież, a które są zgodne z jej zainteresowaniami. Odwrócenie uwagi od substancji psychoaktywnych i promowanie zdrowego stylu życia z pewnością są częścią profilaktyki.
- Większość uczniów ma zaufanie do nauczycieli ze swojej szkoły, a w swojej klasie czuje się dobrze. Niestety, 4% uczniów chciałoby zmienić swoją klasę.
- Stosunki z innymi ludźmi młodzież ocenia na dobre, najlepsze kontakty mają z Rodzicami, Dziadkami, Przyjaciółmi i Wychowawcami.

Zalecenia dla Gminy Słubice:

- Należy ograniczyć dostęp młodych ludzi do substancji takich jak alkohol czy papierosy i być może zmienić sposób i zakres materiału w przeprowadzanych zajęciach profilaktycznych.
- Konieczne jest zwiększenie zaangażowania rodziców i uświadomienie im, jakie negatywne skutki może mieć społeczne przyzwolenie na spożywanie alkoholu przez młodzież.
- Ponieważ młodzi ludzie spędzają znaczną część wolnego czasu korzystając z komputera i Internetu, należy zwrócić szczególną uwagę na uświadomienie im jakie zagrożenia są z nimi związane.
- Konieczne jest prowadzenie wśród rodziców i dorosłych mieszkańców Gminy akcji przeciwko stosowaniu przemocy wobec dzieci. Ponieważ problem ten na terenie Gminy występuje, powinno się również uczyć na niego nauczycieli, którzy w momencie, kiedy mają podejrzenia, że w stosunku do uczniów może być stosowana przemoc, powinni w odpowiedni sposób reagować.
- Pomimo działań w dziedzinie profilaktyki w szkołach, nadal istnieje potrzeba prowadzenia akcji, programów i warsztatów profilaktycznych dotyczących

spożywania i nadużywania alkoholu, wyrobów tytoniowych i narkotyków, w szczególności skupiających się na negatywnym wpływie na zdrowie osób zażywających je w młodym wieku.